

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA POLTÁR NA ROKY

2018 - 2023

Obsah

ÚVOD 4
Použitá terminológia 5
Druhy sociálnych služieb 7
I. ÚVODNÁ ČASŤ 12
1. Komunitné plánovanie 12
1.1. Teoretické východiská 12
1.2. Účastníci komunitného plánovania sociálnych služieb 13
1.3. Cieľové skupiny 13
1.4. Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS) 13
1.5. Výhody komunitného plánovania 13
1.6. Podstata komunitného plánovania 14
2. Komunitné plánovanie sociálnych služieb v meste Poltár 14
2.1. Zdôvodnenie komunitného plánovania 14
2.2. Východiskové podklady pri spracovaní KPSS 16
2.3. Východisková situácia 20
3. Organizácia komunitného plánovania 21
3.1. Riadiaci výbor a pracovné skupiny komunitného plánovania sociálnych služieb v meste Poltár 21
II. ANALYTICKÁ ČASŤ 23
4. Sociálno - demografické údaje 23
4.1. Charakteristika Mesta Poltár 23
4.2. Vymedzenie územia 24
4.3. Základná infraštruktúra 26
4.4. Obyvateľstvo 29
5. Štruktúra nezamestnanosti 33
5.1. Vývoj nezamestnanosti – porovnanie rokov 2010 a 2018 34
5.2. Štruktúra poberateľov sociálnych dávok 35
5.3. Štruktúra držiteľov preukazu FO s ŤZP 36
6. Poskytovatelia sociálnych služieb v meste Poltár 37
7. Poskytovatelia sociálnych služieb v regióne 41
8. Vybrané organizácie v SR podľa cieľových skupín 45
9. Dotazníkový prieskum 45
10. SWOT analýza v sociálnej oblasti 63

III. STRATEGICKÁ ČASŤ 64
11. Cieľové skupiny 64
11.1. Popis cieľovej skupiny „Seniori a zdravotne postihnuté osoby“ 64
11.2. Popis cieľovej skupiny „Rodina s deťmi a mládež“ 65
12. Strategický cieľ a priority 65
12.1. Strategický cieľ 65
12.2. Parciálne ciele, priority a opatrenia v oblasti sociálnych služieb 65
13. Realizácia a monitoring realizácie KPSS 69
13.1. Plán monitoringu 70
ZÁVER 74
Zoznam skratiek 75
Zoznam bibliografických odkazov 76

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poltár pre roky 2018 – 2023 vznikol na základe zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Tento zákon v zmysle novely účinnej od 01.01.2018 uložil mestám a obciam povinnosť spracovať k 30.06.2018 dokument Komunitný plán sociálnych služieb.

Obsahom Komunitného plánu je analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb, analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb, analýza demografických a sociologických údajov, ciele a priority rozvoja sociálnych služieb, časový plán realizácie a spôsob vyhodnocovania plnenia plánu. Plán je vypracovaný na obdobie do roku 2023.

Zmyslom komunitného plánovania je naplánovať také služby, ktoré zlepšia situáciu cieľových skupín (seniori, rodina s deťmi, mládež, osoby s ŤZP a pod.) Je to metóda, ktorou sa plánujú sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifickým požiadavkám a potrebám jednotlivých občanov. Jedná sa o otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb.

Preto hovoríme o komunitnom plánovaní sociálnych služieb, lebo základným definičným znakom je, že sú poskytované obyvateľom danej komunity – Mesta Poltár. Z toho vyplýva, že sociálne služby sú naplánované a poskytované tak, aby obyvatelia mesta Poltár zotrvali vo svojom prirodzenom sociálnom prostredí a pritom budú ich požiadavky uspokojené.

Komunitný plán sociálnych služieb poukazuje na pozitíva, ale aj na problémy v jednotlivých oblastiach, na súčasný stav i možnosti poskytovaných sociálnych služieb, na problémy, ktoré sa musia denne v tejto širokej a veľmi závažnej oblasti riešiť i na možnosti riešenia do budúcnosti. Je to kompromis medzi potrebami a zdrojmi na ich uspokojenie.

Tvorba komunitného plánu systémom „zdola nahor“, teda za účasti cieľovej skupiny, zohľadňujúc najmä ich potreby, ale aj možnosti, poslúžila zároveň na aktivizáciu tejto skupiny. Facilitované stretnutia dali priestor na stretávanie sa ľudí, prispeli k zlepšeniu komunikácie a spolupráce medzi vedením mesta a cieľovými skupinami KPSS.

Dôvodom realizácie komunitného plánu je snaha o zlepšenie životných podmienok a sociálno-ekonomickej situácie v meste, aktivizáciu a integráciu znevýhodnených skupín obyvateľov za účasti dôležitých miestnych partnerov.

Úlohou dokumentu a zároveň systematického plánovania je pomôcť vytvoriť podmienky na zlepšenie kapacity, účinnejšieho a systémového využívania vnútorných zdrojov, na čerpanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov, ako aj iných vonkajších zdrojov v prospech sociálneho rozvoja mesta Poltár. Spracovanie komunitného plánu sa uskutočnilo pod odborným vedením zástupcov OZ „Pre Rozvoj“ za aktívnej účasti vedenia mesta a jej obyvateľov.

Použitá terminológia

Prijímateľ sociálnej služby (klient) je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, pretože sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel:

a) verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok,
b) neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia.

Objednávateľ sociálnej služby je zodpovedný za zaistenie sociálnych služieb v danej komunite. Objednávateľom sú najmä obce a vyššie územné celky, v ktorých kompetencii je sociálna oblasť.

Pracovná skupina je tvorená zástupcami objednávateľa, poskytovateľov a užívateľmi sociálnych služieb a spoločne sa zaoberá určitým okruhom problémov.

Sociálna služba je definovaná ako odborná činnosť, obslužná činnosť, iná činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutých podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Sociálne služby sa poskytujú ako:

a) pobytové – poskytujú sa, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie, a to buď ako celoročná alebo ako týždenná sociálna služba.
b) ambulantné – poskytujú sa osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby. Miestom poskytovania ambulantnej sociálnej služby môže byť aj zariadenie.
c) terénne – poskytujú sa osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí. Možno ich poskytovať aj prostredníctvom terénnych programov, ktorých cieľom je predchádzať sociálnemu vylúčeniu osoby, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii.

Sociálnu službu možno poskytovať aj inou formou, najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

Sociálne poradenstvo (ďalej „SP“) je definované ako odborná činnosť, ktorej cieľom je odborná pomoc fyzickej osobe, rodine alebo komunite v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá sa vykonáva na 2 úrovniach:

1) základné sociálne poradenstvo, t. j.:
    - posúdenie povahy problému,
    - poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému,

- odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci.

2) špecializované sociálne poradenstvo, t. j.:
   - zistenie príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov,
   - poskytnutie konkrétnej odbornej pomoci.

Sociálnoprávna ochrana detí (ďalej „SPOD“) je definovaná ako súbor opatrení na zabezpečenie ochrany dieťaťa (t. j. blaho a najlepší záujem o dieťa), výchovy a všestranný vývin dieťaťa v jeho prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradného prostredia dieťaťu, ktoré nemôže byť vychovávané vo vlastnej rodine.

Sociálna kuratela (ďalej „SK“) je definovaná ako súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa, plnoletej fyzickej osoby a poskytovanie pomoci v závislosti od závažnosti poruchy a situácie, v ktorej sa nachádza dieťa alebo plnoletá fyzická osoba.

Nepriaznivá sociálna situácia je definovaná ako ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy.

Sociálna rehabilitácia je odborná činnosť na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebestačnosti fyzickej osoby rozvojom a nácvikom zručností alebo aktivizovaním schopností a posilňovaním návykov pri sebaobsluhe, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách s maximálnym využitím prirodzených zdrojov v rodine a komunite.

Komunita je tvorená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nielen k sebe navzájom, ale aj k miestu, kde žijú.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, prostredníctvom ktorej je možné na úrovni obcí, mikroregiónov alebo krajov plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami.

Komunitný plán sociálnych služieb predstavuje kompromis medzi potrebami a zdrojmi na ich uspokojenie. Je to strednodobý strategický dokument, ktorý sa spravidla vypracúva na obdobie 3 – 5 rokov a schvaľuje ho mestské zastupiteľstvo.

Druhy sociálnych služieb (členenie podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách)

a) Sociálne služby krízovej intervencie

1. Terénna sociálna služba krízovej intervencie – poskytuje sa fyzickej osobe (ďalej len „FO“) v nepriaznivej sociálnej situácii a jej obsahom je činnosť zameraná na vyhľadávanie takýchto FO, odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti zamerané najmä na vykonávanie preventívnej aktivity, poskytovanie sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie, pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a utváranie podmienok na výdaj stravy a potravín.
2. Poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach
   - *2.1. Nízkoprahové denné centrum* – poskytuje sa sociálna služba FO v nepriaznivej sociálnej situácii počas dňa v rozsahu sociálneho poradenstva a pomoci pri uplatňovaní svojich práv a záujmov. Vytvára podmienky pre prípravu a výdaj stravy a vykonávanie základnej osobnej hygieny.
   - *2.2. Integračné centrum* – poskytuje sa sociálna služba FO v nepriaznivej sociálnej situácii v rozsahu sociálneho poradenstva a sociálnej rehabilitácie. Vytvára podmienky na rozvoj pracovných zručností a záujmovú činnosť.
   - *2.3. Komunitné centrum* – poskytuje sa sociálna služba FO v nepriaznivej sociálnej situácii v rozsahu základného sociálneho poradenstva, pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoci pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia. Vykonáva sa tu aj preventívna aktivita a zabezpečuje záujmová činnosť. V komunitnom centre sa vykonáva komunitná práca a komunitná rehabilitácia. Sociálnu službu v komunitnom centre možno poskytovať ambulantnou sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu.
   - *2.4. Nocľaháreň* – poskytuje sa sociálna služba FO v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať, v rozsahu poskytnutia ubytovania poskytnutím prístrešia na účel prenocovania, sociálneho poradenstva, nevyhnutného ošatenia a obuvi. Vytvára podmienky na prípravu a výdaj stravy a vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.
   - *2.5. Útulok* – poskytuje sa sociálna služba FO v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať, v rozsahu poskytnutia ubytovania na určitý čas, sociálneho poradenstva, pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a nevyhnutného ošatenia a obuvi. Zariadenie zabezpečuje rozvoj pracovných zručností a vytvára podmienky na prípravu stravy a výdaj stravy, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, upratovanie, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva a záujmovú činnosť. Poskytovateľ sociálnej služby v útulku poskytuje túto sociálnu službu oddelene pre jednotlivcov a oddelene pre rodiny s dieťaťom alebo jednotlivcov s dieťaťom.
   - *2.6. Domov na polceste* – poskytuje sa sociálna služba FO v nepriaznivej sociálnej situácii, na určitý čas, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie po skončení poskytovania sociálnej služby v inom zariadení, po skončení náhradnej starostlivosti alebo po skončení ochrannej výchovy. V domove na polceste sa poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a zároveň sa zabezpečuje rozvoj pracovných zručností a pomoc pri pracovnom uplatnení. Vytvára podmienky pre prípravu a výdaj stravy a vykonávanie základnej

osobnej hygieny, upratovanie, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva a záujmovú činnosť.

2.7. *Zariadenie núdzového bývania* – Poskytuje sa sociálna služba FO v nepriaznivej sociálnej situácii v rozsahu ubytovania na určitý čas, sociálneho poradenstva a pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov. Vytvára podmienky pre prípravu a výdaj stravy a vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, upratovanie, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva a záujmovú činnosť.

3. Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu – poskytuje sa FO v nepriaznivej sociálnej situácii a jej rodine. V rámci nej sa poskytuje sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, preventívna aktivita a zároveň zabezpečuje pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia a záujmová činnosť. Poskytuje sa ambulantnou sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu.

b) Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

1. Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa – poskytuje sa, ak rodič dieťaťa alebo FO, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, nemôže zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa sama alebo s pomocou rodiny a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu. V rámci pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a výchova a zabezpečuje záujmová činnosť.
2. Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti – poskytuje sa, ak rodič dieťaťa alebo FO, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, nemôže z vážnych dôvodov zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa sama alebo s pomocou rodiny a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu. V zariadení dočasnej starostlivosti o deti sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, sociálne poradenstvo, ubytovanie na určitý čas, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a výchova a zabezpečuje záujmová činnosť.
3. Služba na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života – poskytuje sa rodičovi alebo FO, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu v čase prípravy na trh práce alebo v čase vykonávania aktivít spojených so vstupom alebo s návratom na trh práce, poskytovaním starostlivosti o maloleté dieťa a prípravy na povolanie štúdiom na strednej škole resp. vysokej škole alebo v čase vykonávania zárobkovej činnosti, poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom. V rámci služby na podporu zosúlaďovania rodinného a pracovného života sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, pomoc pri príprave na školské vyučovanie, výchova a zabezpečuje záujmová činnosť.
4. Služba na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa – poskytuje sa, ak sa rodič dieťaťa alebo FO, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu pripravuje na povolanie štúdiom na strednej resp. vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť. V zariadení sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, stravovanie a výchova.
5. Služba včasnej intervencie – poskytuje sa dieťaťu do siedmich rokov jeho veku, ak je jeho vývoj ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia a rodine tohto dieťaťa. V rámci služby

včasnej intervencie sa poskytuje špecializované sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia a vykonáva stimulácia komplexného vývinu dieťaťa so zdravotným postihnutím a preventívna aktivita. V rámci služby včasnej intervencie sa vykonáva komunitná rehabilitácia. Službu včasnej intervencie možno poskytovať ambulantnou sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu.

c) Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

1. Poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre FO, ktoré sú odkázané na pomoc inej FO, a pre FO, ktoré dovŕšili dôchodkový vek

1.1. Zariadenie podporovaného bývania - poskytujú sa sociálne služby FO, ktorá je za pomoci inej osoby a pod jej dohľadom schopná viesť samostatný život. Dohľad sa zabezpečuje pri samoobslužných úkonoch, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách. Okrem dohľadu sa poskytuje ubytovanie, sociálne poradenstvo a pomoc pri uplatňovaní práv. Zároveň sa utvárajú podmienky pre prípravu stravy, upratovanie, pranie, žehlenie a vykonáva sociálna rehabilitácia.

1.2. Zariadenie pre seniorov – poskytujú sa sociálne služby FO, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej FO a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z., alebo FO, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. V zariadení sa poskytuje ubytovanie, stravovanie, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť, pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby, upratovanie, pranie, žehlenie údržba šatstva a osobné vybavenie. Utvárajú sa tiež podmienky pre úschovu cenných vecí a zabezpečuje sa záujmová činnosť.

1.3. Zariadenie opatrovateľskej služby - poskytuje sa sociálna služba pre plnoletú FO na určitý čas, ak je odkázaná na pomoc iných podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. V zariadení sa poskytuje ubytovanie, stravovanie, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť, pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba šatstva a uschovávajú sa cenné veci.

1.4. Rehabilitačné stredisko - poskytuje sa sociálna služba FO odkázanej na pomoc inej osoby podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z., ktorá je slabozraká, nepočujúca alebo ťažko obojstranne nedoslýchavá. V zariadení sa poskytuje ubytovanie, stravovanie, sociálna rehabilitácia, sociálne poradenstvo, pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba šatstva. Pri poskytovaní pobytovej sociálnej služby sa ubytovanie poskytuje len na určitý čas. Ak sa poskytuje v zariadení ambulantná sociálna služba, zariadenie nie je povinné poskytovať ubytovanie, stravovanie, pranie a žehlenie.

1.5. Domov sociálnych služieb - poskytuje služby týždennou pobytovou sociálnou službou alebo ambulantnou sociálnou službou FO s vysokým stupňom odkázanosti alebo osobe nevidiacej resp. prakticky nevidiacej. V zariadení sa poskytuje ubytovanie, stravovanie, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť, pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba šatstva, osobné vybavenie. Zabezpečuje sa rozvoj pracovných zručností a záujmová činnosť, utvárajú sa podmienky pre úschovu cenných vecí a vzdelávanie. Ak sa v domove sociálnych služieb poskytujú sociálne služby deťom, utvárajú sa v ňom aj podmienky na výchovu.

1.6. *Špecializované zariadenie* - poskytuje sociálne služby FO s vysokým stupňom odkázanosti a s ťažkým zdravotným postihnutím. V zariadení sa poskytuje ubytovanie, stravovanie, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť, pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba šatstva, osobné vybavenie. Zabezpečuje sa rozvoj pracovných zručností a záujmová činnosť, utvárajú sa podmienky pre úschovu cenných vecí a vzdelávanie. Ak sa v špecializovanom zariadení poskytuje sociálna služba deťom, poskytuje sa im aj výchova.

1.7. *Denný stacionár* - poskytuje sa sociálna služba FO, ktorá je odkázaná na pomoc inej FO, ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa. V zariadení sa poskytuje stravovanie, sociálna rehabilitácia, sociálne poradenstvo, pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby a zabezpečuje sa rozvoj pracovných zručností a záujmová činnosť. Ak sa v dennom stacionári poskytuje sociálna služba deťom, poskytuje sa im výchova. Sociálne poradenstvo sa poskytuje aj rodinným príslušníkom.

2. Domáca opatrovateľská služba - poskytuje sa FO, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby (stupeň odkázanosti II. a vyššie) a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách. Rozsah služby určuje v hodinách obec.
3. Prepravná služba - sociálna služba poskytovaná FO s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo FO s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.
4. Sprievodcovská služba a predčitateľská služba - sociálne služby poskytované FO, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a FO s mentálnym postihnutím.
5. Tlmočnícka služba - sociálna služba poskytovaná FO odkázanej na tlmočenie. Tlmočenie sa poskytuje v posunkovej reči, artikulačne a taktilne.
6. Sprostredkovanie tlmočníckej služby - sociálna služba poskytovaná FO so zdravotným postihnutím pri vykonávaní administratívnych úkonov, vedenie databázy fyzických osôb so zdravotným postihnutím odkázaných na komunikáciu prostredníctvom tlmočenia, tlmočníkov a záujemcov o vykonávanie tejto sociálnej služby, vykonávanie základného sociálneho poradenstva a školení FO so zdravotným postihnutím a tlmočníkov.
7. Sprostredkovanie osobnej asistencie - sociálna služba poskytovaná FO s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo FO s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na osobnú asistenciu pri vykonávaní administratívnych úkonov, vedenie databázy užívateľov osobnej asistencie, vedenie databázy osobných asistentov a záujemcov o vykonávanie osobnej asistencie, vykonávanie základného sociálneho poradenstva a vzdelávanie užívateľov osobnej asistencie a osobných asistentov a pomoc pri riešení konfliktov vzniknutých medzi FO s ťažkým zdravotným postihnutím a osobným asistentom v súvislosti s uzatvorenou zmluvou o výkone osobnej asistencie.
8. Požičiavanie pomôcok - sociálna služba poskytovaná FO s ťažkým zdravotným postihnutím a FO s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomôcku.

d) Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci - sociálna služba poskytovaná FO, ktorá má nepriaznivý zdravotný stav, s cieľom zabrániť vzniku krízovej sociálnej situácie alebo

zabezpečiť jej riešenie. Znamená to poskytovanie nepretržitej, dištančnej, hlasovej, písomnej alebo elektronickej komunikácie s FO prostredníctvom signalizačného alebo audiovizuálneho zariadenia napojeného na centrálny dispečing, ktorý zabezpečí potrebnú pomoc na základe vyslaného signálu potreby pomoci.

2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií - sociálna služba poskytovaná FO, ktorá je v krízovej sociálnej situácii, alebo v inej obtiažnej životnej situácii, ktorú nemôže riešiť vlastnými silami a zabezpečuje sa najmä poskytnutím sociálneho poradenstva prostredníctvom telefónu, faxu, internetu.

e) Podporné služby

1. Odľahčovacia služba - sociálna služba poskytovaná FO, ktorá opatruje inú FO s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou sa poskytuje alebo zabezpečuje FO s ťažkým zdravotným postihnutím sociálna služba počas obdobia, v ktorom FO, ktorá opatruje, nemôže opatrovanie vykonávať. Cieľom odľahčovacej služby je umožniť FO, ktorá opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jej fyzického a duševného zdravia a prevencie jeho zhoršenia. Odľahčovacia služba sa poskytuje na celé dni, najviac 30 dní v kalendárnom roku.
2. Pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností - sociálna služba poskytovaná opatrovníkovi, FO, ktorá má záujem vykonávať funkciu opatrovníka a FO, ktorá si sama nedokáže uplatňovať a chrániť práva a právom chránené záujmy. Za pomoc sa považuje zastupovanie FO v konaní o obmedzení alebo vrátení spôsobilosti na právne úkony, súčinnosť pri spisovaní návrhov na súd na začatie konania o obmedzení alebo vrátení spôsobilosti na právne úkony, poskytovanie alebo sprostredkovanie sociálneho poradenstva alebo iného poradenstva s cieľom nájsť možnosti pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov FO, ktoré to nedokážu samy, spolupráca so zariadeniami, ÚPSVaR, súdmi a ďalšími osobami pred začatím konania a počas konania o obmedzení alebo vrátení spôsobilosti na právne úkony, vyhľadávanie a príprava FO, ktoré majú záujem vykonávať funkciu opatrovníka a príprava opatrovníkov na výkon opatrovníckych práv a povinností.
3. Denné centrum – v ňom sa počas dňa poskytuje sociálna služba FO, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnúčaťom. Poskytuje sociálne poradenstvo a zabezpečuje záujmovú činnosť.
4. Podpora samostatného bývania - sociálna služba na podporu samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti FO, zameraná najmä na pomoc pri prevádzke domácnosti a hospodárení s peniazmi, podporu pri organizovaní času, zapojení sa do spoločenského a pracovného života a pod. Poskytuje sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a zabezpečuje preventívnu aktivitu a sociálnu rehabilitáciu.
5. Jedáleň - poskytuje stravovanie FO, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie resp. nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek. Jedáleň môže poskytovať stravovanie aj prostredníctvom donášky stravy do domácnosti.
6. Práčovňa – utvárajú sa v nej podmienky na pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva FO, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie resp. nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek.
7. Stredisko osobnej hygieny - utvárajú sa v ňom podmienky na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny FO, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na

uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie resp. nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek.

I. ÚVODNÁ ČASŤ

1. Komunitné plánovanie

1.1. Teoretické východiská

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov, pomocou ktorej môžeme plánovať sociálne služby na úrovni obcí, mikroregiónov alebo krajov tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám jednotlivých občanov pričom je to otvorený proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb. Je to dobrý spôsob ako začať spoluprácu a vytvárať trvalejšie partnerstvá. V porovnaní s inými metódami výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie, pretože zapája všetkých, ktorých sa daná oblasť týka. V procese prevažuje dialóg a vyjednávanie, dosiahnutý výsledok je prijatý a podporovaný väčšinou účastníkov. Komunitné plánovanie nám dá odpoveď na otázku ako veľa a aké sociálne služby treba vytvoriť, ako by mali byť v území rozmiestnené a aké ľudské, materiálne a finančné zdroje máme k dispozícii.

Ide o otvorený proces, cieľom ktorého je:

- napĺňanie potrieb občanov odkázaných na jednotlivé formy sociálnej pomoci;
- zabezpečovania zdrojov (finančných a personálnych) na jednotlivé formy sociálnej pomoci;
- hľadanie optimálnych riešení, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí;
- predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov, skupín a opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji (pričom v niektorých prípadoch predstavujú pre obyvateľov hrozbu, či vyvolajú strach a neistotu);
- posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov mesta/obce.

Komunitné plánovanie je taktiež:

- priame vyjednávanie medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a prijímateľmi služieb, ktorého výsledkom má byť komunitný plán;
- fungujúce na princípe partnerstva a spolupráce, ide o zapojenie všetkých ľudí, ktorých sa daná oblasť týka do procesu rozhodovania;
- opakovateľný, štandardizovaný a cyklický proces.

Komunitné plánovanie má byť zamerané najmä na rozvoj komunitných sociálnych služieb z toho vyplýva, že služby musia byť poskytované takým spôsobom, aby obyvatelia obce, mesta zotrvali vo svojom prirodzenom prostredí a pritom ich potreby budú uspokojené. Potrebné služby sú obyvateľom poskytované ambulantne (napr. poradenstvo, skupinová terapia, rehabilitácia, stravovanie, klubová činnosť a pod.) alebo v denných zariadeniach špecializovaných pre jednotlivé alebo vhodne kombinované skupiny (chránená dielňa pre dospelých s duševnou poruchou, denný stacionár). Jednou zo základných podmienok pre úspešný proces komunitného plánovania je zapojenie troch skupín účastníkov: zadávateľov sociálnych služieb, poskytovateľov sociálnych služieb a užívateľov sociálnych služieb.

1.2. Účastníci komunitného plánovania sociálnych služieb

- **Zadávatelia sociálnych služieb** – subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby zriaďujú, prípadne zadávajú iným subjektom, financujú a organizujú. V systéme verejnej správy na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje.
- **Poskytovatelia sociálnych služieb** – subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu subjektivitu. Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom – „verejný poskytovateľ sociálnej služby“ a ďalšia právnická osoba a fyzická osoba – „ neverejný poskytovateľ sociálnej služby“.
- **Užívatelia** (prijímatelia, klienti) **sociálnych služieb** - osoby, ktorým sú poskytované sociálne služby z dôvodu ich nepriaznivej sociálnej situácie. Do nepriaznivej sociálnej situácie sa jednotlivec môže dostať z rôznych príčin, napr.: v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, krízových životných situácií, životných návykov, spôsobu života, ktorý vedie ku konfliktu so spoločnosťou, trestno-právnej činnosti a pod.
- **Verejnosť** – rodinní príslušníci užívateľov sociálnych služieb, občania žijúci na príslušnom území, ktorých sa poskytovanie sociálnych služieb priamo nedotýka, ale v blízkej budúcnosti môžu patriť k potenciálnym užívateľom sociálnych služieb, prípadne poskytovanie sociálnych služieb môže ovplyvniť kvalitu ich života.

1.3. Cieľové skupiny

- Každý užívateľ sociálnej služby patrí v rámci komunitného plánu sociálnych služieb do niektorej z cieľových skupín, ktoré najčastejšie bývajú: rodina s deťmi, mládež, seniori, osoby so zdravotným postihnutím, osoby v obtiažnych životných situáciách, osoby aktívne v komunitách a pod.

1.4. Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS)

- Je reálnym výstupom komunitného plánovania sociálnych služieb a výsledkom dohody medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a užívateľmi sociálnych služieb.
- Poukazuje na potreby v danej komunite, pričom poskytuje aj alternatívy finančného, personálneho, prevádzkového a organizačného zabezpečenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb.

1.5. Výhody komunitného plánovania

- Do procesu komunitného plánovania sú zapájaní všetci účastníci systému sociálnych služieb (zadávatelia, poskytovatelia, užívatelia), čo výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie, nielen v oblasti plánovania, ale aj v procese rozhodovania, prípadne spôsobe ich zabezpečovania.

- Komunitný plán sociálnych služieb zabezpečuje, aby sociálne služby zodpovedali miestnym potrebám a reagovali na mieste špecifiká.

1.6. Podstata komunitného plánovania

- Zapájanie všetkých, ktorých sa sociálne služby týkajú alebo v blízkej budúcnosti môžu dotýkať,
- Otvorený dialóg o podobe sociálnych služieb,
- Základom je zisťovanie potrieb, zdrojov a hľadanie najlepších riešení.

2. Komunitné plánovanie sociálnych služieb v meste Poltár

2.1. Zdôvodnenie komunitného plánovania

Národná rada Slovenskej republiky dňa 30. októbra 2008 schválila zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Tento zákon v zmysle novely účinnej od 01.01.2018 uložil mestám a obciam povinnosť vypracúvať dokument Komunitný plán sociálnych služieb. Kompetencie samosprávy v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa rôznych oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej a sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, a v oblasti sociálnych služieb.

Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z. z. ukladá obci tieto hlavné kompetencie a úlohy v sociálnej oblasti:

> *§ 80 zákona č. 448/2008 Z. z. – Pôsobnosť obce*

Obec:

a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
c) je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu,
d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb,
f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby
h) uzatvára zmluvu:
   - o poskytovaní sociálnej služby
   - o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby a iné.

> *§ 82 zákona č. 448/2008 Z. z. – Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia*

(1) Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.

(2) Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

(3) Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

> *§ 83 zákona č. 448/2008 Z. z. – Komunitný plán sociálnych služieb*

(1) Komunitný plán sociálnych služieb vypracúva obec v spolupráci s:
a) inými poskytovateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode,
b) prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.

(2) Obec podľa § 83 ods. 2 vypracúva komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

(4) Obec je povinná predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na verejnú diskusiu.

(5) Komunitný plán sociálnych služieb obsahuje najmä:

a) analýzu poskytovaných sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov, foriem a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce,
b) analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce, na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce,
c) analýzu demografických údajov a sociálnej situácie v územnom obvode obce,
d) určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov, foriem a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce,
e) časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na

existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu na zvýšenie kapacity tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných, personálnych, prevádzkových a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec, VÚC a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb,

f) spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb,
g) podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb.

(7) Obec zverejňuje komunitný plán sociálnych služieb vhodným a v mieste obvyklým spôsobom.

2.2. Východiskové podklady pri spracovaní KPSS

Základným východiskovým dokumentom pri spracovaní KPSS je **Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov**. Tento zákon ukladá mestám a obciam povinnosť aby bol KPSS vypracovaný v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby. Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny spracovalo v súlade so Zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020

1. Zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho nediskriminačného prístupu a s dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti.
2. Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity.
3. Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.
4. Zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho odkázaného člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluhe.
5. Deinštitucionalizovať sociálne služby.
6. Presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti.
7. Zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Ďalším východiskovým podkladom, s ktorým pri spracúvaní KPSS je potrebné pracovať je Koncepcia rozvoja sociálnych služieb príslušného samosprávneho kraja, v našom prípade ide o **Koncepciu rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji**, ktorá musí byť komplementárna, s uplatňovaním princípu subsidiarity.

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2011 - 2017

- bola schválená Uznesením Zastupiteľstva BBSK č. 199/2011 z 28. februára 2011.

Víziou BBSK je zvýšenie kvality života všetkých cieľových skupín občanov Banskobystrického kraja, a teda dosiahnutie toho, aby sociálne služby, sociálne poradenské a prevenčné aktivity a výkon opatrení o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele boli:

- súčasťou funkčnej sociálnej siete v rámci komplexného systému verejných služieb,
- dostupné, adresné a reagovali na potreby občanov kraja,
- kvalitné a konkurencieschopné,
- efektívne, progresívne, flexibilné a integrované,
- dôsledne založené na ponímaní občana ako subjektu a nie objektu sociálnych služieb,
- zabezpečené z viacerých finančných zdrojov.

STRATEGICKÝ PLÁN
Hlavný cieľ: Zvyšovať kvalitu, dostupnosť a efektívnosť sociálnych služieb, sociálneho poradenstva, prevencie a výkonu opatrení SPODaSK v BBSK (ďalej „sociálnych služieb“)

Dopady:

- zvýšená kvalita života cieľových skupín občanov,
- znížená sociálna izolovanosť rôznych cieľových skupín,
- znížený počet sociálno-patologických javov,
- zachovanie sociálnej rovnováhy.

Strategický cieľ 1
Zefektívňovať postupy koordinácie a riadenia sociálnych služieb

Dopady:

- optimalizácia tokov finančných prostriedkov,
- zefektívnenie poskytovania sociálnych služieb,
- zvýšená kvalita poskytovania sociálnych služieb.

Strategický cieľ 2
Podporovať rozvoj sociálnych služieb podľa potrieb cieľových skupín občanov

Dopady:

- rozvoj dlhodobo dopytovaných a nových druhov sociálnych služieb a ich priblíženie ku klientovi,
- zvýšená informovanosť cieľových skupín občanov, jednotlivých poskytovateľov a odbornej verejnosti o možnostiach poskytovania sociálnych služieb,
- participácia poskytovateľov na tvorbe regionálnej sociálnej politiky.

Vyššie uvedené dokumenty sú základným východiskom pri spracovaní KPSS mesta Poltár. Existuje ešte celý rad dokumentov – národných programov (Národný program životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím, Národný program aktívneho starnutia, Národná stratégia zamestnanosti, Stratégia pre integráciu Rómov do roku 2020 a pod.) z ktorých

vyplývajú úlohy pre miestne samosprávy vo vzťahu k zabezpečovaniu a uspokojovaniu sociálnych potrieb občanov mesta. Pri príprave KPSS je dôležité vychádzať aj z **Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Poltár**.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Poltár na roky 2015 – 2023

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Poltár je strednodobým programovým dokumentom, ktorý na základe celkovej analýzy a SWOT (analýzy silných, slabých stránok, príležitostí a ohrození) určuje hlavné smery rozvoja mesta.
Prostredníctvom PHSR sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie rozvoja mesta Poltár, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia je priebežne aktualizovaný a doplňovaný.
PHSR je základným programovým dokumentom rozvoja územia mesta. Poskytuje komplexný pohľad na sociálno-ekonomicko-kultúrny stav mesta, faktory a bariéry, príležitosti a ohrozenia jej rozvoja. Komunitný plán sociálnych služieb sa zameriava na sociálnu oblasť rozvoja.

Strategický cieľ PHSR mesta Poltár:

„Vytvoriť prosperujúce mesto s kvalitnými podmienkami pre život, rozvoj ekonomických činností a rozvoj cestovného ruchu“.

OBLASŤ 1.	***HOSPODÁRSKA OBLASŤ***
Priorita 1.1.	***Podpora malého a stredného podnikania.***
Opatrenie 1.1.1	*Spracovanie postupu podpory a rozvoja MSP*
Opatrenie 1.1.2	*Podpora budovania kooperačných sietí MSP*
Opatrenie 1.1.3	*Zakladanie a revitalizácia MSP s majetkovou účasťou mesta*
Opatrenie 1.1.4	*Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste*
Opatrenie 1.1.5	*Podpora rozvoja reštauračných a ubytovacích služieb v meste*
Priorita 1.2.	***Výrobné odvetvia národného hospodárstva.***
Opatrenie 1.2.1	*Podpora rozvoja a alokovania podnikov výrobných odvetví*
Opatrenie 1.2.2	*Rozvoj a obnova poľnohospodárskych podnikov*
Priorita 1.3.	***Inovačné aktivity a technologické transfery.***
Opatrenie 1.3.1	*Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok*
Opatrenie 1.3.2	*Podpora inovácií a technologických transferov vo výrobných podnikoch*
Opatrenie 1.3.3	*Rekonštrukcia existujúcich priemyselných zón a výstavba nových v nadväznosti na nové technológie*
Priorita 1.4.	***Cestovný ruch.***
Opatrenie 1.4.1	*Podpora vytvárania nových atraktivít v meste*
Opatrenie 1.4.2	*Podpora budovania nových a modernizácia existujúcich zariadení cestovného ruchu*
Opatrenie 1.4.3	*Výstavba náučných chodníkov, cyklotrás a inštalácia informačných tabúľ*
Opatrenie 1.4.4	*Propagácia mesta*
Opatrenie 1.4.5	*Regionálna, nadregionálna a medzinárodná spolupráca*

OBLASŤ 2. SOCIÁLNA OBLASŤ

Priorita 2.1. ***Sociálne a zdravotnícke služby.***
Opatrenie 2.1.1 *Rozšírenie a skvalitnenie ponuky sociálnych služieb*
Opatrenie 2.1.2 *Zoskupenie sociálnych a zdravotníckych služieb*
Opatrenie 2.1.3 *Rozšírenie a skvalitnenie poskytovania zdravotnej starostlivosti*
Opatrenie 2.1.4 *Zabezpečenie zdravotnej prevencie*

Priorita 2.2. ***Bývanie.***
Opatrenie 2.2.1 *Rozširovanie kapacít bytových priestorov a obytných zón*

Priorita 2.3. ***Vzdelávanie.***
Opatrenie 2.3.1 *Materiálno-technické zabezpečenie vyučovacieho procesu*
Opatrenie 2.3.2 *Podpora mimoškolskej činnosti*
Opatrenie 2.3.3 *Zabezpečenie kvalitných podmienok pre stravovanie v MŠ a ZŠ*
Opatrenie 2.3.4 *Komunikácia a spolupráca medzi školskými zariadeniami*
Opatrenie 2.3.5 *Celoživotné vzdelávanie*

Priorita 2.4. ***Kultúra, šport, voľný čas a mládež.***
Opatrenie 2.4.1 *Kultúrna infraštruktúra*
Opatrenie 2.4.2 *Kultúrne podujatia*

Priorita 2.5. ***Šport.***
Opatrenie 2.5.1 *Športová infraštruktúra*
Opatrenie 2.5.2 *Športové aktivity a podujatia*
Opatrenie 2.5.3 *Voľný čas*

OBLASŤ 3. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A INFRAŠTRUKTÚRA

Priorita 3.1. ***Odpadové hospodárstvo.***
Opatrenie 3.1.1 *Nakladanie s odpadom*
Opatrenie 3.1.2 *Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd*

Priorita 3.2. ***Vodné zdroje.***
Opatrenie 3.2.1 *Zásobovanie pitnou vodou*
Opatrenie 3.2.2 *Ochrana a racionálne využívanie vôd*

Priorita 3.3. ***Ovzdušie, pôda a lesy.***
Opatrenie 3.3.1 *Ochrana ovzdušia*
Opatrenie 3.3.2 *Ochrana pôdy a lesných porastov*

Priorita 3.4. ***Verejné priestranstvá a verejná zeleň.***
Opatrenie 3.4.1 *Úprava verejných priestranstiev*

Priorita 3.5. ***Energetická efektívnosť.***
Opatrenie 3.5.1 *Využívanie obnoviteľných zdrojov energie*
Opatrenie 3.5.2 *Znižovanie energetickej náročnosti budov*

Priorita 3.6. ***Technická infraštruktúra.***
Opatrenie 3.6.1 *Zabezpečenie dostatočnej siete pozemných komunikácií*
Opatrenie 3.6.2 *Rozvoj a obnova technickej infraštruktúry*
Opatrenie 3.6.3 *Zabezpečenie dopravnej infraštruktúry*
Opatrenie 3.6.4 *Informatizácia mesta*

Opatrenie 3.6.5 Bezpečnosť

2.3. Východisková situácia

Zmyslom komunitného plánovania je aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným, koordinovaným postupom. Súčasná sociálna situácia niektorých skupín obyvateľov nie je vyhovujúca. Samospráva je zo zákona povinná poskytovať určité sociálne služby, má však aj možnosti na to, aby vytvorila podmienky na zlepšenie sociálnych služieb a odstraňovanie príčin sociálnej nerovnosti v spoločnosti. Dobre fungujúca sociálna sieť je potrebná na to, aby bolo možné zasiahnuť všade tam, kde sa človek z objektívnych dôvodov dostal do neriešiteľných situácií alebo tam, kde je pomoc spoločnosti žiaduca.
Ak budeme pri predstave budúcnosti sociálnych služieb vychádzať z demografických a štatistických údajov mesta Poltár, musíme predpokladať, že dopyt po sociálnych službách bude v budúcnosti narastať. Bude to zapríčinené hlavne tým, že sa bude zvyšovať počet starších občanov mesta, u ktorých je zvýšený predpoklad, že budú niektorú zo sociálnych služieb potrebovať. V súčasnej dobe sú základnou skupinou, pre ktoré je nutné plánovať sociálne služby občania nad 65 rokov. Ďalšou, nemenej dôležitou skupinou, na ktorú sa treba zamerať, sú mládež a rodiny s deťmi.
Vzhľadom na veľkosť mesta Poltár, ale tiež na požiadavky a potreby obyvateľov, nie je predpoklad, že mesto priamo na svojom území bude v budúcnosti zabezpečovať všetky sociálne služby.

Koordinátorom celého procesu ako aj spracovateľom komunitného plánu bolo OZ „Pre Rozvoj“. Komunitné plánovanie v meste bolo založené na vzájomnej spolupráci všetkých účastníkov - zadávateľov sociálnych služieb, poskytovateľov služieb, zástupcov užívateľov sociálnych služieb a verejnosti.
Výhodou komunitného plánovania sociálnych služieb v meste bola predovšetkým možnosť všetkých občanov aktívne sa zapojiť do tohto procesu aj prostredníctvom rozsiahlejšieho dotazníka s možnosťou presadzovať svoje záujmy a potreby. Informácie o komunitnom plánovaní boli sprostredkované prostredníctvom oficiálnych internetových stránok Mesta Poltár.
Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú aj mestskí poslanci. Od nich sa očakáva, že vyjadria podporu požiadavkám občanov vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj komunitného plánovania. Priebeh celého procesu tvorby komunitného plánu koordinovala riadiaca skupina (výbor) zložená zo zástupcov OZ „Pre Rozvoj“ a zástupcov miestnej samosprávy v úzkej spolupráci s užívateľmi sociálnych služieb (občanmi mesta) a poskytovateľmi sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poltár je zameraný na zlepšenie ponuky, kvality, dostupnosti, efektivity a využitia sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb bol vypracovaný v súlade s § 83 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení novely zákona č. 331/2017 Z. z. o sociálnych službách a novely zákona č. 351/2017 Z. z. ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej „v znení novely“). Jeho vypracovanie je v súlade s originálnou kompetenciou a pôsobnosťou vo svojom územnom obvode.

3. Organizácia komunitného plánovania

Cieľovými skupinami, ktorými sa komunitný plán sociálnych služieb zaoberá, sú skupiny obyvateľov, ktoré sa nachádzajú v nepriaznivej životnej situácii, krízovej sociálnej situácii, sú sociálne vylúčené, alebo sú následkom rôznych faktorov ohrozené sociálnym vylúčením.
Do týchto skupín v rámci KPSS mesta Poltár patria:

- → **seniori a zdravotne postihnuté osoby**
- → **rodiny s deťmi a mládež**

Seniori – sociálne služby sú poskytované občanom, ktorí dosiahli dôchodkový vek a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity, nakoľko túto podporu a pomoc nemôžu získať iným štandardným spôsobom. Zabezpečenie sociálnych služieb pre túto vekovú kategóriu je plne v kompetencii obce.

Zdravotne postihnutí občania sú systémovo riešení poskytovaním rôznych foriem kompenzácie sociálnych dôsledkov zdravotného postihnutia, ktoré sú v kompetencii štátu. Sociálne služby pre túto skupinu občanov zabezpečuje a financuje vyšší územný celok. Pre obec v tomto čase zvláštne úlohy nevyplývajú. Úlohou obce pre túto skupinu občanov je vytvárať vhodné podmienky pre občiansky a spoločenský život a to najmä dostupnosť zariadení, služieb a občianskej vybavenosti, ďalej vytvárať podmienky pre spoločenské aktivity a poskytovať im sociálne poradenstvo.

Rodiny s deťmi, mládež – v tejto skupine sa jedná o finančnú podporu voľno časových aktivít detí a mládeže, rodín s deťmi, resp. mamičiek s deťmi, ale aj vytváranie vhodných podmienok pre fungovanie a dostupnosť existujúcich sociálnych zariadení a zriaďovanie nových sociálnych zariadení, na podporu tejto cieľovej skupiny a poskytovanie sociálneho poradenstva.

Sociálna infraštruktúra je určená na zabezpečenie sociálnych potrieb obyvateľov. Spoločenské a ekonomické zmeny priniesli so sebou nový systém prerozdeľovania v sociálnej oblasti, a to nielen financií, ale hlavne kompetencií medzi štátnou správou, samosprávou a súkromným sektorom. Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z. z. v znení novely definoval sociálne služby ako činnosti zamerané na prevenciu vzniku nepriaznivých sociálnych situácií, na riešenie týchto nepriaznivých situácií, ako aj riešenie krízových situácií osôb, rodiny a komunity. Súčasťou sociálnej služby je aj prevencia sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny. Sociálna služba sa vykonáva najmä prostredníctvom sociálnej práce. V podmienkach obce je možné sociálnu prácu vykonávať ako terénnu, ambulantnú a pobytovú.

3.1. Riadiaci výbor a pracovné skupiny komunitného plánovania sociálnych služieb v meste Poltár

Riadiaci výbor (riadiaca skupina) KPSS je hlavným iniciátorom procesu, ktorý je zodpovedný za priebeh procesu a dodržanie časového harmonogramu, uskutočňuje strategické rozhodnutia v rámci procesu, prerokúva a schvaľuje výstupy z koordinačných (pracovných) skupín, uplatňuje finančné prostriedky v rozpočte obce na vedenie a realizáciu procesu.

Zoznam členov riadiaceho výboru KPSS v meste Poltár:
Pavel Gavalec, primátor mesta Poltár
Mgr. Martina Brisudová, poslankyňa MsZ
Mgr. Lenka Sojková, poslankyňa MsZ
Ing. Júlia Majerová, koordinátor KPSS

Koordinátor a spracovateľ KPSS: OZ „Pre Rozvoj“
Garant: Pavel Gavalec, primátor mesta

Pracovné skupiny KPSS sú osobitné nástroje, ktoré vstupujú do procesu, keď skončí príprava organizačnej štruktúry na riadenie procesu. Riadiaci výbor vymenúva vedúcich pracovných skupín (ďalej len „PS“), ktorí sú aj členmi riadiaceho výboru. Vedúci PS budú vyhľadávať a zvolávať členov skupiny a viesť diskusiu o problémoch danej cieľovej skupiny na základe znalosti prostredia a podmienok príslušnej cieľovej skupiny v meste. Hlavné aktivity: analýzy problémov a určovanie cieľov a opatrení budú sústredené do PS, preto majú veľmi dôležitú úlohu v celom procese. Z každého stretnutia PS sa vyhotovuje záznam, ktorý zhrnie priebeh diskusie. Záznamy zo stretnutia PS sa posielajú koordinátorovi KPSS. Na základe cieľových skupín, ktorými sa komunitný plán sociálnych služieb zaoberá, k nim vznikli dve pracovné skupiny:

Pracovná skupina 1 – Seniori a zdravotne postihnuté osoby
Pracovná skupina 2 – Rodina s deťmi a mládež

PS 1 - Seniori a zdrav. postihnuté osoby	PS 2 – Rodina s deťmi a mládež
Lívia Lomanová – *ZSS Poltár*	Bc. Beata Berkyová – *Rómska komunita*
Mgr. Adriana Horváthová – *Opatr. služba*	Ing. Mária Pribilincová - *MsÚ*
Mgr. Ľubica Lakotová – *TILIA n. o.*	Marta Kupčeková - *MsÚ*
Mgr. Viera Cmarová – *seniori*	Ing. Anna Cifraničová - *MsÚ*
Zita Hricová – *seniori*	Mgr. Iveta Brndiarová – *Komunitné centrum*
Ján Iždinský – *ČK, JD, SZPB, tel. postihnutí*	Mgr. Jana Kureková - *TSP*
Vedúci PS: Mgr. Lenka Sojková – *posl. MsZ – Komisia pre zdravie a soc. starostlivosť*	**Vedúci PS:** Mgr. Martina Brisudová - *posl. MsZ - Kultúrna komisia a Zbor pre ObZ*

Dňa 27.04.2018 bol vytvorený riadiaci výbor a následne dve pracovné skupiny KPSS. Riadiaci výbor aj pracovné skupiny boli zostavené v súlade s princípom partnerstva a rovnosti medzi všetkými účastníkmi. Taktiež bol dodržaný princíp vyváženého zastúpenia všetkých účastníkov - zadávateľov, poskytovateľov a užívateľov sociálnych služieb. Stretnutia pracovných skupín aj riadiaceho výboru sa uskutočňovali v priestoroch zabezpečených OZ „Pre Rozvoj“.

II. ANALYTICKÁ ČASŤ

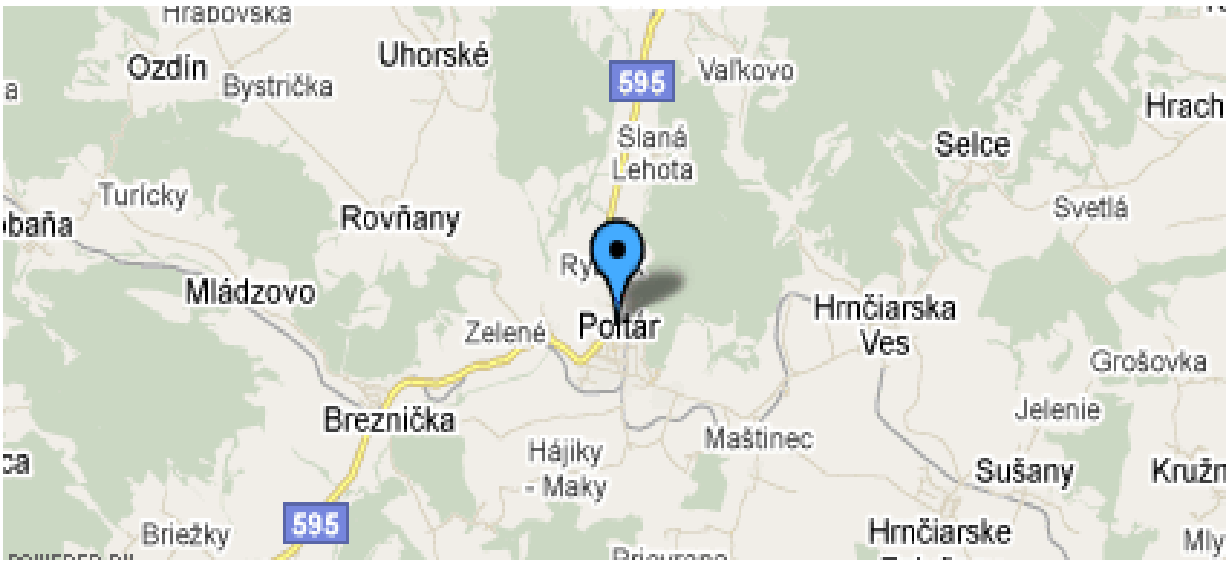
4. Sociálno - demografické údaje

4.1. Charakteristika Mesta Poltár

Základné údaje:

Názov:	Poltár
Okres:	Poltár
Vyšší územný celok:	Banskobystrický samosprávny kraj
Primátor:	Pavel Gavalec
Poštová adresa MsÚ:	Železničná 489/1, 987 01 Poltár
Telefón:	+421-047 422 22 70, +421-047 430 84 23
e-mail:	mesto@poltar.sk
www:	www.poltar.sk
Počet obyvateľov:	5693 (k 31.12.2017)
Rozloha:	3053 ha
Prvá písomná zmienka:	v 1330 roku
Nadmorská výška	242 m n. m.

Obr. č. 1

Zdroj. www.mesta-obce.sk

4.2. Vymedzenie územia

Obr. č. 2

Zdroj: www.poltar.sk

Mesto Poltár svojou rozlohou zasahuje do viacerých geomorfologických celkov (Lučenskej kotliny, Cinobanského predhoria, Revúckej vrchoviny a Poltárskej pahorkatiny) v nadmorských výškach od 215 do 380 metrov. Rozkladá sa v asymetrickej doline a na riečnych terasách Poltárice, pričom západná časť Zelené leží na nive a nízkej terase Ipľa. Celkovo zaberá plochu 3 052 ha. Po stránke hydrografickej, územie Poltára patrí do povodia Ipľa, ktorý pramení na Sihlianskej planine. Mestom Poltár preteká rieka Poltárica. K mestu Poltár patria osady Hájiky, Maky, Prievrana, Hanka-pusta, Cibička, Károľ, Machulina, Močiar, Podskalica, Potočok a Stráž. V roku 1969 získal Poltár štatút mesta a k nemu boli pričlenené obce Slaná Lehota, Zelené a osady Podháj a Prievrana. Kataster mesta Poltár sa rozprestiera na rozlohe 3 052 ha, z čoho najvyššie zastúpenie má poľnohospodárska pôda, ktorá predstavuje 63 % z celkovej výmery. Z poľnohospodárskej pôdy prevažuje orná pôda, ktorá tvorí viac ako 50 % z celkovej výmery. Z nepoľnohospodárskej pôdy (37 % z celkovej výmery) prevažujú lesné pozemky, ktoré tvoria ¼ celkovej výmery. Pôdne druhy vyskytujúce sa v katastri mesta Poltár sú piesočnaté, piesočnato hlinité, hlinité až ílovito hlinité. Mesto Poltár je najväčšou obcou v okrese Poltár s počtom obyvateľov 5693 (k 31.12.2017). Od roku 1996 je okresným mestom a patrí medzi najmenšie okresné mestá na Slovensku. V katastri mesta sú náleziská keramických stavebných pieskov, azbestu a magnezitu. V blízkosti sú minerálne pramene a rybník na ploche 0,20 km^2, ktorý má objem 100 tisíc m^3 vody. Z flóry treba uviesť ceriny, vzácny slezinník čierny. V chránenom areáli Kúpna hora sa vyskytuje šafran dvojfarebný, šafran Heuffelov a i. Lokalita chránenej korunky strakatej pri Zelenom je rozoraná, vyskytuje sa tu kotvica plávajúca. V lokalite Hrabovo sú dubové lesy. V parku sa nachádza tuja riasnatá, buk pensylvánsky, gledíčia trojtŕňová a i. Okolie je bohaté na ornitofaunu, v rybníku ryby a obojživelníky, v lesoch bažant, jariabok a i. V meste je stanica na meranie zrážok.

História

Územie mesta Poltár a jeho okolie obýval človek už v predhistorickej dobe. Pred 10. storočím obec patrila do Veľkomoravskej ríše a jej pôvod je zrejme staroslovanský. Po páde Veľkomoravskej ríše pripadol Poltár ako súčasť Novohradskej župy rodine Záchovcov. Popri ich sídle viedla cesta Carihrad - Krakov a poštová cesta Viedeň - Košice. Najstaršia písomná zmienka o miestnom názve „Silva Polta“ pochádza z donačnej listiny kráľa Bélu IV. z 10. januára 1246, ktorá určuje hranice panstva fiľakovského a ozdínskeho hradu a starý Poltár sa nachádzal na tejto hranici. Pôvodné pečate obcí, symbolizujúce pracovnú činnosť obyvateľov obsahujú kosák, kosu, džbán. Súčasný znak (1998) v červenom štýle strieborný džbán symbolizuje dávne miestne hrnčiarstvo a súčasné sklárstvo. Poltárčania boli poľnohospodári.
Z remeselníkov boli najznámejší hrnčiari, ktorí sa preslávili výrobou známej bielej poltárskej keramiky. Zvyšky kruhových pecí na jej vypaľovanie sa zachovali až do polovice 20. storočia.

Turci, ktorí mali v rokoch 1554 - 1593 Poltár a okolie pod kontrolou, postavili na Ipli most, ktorý bol neskôr prestavaný. Na opravu boli použité pôvodné kamene a slúži až dodnes. Považuje sa za tretí najstarší zachovalý most tohto druhu na Slovensku a je vyhlásený za kultúrnu technickú pamiatku. Medzi zaujímavé historické pamiatky mesta patrí klasicistický kaštieľ z roku 1782, ktorý bol neskôr prestavaný na novogotický. Evanjelický kostol bol postavený v roku 1791.

Obr. č. 3

Zdroj: Google obrázky

Z archeologických nálezísk sú významné žiarové pohrebisko pilínskej a kyjatickej kultúry z doby bronzovej, slovanské sídlisko (z 7. - 8. stor.), na Cerinách, základy stredovekého hrádku a na Kostolisku zaniknutá stredoveká dedina Dolný Poltár so zvyškami kostola. Prvá písomná zmienka o území je z r. 1246, o obci z 9. 11. 1302 Poltar, ktorý patril Zachovcom a od r. 1376 Soosovcom. V 15. stor. tu bola Jiskrovská pevnôstka. Turci zanechali v r. 1554 súpis obyvateľov, ktorí tu pestovali ryžu. V 16. stor. sa obec delila na Horný a Dolný Poltár. Mlyn sa spomína v r. 1688, v 18. stor. boli už 2 mlyny.

Prievrana - obec vznikla koncom stredoveku, zanikla okolo roku 1610 za vojenských operácií, obnovená koncom 17. storočia ako osada. Staré a cudzojazyčné pomenovania obce boli v roku 1409 Prenna, v roku 1573 Perenna.

Slaná Lehota – vznikla v 2. polovici 14. storočia. Staré a cudzojazyčné pomenovania obce boli Soos Lehota (1573), Lana Lehota (1773), Slaná Ľahôta (1920), maďarsky Sósliget, Sóslehota. Dnešný názov má Slaná Lehota od roku 1927. Obec patrila fiľakovskému panstvu. V rokoch 1554-1593 ju okupovali Turci, v roku 1598 patrila rodine Sóósovcov, od roku 1742 do 1848 rodine Géczyovcov a i. V roku 1828 mala obec 23 domov a 130 obyvateľov. Zaoberali sa hrnčiarstvom, po roku 1870 pracovali tiež v poltárskom keramickom priemysle.

Zelené – obec vznikla asi v 14. storočí, jej pomenovanie je doložené od roku 1438 ako Zelene; maďarsky Zelene. Patrila viacerým zemianskym rodinám. V rokoch 1554-1593 ju okupovali Turci. V roku 1828 žilo v 28 domoch 274 obyvateľov. Okrem poľnohospodárstva sa zaoberali ťažbou hliny a hrnčiarstvom, od roku 1828 je tu pobočka poltárskej šamotky. V roku 1937 v nej bol veľký štrajk robotníkov. Obec sa zapojila do SNP.

V roku 1869 začala vyrábať tehliarske a žiaruvzdorné materiály továreň, ktorú založil Alojz Baratta. Barattova šamotová továreň od r. 1940 patrila Michalovi Kováčovi a od r. 1950 sa stala, spolu s Krauszovou továrňou na výrobu tehliarskych výrobkov, súčasťou Ipeľských tehelní. Od r. 1950 spustili prevádzku Ipeľské tehelne, ktoré mali výrobne aj v Zelenom a Slanej Lehote. Kaolín sa ťažil od r. 1973. V r. 1971 sa otvorila prevádzka závodu Stredoslovenské sklárne s hlavným dôrazom na výrobu a export úžitkového olovnatého krištáľového skla a sodnodraselného skla. Závod Slovglass Poltár po neúspešnej reštrukturalizácii vstúpil do konkurzného konania. V areáli závodu v roku 2015 začala firma Poltár Crystal & Steel, a. s., so strojárskou výrobou, no v roku 2016 svoju činnosť ukončila. Združené poľnohospodárske družstvo sa pretransformovalo z pôvodného JRD, ktoré vzniklo v r. 1950. Perspektívy má silikátová hospodárska zóna Poltár - Lučenec. Poltár bol do roku 1960 okresným mestom, ale štatút mesta bol obci udelený 29. augusta 1969. Od 14. júla 1996 je Poltár znovu sídlom okresu.

4.3. Základná infraštruktúra

Mesto je elektrifikované a plynofikované. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod. Celkovo je z verejného vodovodu zásobovaná väčšina domácností. Mesto má vybudovanú splaškovú kanalizáciu v prevažnej časti mesta. Dažďová kanalizačná sieť je riešená prostredníctvom rigolov popri ceste s pokrytím na cca. 80 %. Verejný vodovod je vybudovaný v meste Poltár a aj v miestnych častiach Zelené a Slaná Lehota. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd kanalizačnou sieťou a ich následné čistenie sa realizuje len v meste Poltár. V miestnych častiach Zelené a Slaná Lehota a v rozptýlenom osídlení nie je vybudovaná verejná kanalizácia. Odpadové vody sú zneškodňované, resp. akumulované v septikoch a žumpách alebo malých ČOV. V meste Poltár je vybudovaná verejná kanalizácia s ČOV v správe VEOLIA SVPS a. s. Lučenec. Dodávka pitnej vody je zabezpečená vo všetkých bytoch, v bytoch prvej kategórie aj dodávka teplej úžitkovej vody. Nájomníci bytov druhej kategórie si ohrev vody zabezpečujú sami, najčastejšie elektrickými prietokovými ohrievačmi. Vykurovanie bytov na území mesta zabezpečuje pre Mestský bytový podnik Bytherm, s. r. o. spoločnosť Poltárska energetická s. r. o. Súčasťou vybavenia bytov je aj príjem satelitného televízneho signálu a káblový televízny rozvod. V meste je dobré pokrytie signálom všetkých štyroch mobilných operátorov (O2 Slovakia, s. r. o., Orange Slovensko, a. s., Slovak Telekom, a. s., a SWAN Mobile, a. s.). Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom telefónnej linky – DSL, Wi -Fi, prípadne prostredníctvom mobilných operátorov. Internetové a telefonické pripojenie poskytuje aj spoločnosť ANTIK Telecom s. r. o. a viacero menších lokálnych firiem (Ma-NET s. r. o., GoNet s. r. o.).

Podnikateľská sféra a služby

Ku koncu roka 2016 malo živnostenské oprávnenie 274 fyzických osôb a 93 podnikateľských subjektov bolo zapísaných v OR SR so sídlom v Poltári. Doposiaľ najväčší zamestnávateľ Závod Slovglass Poltár po neúspešnej reštrukturalizácii vstúpil do konkurzu. V roku 2015 začala firma Poltár Crystal & Steel, a. s., so strojárskou výrobou, v roku 2016 ale svoju činnosť ukončila. Pracovné príležitosti občania nachádzajú hlavne v podnikoch v správe mesta, štátnej správe, Poľnohospodárskom družstve a u firmy Ondrej Trčan - Sonne Crystal. V meste Poltár je rozvinutá sieť malých podnikateľov rodinného typu a malé podniky. V zamestnanosti majú nízky percentuálny podiel, nakoľko vo svojich prevádzkach zamestnávajú priemerne 5 pracovníkov. Malé a stredné podniky sú bez zahraničnej účasti, sú to skôr podniky – prevádzky rodinného typu, ako bolo vyššie spomenuté, ktorým pri prvých krokoch existencie pomáha Centrum prvého kontaktu. Obchodná sieť v meste Poltár je nevyhovujúca. Prevažná časť existujúcej podnikateľskej sféry podniká na báze živnosti, pričom nerozširuje svoje aktivity prostredníctvom ďalších pracovných síl. Z potravinových reťazcov pôsobia v meste v súčasnosti prevádzky Billa, Tesco, CBA, Coop Jednota a Fresh. V Poltári absentujú obchody s obuvou, športovými potrebami, zlatníctvo atď. Zlá ekonomická situácia obyvateľov spôsobuje, že nakupujú lacný a často nekvalitný tovar v čínskych obchodoch. Nevyhovujúca je aj štruktúra a kvalita poskytovaných služieb. V meste sú zriadené prevádzky poskytujúce nasledovné služby: kaderníctvo, kozmetika, nechtový dizajn, solárium, oprava odevov, zákazkové krajčírstvo, výroba kľúčov, autodoprava, pneuservis, autoumyvárne, pohrebné služby. Najviac prosperujúce služby v meste sú v oblasti pohostinskej činnosti. Chýba čistiareň s práčovňou, opravovňa obuvi, sklenárstvo, obchod s polotovarmi a služby v oblasti cestovného ruchu. Mesto Poltár je dobre vybavené bankovými inštitúciami (exp. VÚB a. s., Slovenská sporiteľňa a. s., Prima Banka a. s.) a poisťovacími službami, ktoré poskytujú zástupcovia viacerých spoločností napr. Allianz a. s.,

Kooperativa a. s. Ich služby postačujú potrebám obyvateľov. Na území mesta pôsobia aj inštitúcie štátnej správy a samosprávy. Chýba mestská polícia, ktorá by zabezpečovala poriadok v meste. Mesto Poltár pripravilo pre 21 podnikateľských subjektov pozemky s infraštruktúrou na výstavbu obchodných jednotiek. Obchodné jednotky pôsobia na ulici Školskej (obchodná zóna).

Školstvo

V Poltári pôsobia dve materské školy, dve základné školy, školské kluby detí pri ZŠ, Centrum voľného času, Spojená škola - Gymnázium Poltár (v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK) so zariadením školského stravovania a internátu, Základná umelecká škola. Pri MŠ Sklárska a ZŠ Slobody sú zriadené zariadenia školského stravovania. Obyvateľom je k dispozícii aj Pedagogicko-psychologická poradňa a Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva.

Pedagogicko-psychologická poradňa v Poltári bola zriadená v roku 1997. V rámci regiónu zabezpečuje psychologickú, špeciálnopedagogickú a pedagogickú starostlivosť, poskytuje poradenské, metodické, konzultačné a informačné služby v oblasti výchovy, vzdelávania, osobnostného, sociálneho a profesijného vývinu detí a mládeže.
V meste pôsobí aj Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva Poltár, ktoré poskytuje špeciálnopedagogické, psychologické, logopedické vyšetrenie, korekcie, reedukácie, terapie, stimulačné programy pre deti a mládež so zdravotným postihnutím a pod.

Šport

K športovým klubom, ktoré aktívne vyvíjajú svoju činnosť na území mesta, patrí - Telovýchovná jednota Sklotatran Poltár. V rámci TJ Sklotatran aktívnu činnosť vyvíja 5 oddielov (futbal, volejbal, stolný tenis, karate, cyklistika). Najpočetnejšiu základňu má futbal. Aktívnu činnosť vyvíja i Mestský volejbalový klub. V posledných rokoch sa dostali do popredia aj bojové športy.
Na rozvoj športu a telovýchovy má mesto Poltár tieto podmienky:

- kúpalisko - 2 nekryté bazény, ihrisko na plážový volejbal, multifunkčné ihrisko s umelým povrchom,
- futbalový štadión - so šatňami, sociálnymi zariadeniami a tribúnami,
- 2 multifunkčné ihriská - s umelým povrchom,
- 3 telocvične v ZŠ Slobody - so šatňami a sociálnymi zariadeniami,
- 1 mestská športová hala - so šatňami a sociálnymi zariadeniami,
- 1 telocvičňa Spojenej školy Poltár,
- 1 tenisové ihrisko,
- 2 fitness centrá so zariadením,
- 2 basketbalové ihriská - s asfaltovým povrchom,
- 1 bežecká dráha v ZŠ Slobody s antukovým povrchom,
- športová plocha pri mestskej športovej hale - antuková bežecká dráha, asfaltové basketbalové, volejbalové, nohejbalové ihrisko,
- dopravné ihrisko - s asfaltovým povrchom,
- 2 detské ihriská so zariadením.

Kultúra

Kultúrna vybavenosť na území mesta je zastúpená kultúrnym strediskom, mestskou knižnicou, mestským múzeom, domom kultúry s knižnicou v Slanej Lehote, divadelným ochotníckym súborom Opona a chrámovými zbormi. V meste pôsobia aj rôzne súbory, ako folklórny súbor Úvrať, detský folklórny súbor Kukučky, ľudová hudba Lúčina, ženský spevácky zbor Letokruhy, detský spevácky zbor Kryštálik a rómsky súbor Slniečko. Čo sa týka kultúrnej infraštruktúry, meste sa nachádza:

- **Evanjelický kostol** v Poltári, v Zelenom a v Slanej Lehote,
- **Katolícky kostol,**
- **Pamätný dom** z roku 1778,
- **Kamenný most** v Zelenom,
- **Pomník padlým v 2. svetovej vojne,**
- **Pamätná tabuľa padlých v 1. svetovej vojne,**
- **Zvonica** v Zelenom,
- **Socha – busta rakúskej cisárovnej a uhorskej kráľovnej Alžbety,**
- **hroby Júliusa Pástora a Alojza Barattu de Dragono** v cintoríne v Poltári,
- **archeologické lokality** Kostolisko v Poltári, Pivnica a Vlčí Háj v Zelenom,
- **zemný val** Ceriny,
- **minerálne pramene** Prievrana.

V meste Poltár sa každoročne koná množstvo spoločenských a kultúrnych podujatí pre obyvateľov mesta i blízkeho okolia. medzi najvýznamnejšie patria: Majstrovstvá Novohradu vo varení a jedení bryndzových halušiek, „Gombovecfest"- deň jedla a zábavy, Dni mesta Poltár, Poltárske Fašiangy – sprievod masiek a mestská zabíjačka, oslavy MDŽ, Mikuláš v meste. vynášanie Moreny a mnohé iné.

Cestovný ruch

Obr. č. 4

Zdroj: Google obrázky

Geografická poloha mesta v regióne, konfigurácia terénu a ostatné prírodné danosti zaraďujú mesto medzi rekreačne atraktívne oblasti vo vzťahu k širšiemu okoliu. V časti mesta Prievrana ponúka služby v oblasti agroturistiky ranč Megi. Pre návštevníkov je tu pripravených množstvo aktivít, ako jazda na koni, lov rýb, lasovanie, letné tábory, oslavy. V meste je v letnom období v prevádzke mestské kúpalisko s dvomi bazénmi, ktoré dáva dostatočné možnosti pre rozvoj cestovného ruchu v meste, no je potrebné dobudovať infraštruktúru kúpaliska a stravovacie a ubytovacie kapacity (bungalovy). Milovníci histórie si niečo z minulosti mesta môžu prezrieť v mestskom múzeu. Ubytovanie v meste poskytuje len jeden penzión, čo je slabý predpoklad pre rozvoj CR. Stravovanie v meste zabezpečujú dve pizzerie, rozvoz pizze a

prevádzky rýchleho stravovania. Zaujímavé sú rôzne kultúrno-spoločenské podujatia, ktoré sa konajú v meste počas celého roka. V okolí mesta Poltár sú možnosti pre rozvoj zimnej rekreácie a lyžovania a letnej horskej turistiky a cykloturistiky. Známe sú strediská Kokava nad Rimavicou – Háj a Línia s upravovanými lyžiarskymi svahmi a možnosťami umelého zasnežovania na osvetlenom svahu. Poloha mesta Poltár umožňuje aj skombinovať návštevu Slovenského Rudohoria s využitím turistických a cykloturistických trás. Sú vhodné na rodinné výlety a spoznávanie krás okolitej prírody počas celého roka.

4.4. Obyvateľstvo

Z pohľadu počtu obyvateľov patrí mesto Poltár medzi malé mestá v rámci Slovenska. Podľa evidencie obyvateľov vedenej Štatistickým úradom SR žilo v roku 2017 v meste Poltár 5 693 obyvateľov.

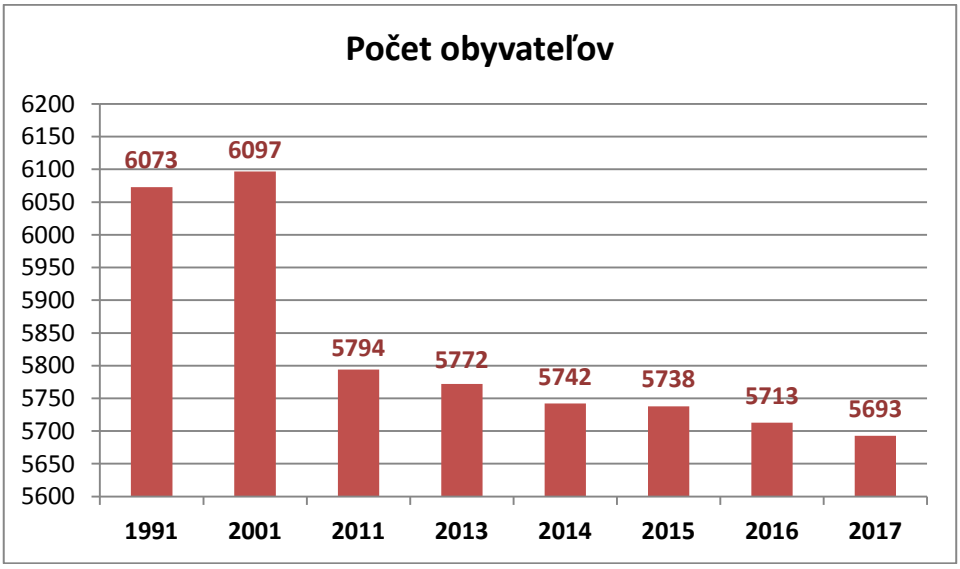
Tabuľka č. 1 - Vývoj počtu obyvateľstva za vybrané roky

Roky	1991	2001	2011	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvateľov:	6073	6045	5794	5772	5742	5738	5713	5693

Zdroj: ŠÚ SR, http://datacube.statistics.sk/

Štatistické údaje nám ukazujú, že od roku 2001 do súčasnej doby došlo k výraznému úbytku obyvateľstva a to až o 352 obyvateľov. Pokles počtu obyvateľstva je spôsobený aj útlmom hospodárstva v regióne a nedostatkom pracovných miest, keď sa mladé rodiny sťahujú za lepšími pracovnými podmienkami, obyčajne do priemyselne rozvinutejších a väčších miest.

Graf č. 1 - Počet obyvateľov mesta

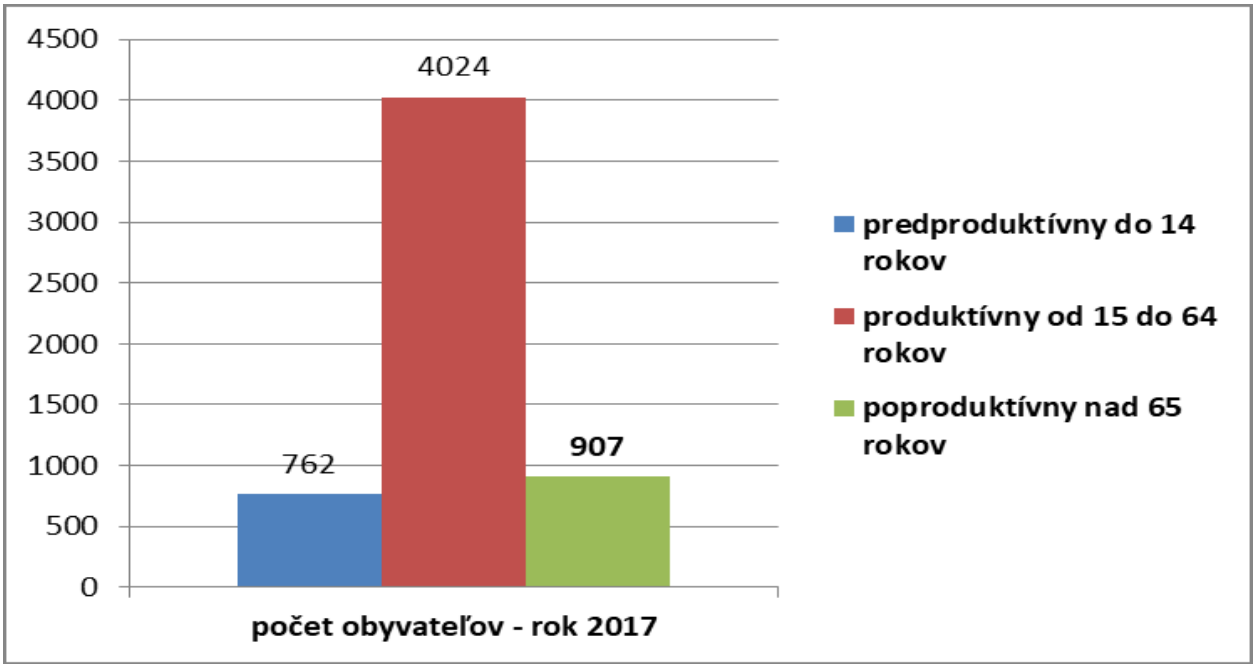

Zdroj: ŠÚ SR, http://datacube.statistics.sk/

Z celkového počtu obyvateľov žilo v roku 2017 v meste Poltár 2929 žien a počet mužov bol 2764, to je o 165 menej ako žien. Podrobný vývoj obyvateľstva mesta ukazujú nasledujúce tabuľky a grafy.

V roku 2017 malo mesto Poltár pomerne priaznivú vekovú štruktúru obyvateľstva. Podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva v roku 2017 predstavoval 762 obyvateľov, a tvoril 13,39% podiel na celkovom počte obyvateľstva, čo je o 2,22% menej, ako je celoslovenský priemer (15,61%). Podiel obyvateľov v produktívnom veku predstavoval 4024 obyvateľov a tvoril 70,68% podiel na celkovom počte obyvateľstva, tento údaj je o cca 2% vyšší, ako je celoslovenský priemer (68,87%). Podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva predstavuje 907 obyvateľov a tvorí 15,93% podiel na počte obyvateľstva, čo je približne o 0,4% viac ako celoslovenský priemer (15,52%). (Zdroj: ŠÚ SR)
Z dlhodobého hľadiska sú prognózy vývoja v oblasti ekonomickej aktivity nepriaznivé nielen na Slovensku, ale aj v meste Poltár, pretože počet obyvateľov v predproduktívnom veku dlhodobo postupne ubúda a poproduktívnych pribúda, čím obyvateľstvo postupne starne. V tomto kontexte sú výsledky demografického vývoja vstupnými údajmi pre identifikovanie budúcich možných problémov v sociálnej oblasti a zároveň dôležitým faktorom plánovania v rozvoji sociálnych služieb zameraných v prevažnej miere na seniorov a občanov so zdravotnými problémami, ktoré s vyšším vekom súvisia.
O demografickej situácii v Mesta Poltár vypovedajú nižšie uvedené tabuľky a grafy.

***Graf č. 2* - Zloženie obyvateľstva z hľadiska ekonomickej aktivity**

Zdroj: ŠÚ SR, http://datacube.statistics.sk/

Prognózy demografického vývoja nielen na Slovensku, ale aj v rámci Európy predpokladajú znižovanie celkového prírastku obyvateľstva. Vývoj v meste Poltár je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

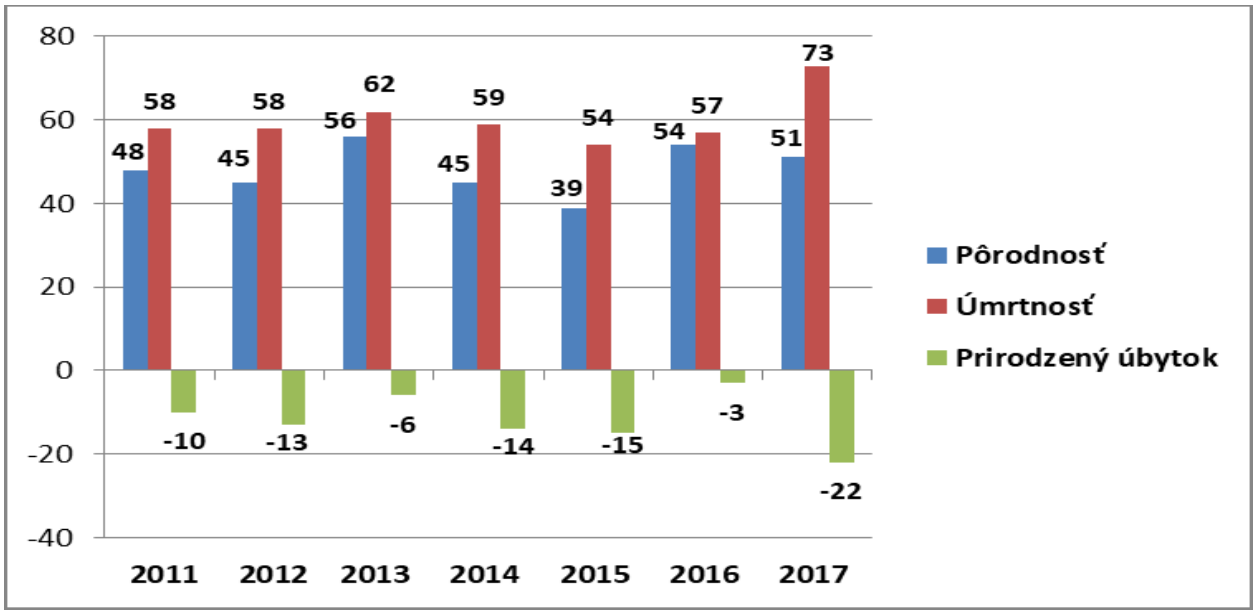
Tabuľka č. 2 - Vývoj počtu obyvateľov - vybrané ukazovatele

Roky	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pôrodnosť	48	45	56	45	39	54	51
Úmrtnosť	58	58	62	59	54	57	73
Prirodzený prírastok/úbytok	**-10**	**-13**	**-6**	**-14**	**-15**	**-3**	**-22**
Migrácia prisťahovaní	61	119	76	79	109	88	93
Emigrácia	97	89	109	95	98	110	91
Prírastok/úbytok	**-36**	**30**	**-33**	**-16**	**11**	**-22**	**2**
Celkový prírastok/úbytok	-46	-65	-39	-30	-4	-25	-20

Zdroj: ŠÚ SR, http://datacube.statistics.sk/

Z pohľadu plánovania sociálnych služieb je dôležitým faktorom údaj o zomrelých a narodených, z celkového pohľadu môžeme konštatovať, že v sledovanom období je mortalita obyvateľstva v každom roku vyššia ako natalita.

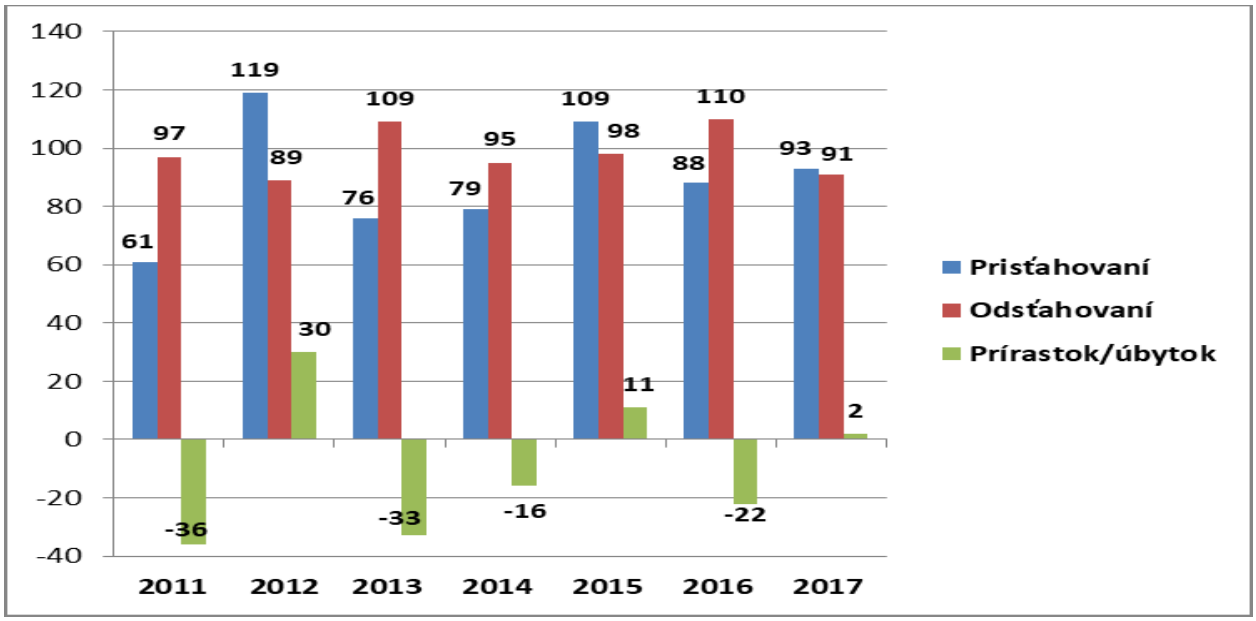
Graf č. 3 - Pôrodnosť, úmrtnosť, prirodzený úbytok

Zdroj: ŠÚ SR, http://datacube.statistics.sk

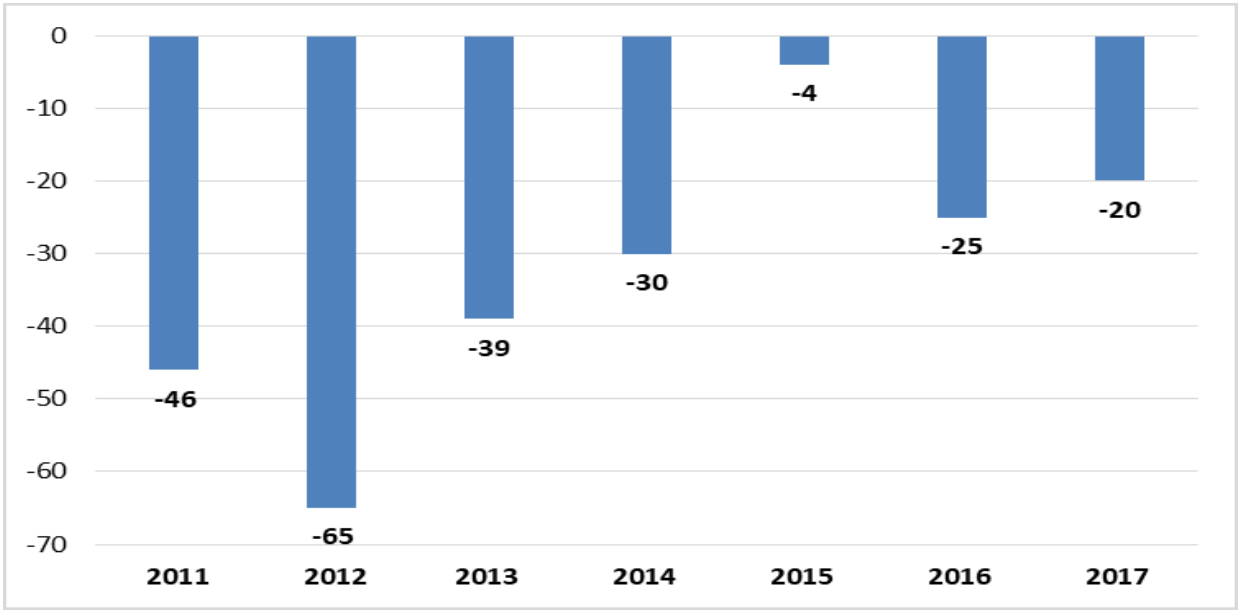
Ukazovateľ, ktorý má vplyv na počet obyvateľov je aj sťahovanie obyvateľstva. V sledovanom období nám tabuľka a graf poukazujú na pomerne nepriaznivý vývoj z hľadiska prisťahovania a odsťahovania sa obyvateľstva z mesta v neprospech prisťahovaných.
Úbytok obyvateľstva sťahovaním je spôsobený hlavne odchodom mladých ľudí a rodín za lepšími pracovnými a životnými podmienkami ale aj z dôvodu nedostatku možnosti na usídlenie sa v meste (nedostatok bytov, nedostatok stavebných pozemkov). Ich návrat do rodného mesta je minimálny.

Graf č. 4 - Prisťahovaní, odsťahovaní, prírastok/úbytok

Zdroj: ŠÚ SR, http://datacube.statistics.sk

Graf č. 5 - Celkový úbytok

Zdroj: ŠÚ SR, http://datacube.statistics.sk

Ďalším dôležitým ukazovateľom pre plánovanie sociálnych služieb je vekové zloženie obyvateľstva, ktoré je v meste nasledovné:

Tabuľka č. 3 - Vekové zloženie obyvateľstva

Vekové zloženie obyvateľstva Mesto Poltár - rok 2017			
Vek	Muži	Ženy	Spolu
0-4	123	125	248
5-9	130	115	245
10-14	135	134	269
15-19	169	136	305
20-24	159	170	329
25-29	169	162	331
30-39	479	455	934
40-49	463	440	903
50-59	369	389	758
60-69	367	467	834
70-79	158	207	365
80-89	40	105	145
90 a viac	4	23	27
Spolu	2765	2928	5693

Zdroj: ŠÚ SR, http://datacube.statistics.sk

Z hľadiska vekovej štruktúry sa v meste nachádza najviac obyvateľov v kategórii 30-39 ročných.

5. Štruktúra nezamestnanosti

V súčasnosti (stav k 1.5.2018) je na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec – pracovisko Poltár evidovaných celkom 322 uchádzačov o zamestnanie, ktorí sú obyvateľmi mesta Poltár. Najpočetnejšiu skupinu UoZ tvoria UoZ, ktorí sú v evidencií dlhšie ako 12 mesiacov.

Tabuľka č. 4 - Štruktúra UoZ evidovaných na ÚPSVaR k 1.5.2018 v meste Poltár

UoZ celkom	**322**
UoZ do 12 mesiacov	156
UoZ nad 12 mesiacov	166
UoZ nad 24 mesiacov	122
UoZ 15 – 26 rokov	45
UoZ nad 50 rokov	115
UoZ s ŤZP	9
UoZ so stupňom vzdelania 0 a 1	95

Zdroj: ÚPSVaR Lučenec

5.1. Vývoj nezamestnanosti – porovnanie rokov 2010 a 2018

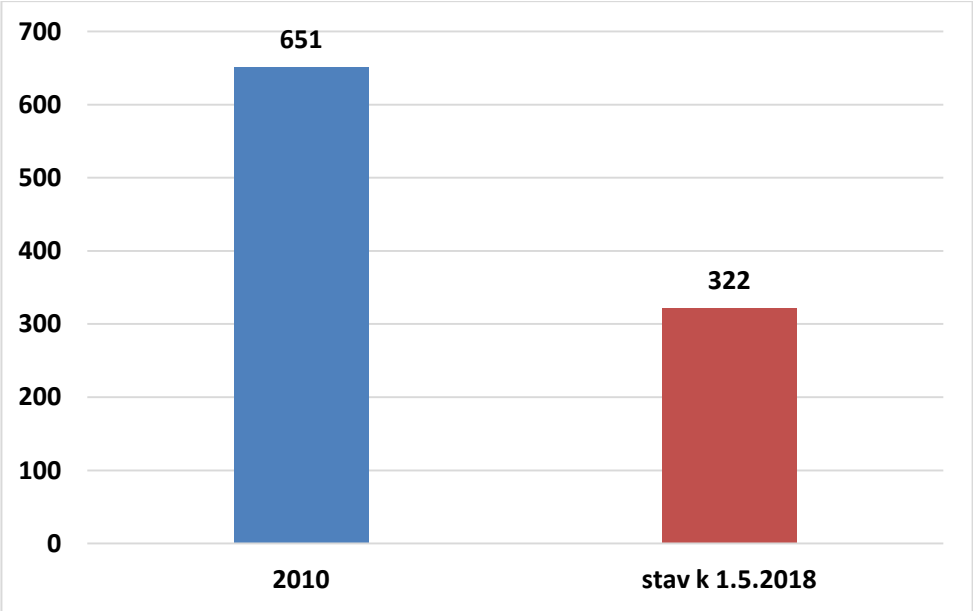
V oblasti nezamestnanosti situácia nabrala priaznivý trend, nakoľko od roku 2010 po súčasnosť došlo v meste k výraznému zníženiu /evidovanej/ nezamestnanosti. Kým ku koncu roka 2010 bolo v evidencii ÚPSVaR evidovaných 651 uchádzačov o zamestnanie (ďalej len UoZ), k 5/2018 došlo k poklesu počtu UoZ na 322 UoZ, (oproti roku 2010 je to pokles o 329 UoZ – t. j. viac ako o polovicu).

Tabuľka č. 5 - Uchádzači o zamestnanie - porovnanie rokov 2010 a 2018

Rok	2010	Stav k 1.5.2018
UoZ celkom	651	322
UoZ nad 24 mesiacov	177	122
UoZ 15 – 26 rokov	102	45
UoZ nad 50 rokov	126	115
UoZ s ŤZP	22	9
UoZ so stupňom vzdelania 0 a 1	171	95

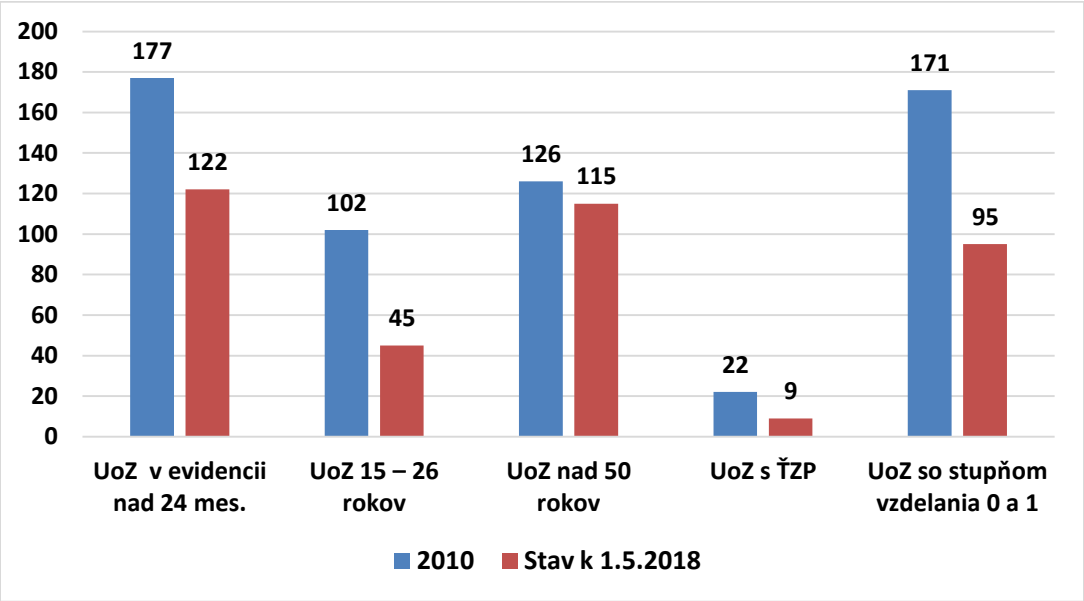
Zdroj: ÚPSVaR Lučenec

Graf č. 6 Celkový počet UoZ v Poltári – porovnanie rokov 2010 a 2018

Zdroj: ÚPSVaR Lučenec

Graf č. 7 - Porovnanie jednotlivých kategórii UoZ za roky 2010 a 2018

Zdroj: ÚPSVaR Lučenec

Z dôvodu poklesu celkovej nezamestnanosti v sledovanom období viac ako o polovicu, znížili sa aj počty UoZ v jednotlivých vybraných kategóriách. Vo väčšine vybraných kategórii sa počty UoZ znížili rapídnejšie, inak je to len u kategórie UoZ, ktorí majú viac ako 50 rokov – v tejto kategórii za osem rokov poklesli hodnoty len o 11 UoZ.
V súčasnosti tvoria najpočetnejšie skupiny uchádzačov o zamestnanie dlhodobo nezamestnaní UoZ a UoZ, ktorí majú nad 50 rokov. Stále početnú skupinu tvoria aj UoZ, ktorí sú bez vzdelania alebo majú len základné vzdelanie, hoci v priebehu rokov ich počet klesol rapídnejšie.
Uvedené skutočnosti poukazujú na potrebu venovať práve týmto rizikovým kategóriám UoZ zvýšenú a systematickú pozornosť, aby nedochádzalo k ich výraznému sociálnemu prepadu a sociálnej vylúčenosti.

5.2. Štruktúra poberateľov sociálnych dávok

K marcu 2018 z celkového počtu 322 UoZ je 183 občanov odkázaných na dávku v hmotnej núdzi (DvHN), nakoľko v zmysle zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, spĺňajú podmienky nároku na DvHN. Na celkovom počte nezamestnaných (UoZ) to predstavuje 56,90 % podiel v rámci mesta Poltár.

Tabuľka č. 6 - Poberatelia dávky v hmotnej núdzi

Roky	2016	2017	k 31.3.2018
Počet poberateľov PvHN celkom	349	275	183
Počet poberateľov, u ktorých boli na dávku odkázané aj nezaopatrené deti	116	91	65

Zdroj: ÚPSVaR Lučenec

5.3. Štruktúra držiteľov preukazu FO s ŤZP

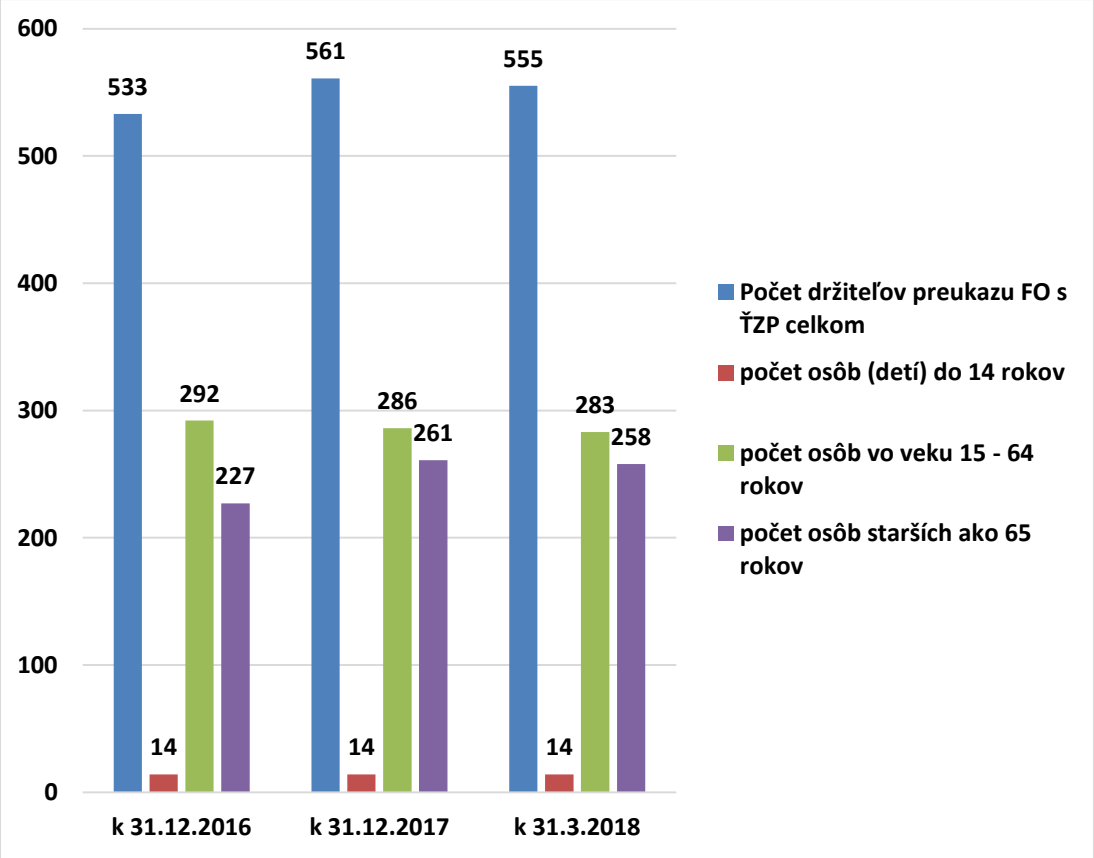
Ku koncu mesiaca marec 2018 počet držiteľov preukazu FO s ŤZP predstavoval 555 osôb, čo zároveň predstavuje 9,74 % podiel na celkovom počte obyvateľstva mesta. Pri pohľade na tabuľku č. 7 a graf č. 9 vidíme, že takmer 10% obyvateľstva v rámci mesta je držiteľom preukazu FO s ŤZP. Dôležitú skupinu tu predstavujú seniori.
Tejto skupine občanov je potrebné venovať náležitú pozornosť, aby nedochádzalo k výraznejšiemu prehlbovaniu ich nepriaznivej sociálnej situácie.

Tabuľka č. 7 - Počet držiteľov preukazu FO s ŤZP

Rok	k 31.12.2016	k 31.12.2017	k 31.3.2018
Počet držiteľov preukazu FO s ŤZP celkom	533	561	555
z toho: počet osôb (deti) do 14 rokov	14	14	14
počet osôb vo veku 15 - 64 rokov	292	286	283
počet osôb starších ako 65 rokov	227	261	258

Zdroj: ÚPSVaR Lučenec

Graf č. 9 - Počet držiteľov preukazu FO s ŤZP

Zdroj: ÚPSVaR Lučenec

6. Poskytovatelia sociálnych služieb v meste Poltár

V Poltári pôsobí v sociálnej oblasti viacero subjektov verejnej správy, podnikateľských subjektov a mimovládnych organizácii. Mesto v rozsahu svojej pôsobnosti zabezpečuje dostupnosť sociálnych služieb pre svojich občanov v rámci zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení novely.
Existencia kvalitne vybudovanej siete sociálnych zariadení a podpora činnosti subjektov zameraných na rôzne sociálne skupiny je predpokladom pre skvalitnenie života obyvateľov.
Fyzická osoba má právo výberu sociálnej služby, formy jej poskytovania a poskytovateľa sociálnej služby. Mesto v rozsahu svojej pôsobnosti zabezpečuje dostupnosť sociálnej služby pre fyzickú osobu, ktorá je odkázaná na sociálnu službu a právo výberu sociálnej služby. Mesto fyzickej osobe poskytne sociálnu službu, alebo zabezpečí poskytnutie sociálnej služby prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila alebo založila na tento účel, alebo u iného verejného či neverejného poskytovateľa sociálnej služby.

Zariadenie sociálnych služieb (ZSS) – Poltár, ul. Slobody č. 761/57
Zriaďovateľ: Mesto Poltár
ZSS tvoria dve zariadenia**:** Zariadenie opatrovateľskej služby a zariadenie pre seniorov. Zariadenie má celkovú kapacitu 44 klientov a v zariadení pracuje celkom 23 zamestnancov. Zariadenie začalo poskytovať svoje služby v marci 2008.

Zariadenie opatrovateľskej služby
V zariadení opatrovateľskej služby (ďalej len ZOS) sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu. Podmienkou poskytovania sociálnej služby v ZOS je rozhodnutie o odkázanosti na poskytovanie sociálnej služby, vydané obcou v mieste trvalého pobytu žiadateľa o sociálnu službu. V ZOS sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, a utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí. v ZOS sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje zariadenie opatrovateľskej služby ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení novely. Podmienky poskytovania sociálnych služieb v ZOS, výška a spôsob úhrady za sociálne služby upravuje zmluva o poskytovaní sociálnych služieb uzatvorená podľa § 74 zákona o sociálnych službách.
Kapacita zariadenia je 12 klientov. Počet čakateľov do ZOS je v súčasnosti 12.

Zariadenie pre seniorov
V zariadení pre seniorov (ďalej len ZPS) sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z., alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. V ZPS sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí a zabezpečuje záujmová činnosť. V zariadení pre seniorov sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje zariadenie pre seniorov ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22.

V ZPS možno poskytovať sociálnu službu najviac pre 40 prijímateľov sociálnej služby v jednej budove zariadenia.
Kapacita zariadenia je 32 klientov. Denne sa pre nich organizuje záujmová činnosť na rozvoj a udržovanie telesných a duchovných schopností (cvičenia, športové aktivity, výtvarné práce s rôznymi materiálmi, čítanie kníh a pod). Počet čakateľov do ZPS je v súčasnosti 30.

Komunitné centrum - Slobody 307/35, Poltár
Zriaďovateľ: Mesto Poltár
Komunitné centrum (ďalej len „KC“) vzniklo na základe zapojenia sa do Národného projektu Komunitné centrá. V prevádzke od 1. 5. 2015, prevádzkovateľom je MESTO POLTÁR. KC je financované na základe zmluvy o NP KC s IA ZASI (od 1.4.2016 Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR), z rozpočtu mesta Poltár a z darov. KC má 3 pracovníkov.
V komunitnom centre sa osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa poskytuje základné sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia, vykonáva preventívna aktivita, zabezpečuje záujmová činnosť. V komunitnom centre sa vykonáva komunitná práca a komunitná rehabilitácia. Sociálnu službu v komunitnom centre možno poskytovať ambulantnou sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu.
Komunitné centrum sa orientuje na obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít, deti a mládež, obyvateľov mesta v rámci komunitného rozvoja, matky s deťmi, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením, sú vylúčené alebo marginalizované osoby s nízkymi príjmami, pod alebo pri hranici životného minima, dlhodobo nezamestnané osoby, nezamestnané osoby bez vzdelania, osoby dlhodobo odkázané na dávky štátneho systému sociálnej pomoci, rodič na materskej dovolenke, osoby po ukončení ústavnej starostlivosti, osoby ohrozené sociálnym vylúčením: seniori, zdravotne postihnuté osoby, bezdomovci ale i viacdetné rodiny. Počet klientov KC k 1.6.2018 bol 329. Kapacita zariadenia je 21 ľudí.

Opatrovateľská služba
Mesto Poltár poskytuje opatrovateľskú službu ľuďom, ktorí sú odkázaní na pomoc inej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II. Táto sociálna služba je v pôsobnosti mesta je od 1.1.2003.
Občan, ktorý je odkázaný na pomoc inej osoby pri:

- sebaobsluhe,
- starostlivosti o svoju domácnosť,
- základných sociálnych aktivitách

Cenník úhrad za poskytovanie opatrovateľských služieb určuje mesto vo všeobecnom záväznom nariadení. Podľa zákona musí klientovi pri opatrovateľskej službe a ambulantnej službe bez poskytovania stravy zostať 1,3–násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Ak klient má nižší dôchodok, túto službu platí za neho rodina.
Opatrovanie v súčasnosti zabezpečuje aj rodina s využitím ďalších systémov sociálneho zabezpečenia a pomoci cez dávky ÚPSVaR.

Zariadenie pre seniorov TILIA, Slaná Lehota 15, 987 01 Poltár
Zriaďovateľ: TILIA nezisková organizácia, Železničná 613/36, 987 01 Poltár
TILIA nezisková organizácia je neverejným poskytovateľom sociálnych služieb, ktoré tvorí: Zariadenie pre seniorov TILIA, opatrovateľská služba a prepravná služba. Zariadenie pre

seniorov TILIA sídli v Poltári, časť Slaná Lehota a poskytuje svoje služby od roku 2015 (v období 2007 až 2014 ako Domov sociálnych služieb TILIA) na základe nasledujúcich princípov: **T**aktnosť, **I**ntegrácia, **L**áskavosť, **I**ndividuálny prístup-rozvoj a **A**ktivizácia. Kapacita zariadenia je 26 prijímateľov sociálnej služby. Počet čakateľov do zariadenia je 30. Koordinačné centrum pre opatrovateľskú službu sídli v Poltári, na Železničnej 613/36. Terénnu opatrovateľskú službu poskytuje organizácia od roku 2001 a prepravnú službu od roku 2006. TILIA n.o. je okrem iného aj zriaďovateľom Agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS), ktorá je prevádzkovaná na území okresov Poltár a Revúca so sídlom v Poltári, časť Slaná Lehota. Je aj vzdelávacou ustanovizňou, ktorá realizuje kurzy opatrovania akreditované MPSVR.

Tabuľka č. 8 - Kľúčoví poskytovatelia sociálnych služieb v meste Poltár

Názov zriaďovateľa, adresa, kontakt	**Názov poskytovateľa (zariadenia), adresa, kontakt**	**Druh sociálnej služby, forma pobytu, kapacita**	**Cieľová skupina občanov pre poskytovanie soc. služby**
Mesto Poltár **Železničná 489/1** **98701 Poltár** **Pavel Gavalec** **047/4222270** **primator@poltar.sk**	Komunitné centrum Poltár, Ul. Slobody 307/35, 98701 Poltár +421 948584500 kc.brndiarova@poltar.sk e-mail: kc@poltar.sk Mgr. Iveta Brndiarová	Komunitné centrum - ambulantná - terénna	Občania v nepriaznivej sociálnej situácii ohrození sociálnym vylúčením alebo s obmedzenou schopnosťou sa spoločensky začleniť alebo samostatne riešiť svoje problémy
	Opatrovateľská služba Adriana Horváthová	Opatrovateľská služba - terénna	FO odkázané na pomoc inej FO
Zariadenie sociálnych služieb **Ul. Slobody č. 761/57** **987 01 Poltár** **Tel.: 047/4111340** **zsspoltar@mail.t-com.sk**	Zariadenie sociálnych služieb Ul. Slobody č. 761/57 987 01 Poltár Tel.: 047/4111340 zsspoltar@mail.t-com.sk	Zariadenie opatrovateľskej služby - pobytová ročná (12)	FO odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a FO, ktoré dovŕšili dôchodkový vek
		Zariadenie pre seniorov - pobytová ročná (32)	FO, ktoré dovŕšili dôchodkový vek
TILIA n. o. **Železničná 613/36,** **987 01 Poltár** **dsstilia@mail.t-com.sk**	Koordinačné centrum Železničná 613, 987 01 Poltár Mgr. Bc. Ing. Jana Dalaslan +421 907910392	Prepravná služba -terénna	FO s ŤZP odkázané na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo FO s nepriaznivým zdrav. stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie
	Koordinačné centrum Železničná 613, 987 01 Poltár Mgr. Bc. Ing. Jana Dalaslan +421 907910392	Opatrovateľská služba - terénna	FO odkázané na pomoc inej FO
	Zariadenie pre seniorov TILIA, Slaná Lehota 15, 987 01 Poltár dsstilia@mail.t-com.sk Mgr. Bc. Ing. Jana Dalaslan +421 907910392	Zariadenie pre seniorov - pobytová ročná (26)	FO, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej FO, alebo FO, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie SS v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov
	ADOS TILIA, Slaná Lehota 15, 987 01 Poltár Mgr. Ľubica Lakotová +421 907910392	Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti	Osoba čiastočne alebo úplne imobilná, ktorá potrebuje odbornú ošetrovateľskú alebo rehabilitačnú starostlivosť a nemôže samostatne chodiť na ošetrenie či rehabilitáciu.

Zdroj: www.e-vuc.sk/bbsk/socialna-pomoc/socialne-sluzby-v-banskobystrickom-samospravnom-kraji

Terénna sociálna práca
Mesto Poltár od 1.marca 2016 začalo realizovať Národný projekt Terénnej sociálnej práce v obciach v spolupráci s Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Účelom projektu je zabezpečenie terénnej sociálnej práce prostredníctvom terénnych pracovníkov poskytujúcich nevyhnutnú pomoc obyvateľom mesta Poltár, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii. Projekt je zameraný na predchádzanie sociálneho vylúčenia prostredníctvom poskytovania sociálnych služieb a opatrení. Kancelária terénnych sociálnych pracovníkov sa nachádza v budove Mestského úradu Poltár. Medzi poskytované služby patrí poradenstvo v oblasti zamestnania, bývania - smerujúce k zvýšeniu štandardu bývania, zdravia, financií, vzdelávania, sociálneho zabezpečenia, poradenstvo a intervencie zamerané na prevenciu sociálno-patologických javov a mnohé iné.

Zdravotnícke služby
Zdravotná starostlivosť je súbor pracovných činností, ktoré vykonávajú zdravotnícki pracovníci, vrátane poskytovania liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín s cieľom predĺženia života fyzickej osoby, zvýšenia kvality jej života a zdravého vývoja budúcich generácií. Zdravotná starostlivosť zahŕňa prevenciu, dispenzarizáciu, diagnostiku, liečbu, biomedicínsky výskum, ošetrovateľskú starostlivosť a pôrodnú asistenciu. Obsluhu obyvateľov mesta na úrovni zdravotníckych služieb je zabezpečovaná najmä lekármi v poliklinike v Poltári. Prvý kontakt pacienta s ošetrujúcim lekárom zabezpečujú 2 pediatri a 3 všeobecní lekári pre dospelých. Ďalej zdravotnícke služby poskytuje 13 ambulancií špecialistov, 2 stomatológovia, 3 lekárne, sono a röntgenové pracovisko. V súčasnosti chýba predovšetkým rýchla zdravotnícka pomoc, ktorá bola zrušená vo februári 2018. Nemocničnú starostlivosť a chýbajúcu odbornú starostlivosť pre obyvateľov Poltára poskytuje: Všeobecná nemocnica s poliklinikou Lučenec n. o., a Svet zdravia, a. s. – Nemocnica Rimavská Sobota a iné odborné pracoviská a ambulancie v iných okresoch.

Iné zariadenia

Pedagogicko-psychologická poradňa v Poltári - Železničná č. 5, 987 01 Poltár
Pedagogicko-psychologická poradňa v Poltári bola zriadená v roku 1997. V rámci regiónu zabezpečuje psychologickú, špeciálnopedagogickú a pedagogickú starostlivosť, poskytuje poradenské, metodické, konzultačné a informačné služby v oblasti výchovy, vzdelávania, osobnostného, sociálneho a profesijného vývinu detí a mládeže.
Svoje služby poskytuje:

- deťom a mládeži od troch rokov až do ukončenia ich prípravy na povolanie
- rodičom, zákonným zástupcom detí a mládeže
- pedagógom alebo iným osobám, ktoré sa podieľajú na výchove a vzdelávaní
- rodinám
- organizáciám a inštitúciám (školám, školským a zdravotníckym zariadeniam, sociálnym oddeleniam ÚPSVaR a pod.).

Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva Poltár - 13. januára 716/23, 987 01 Poltár
Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva Poltár bolo zriadené v roku 2007. Zariadenie je zamerané na komplexnú špeciálnopedagogickú, logopedickú a psychologickú prevenciu, diagnostiku, špeciálnopedagogickú rehabilitáciu, poradenskú a konzultačnú činnosť a

integráciu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ako aj poskytovanie reedukačných činností v centre. Poradenstvo poskytuje pre rodičov, plnoletých klientov, školy a školské zariadenia, pre pedagógov MŠ, ZŠ a SŠ, v ktorých sú vzdelávaní žiaci so zdravotným znevýhodnením a žiaci so špecifickými vývinovými poruchami – učenia, aktivity a pozornosti.

Na území mesta Poltár sa nachádza aj:

- samostatná skupina Detského domova v Rimavskej Sobote pôsobiaca v Poltári,
- pobočka Červeného kríža,
- Mestská organizácia Jednoty dôchodcov,
- Základná organizácia Slovenského zväzu zdravotne postihnutých,
- Rómske materské centrum Slniečko - Únia rómskych materských centier.

Na ÚPSVaR pôsobí referát sociálnej ochrany a sociálnej kurately.

V meste naopak absentujú zariadenia typu – Domov pre osamelých rodičov, príp. Krízové stredisko pre matky s deťmi aj Denný stacionár. Kapacitne menšie zariadenia sú z hľadiska prevádzky, ale najmä pohody užívateľov optimálnejšie.

7. Poskytovatelia sociálnych služieb v regióne

V prípade potreby zabezpečenia poskytovania sociálnej služby v zariadení , mesto spolupracuje s najbližšími zariadeniami akreditovanými BBSK.

Tabuľka č. 9 - Prehľad o registrovaných obciach a nimi zriadených alebo založených organizáciách v Banskobystrickom kraji ku dňu 10.04.2018 v okrese Poltár

Názov zriaďovateľa, adresa, kontakt	Názov poskytovateľa (zariadenia), adresa, kontakt	Druh sociálnej služby, forma pobytu, kapacita	Cieľ. skupina občanov pre poskytovanie soc. služby
Mikroregión Hornohrad Námestie SNP 474/1 985 26 Málinec +421 474291322	Integrované sociálne centrum Málinec, Školská 199/29, 98526 Málinec +421 474291322	Domov sociálnych služieb - pobytová ročná (9) - ambulantná (3)	FO odkázané na pomoc inej FO (deti a mládež)
Mesto Poltár Železničná 489/1 98701 Poltár Pavel Gavalec 047/4222270 primator@poltar.sk	Komunitné centrum Poltár, Ul. Slobody 307/35, 98701 Poltár +421 948584500 kc.brndiarova@poltar.sk e-mail: kc@poltar.sk Mgr. Iveta Brndiarová	Komunitné centrum (21) - ambulantná - terénna	Občania v nepriaznivej sociálnej situácii ohrození sociálnym vylúčením alebo s obmedzenou schopnosťou sa spoločensky začleniť alebo samostatne riešiť svoje problémy
	Opatrovateľská služba Mgr. Adriana Horváthová	Opatrovateľská služba - terénna	FO odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
	Zariadenie sociálnych služieb Ul. Slobody č. 761/57 987 01 Poltár Tel.: 047/4111340 zsspoltar@mail.t-com.sk	Zariadenie opatrovateľskej služby - pobytová ročná (12)	FO odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a FO, ktoré dovŕšili dôchodkový vek
		Zariadenie pre seniorov - pobytová ročná (32)	FO, ktoré dovŕšili dôchodkový vek
Obec Málinec Námestie SNP 474/1	Komunitné centrum Školská 199/29,	Komunitné centrum (30) - ambulantná	Občania v nepriaznivej soc. situácii ohrození sociálnym

98526 Málinec **+421 474291122**	98526 Málinec +421 905498379 malinec.kc@gmail.com Mgr. Miroslava Adamík Šimegová, PhD.	- terénna	vylúčením alebo s obmedzenou schopnosťou sa spoločensky začleniť alebo samostatne riešiť svoje problémy (deti, mládež, rodiny, seniori).
	Opatrovateľská služba Mgr. Zuzana Čepková +421 915425080 malinec.tsp@gmail.com	Opatrovateľská služba - terénna	FO odkázané na pomoc inej FO
	Požičiavanie pomôcok Mgr. Zuzana Čepková +421 915425080 malinec.tsp@gmail.com	Požičiavanie pomôcok - terénna	FO s ťažkým zdravotným postihnutím a FO s nepriaznivým zdravotným stavom odkázané na pomôcku
	Práčovňa Hlavná 89/35, 98526 Málinec Mgr. Zuzana Čepková +421 915425080 malinec.tsp@gmail.com	Práčovňa - ambulantná	FO, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, FO, ktoré majú ŤZP alebo nepriaznivý zdravotný stav alebo dovŕšili dôchodkový vek
	ADOS Málinec – Anna Tokárová 0908 406 183 Málinec 177 98526 Málinec	Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti	Osoba, čiastočne alebo úplne imobilná, ktorá potrebuje odbornú ošetrovateľskú alebo rehab. starostlivosť a nemôže samostatne chodiť na ošetrenie či rehabilitáciu.
Obec Šoltýska **Šoltýska 48,** **98507 Šoltýska** **starosta@soltyska.sk**	Opatrovateľská služba +421 915569811 PhDr. Valéria Šemetková	Opatrovateľská služba - terénna	FO, ktoré sú odkázané na pomoc inej FO a ich stupeň odkázanosti je najmenej II.
	Prepravná služba +421 915569811 PhDr. Valéria Šemetková	Prepravná služba - terénna	FO s ŤZP, s nepriaznivým zdrav. stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie
Obec Uhorské **Uhorské 8** **98525 Uhorské** **+421 474111023** **obec.uhorske@ma-net.sk**	Opatrovateľská služba Ing. Jarmila Denková	Opatrovateľská služba - terénna	FO odkázané na pomoc inej FO
Obec Kokava nad Rimavicou **Námestie 1. mája 480/1** **98505 Kokava n. Rim.** **+421 474293101** **oukokava@stonline.sk**	Opatrovateľská služba Bc. Zuzana Lásková	Opatrovateľská služba - terénna	FO odkázané na pomoc inej FO
Obec Hrnčiarske Zalužany **Hrnčiarske Zalužany 90** **98012 Hrnč. Zalužany** **Ing. Branislav Nociar** **+421 908903587** **ou@hrnciarskezaluzany.sk**	Opatrovateľská služba Ing. Branislav Nociar	Opatrovateľská služba - terénna	FO odkázané na pomoc inej FO
Obec Cinobaňa **Banská ulica 315/1** **98522 Cinobaňa** **+421 474395106** **ocucinobana@cinobana.sk**	Opatrovateľská služba Mgr. Zuzana Čepková	Opatrovateľská služba - terénna	FO odkázané na pomoc inej FO

Zdroj: www.e-vuc.sk/bbsk/socialna-pomoc/socialne-sluzby-v-banskobystrickom-samospravnom-kraji

Tabuľka č. 10 Poskytovatelia sociálnych služieb v okrese Poltár v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK ku dňu 10.04.2018

Názov zriaďovateľa, adresa, kontakt	Názov poskytovateľa (zariadenia), adresa, kontakt	Druh sociálnej služby, forma pobytu, kapacita	Cieľová skupina občanov pre poskytovanie sociálnej služby
Banskobystrický samosprávny kraj Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica	Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Sušany Sušany 72, 98012 Sušany +421 475678180 socialna@ddadsssusany.sk Mgr. Mária Sýkorová	Zariadenie pre seniorov - pobytová ročná (29)	FO ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej FO
		Dom sociálnych služieb - pobytová ročná (20)	plnoleté FO odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
		Zariadenie pre seniorov (prevádzka Hrnčiarske Zalužany) - pobytová ročná (6)	FO ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej FO

Zdroj: www.e-vuc.sk/bbsk/socialna-pomoc/socialne-sluzby-v-banskobystrickom-samospravnom-kraji

Tabuľka č. 11 Prehľad o neverejných poskytovateľoch sociálnych služieb v Banskobystrickom kraji ku dňu 10.04.2018 – Okres Poltár

Názov zriaďovateľa, adresa, kontakt	Názov poskytovateľa (zariadenia), adresa, kontakt	Druh sociálnej služby, forma pobytu, kapacita	Cieľ. skupina občanov pre poskytovanie soc. služby
Kalypso n. o. *[1] Krosnianska 786/45 04022 Košice - Dargov.hrdinov	Kalypso n. o. Námestie SNP 84/6, 98701 Málinec Mgr. Jaroslav Koka	Denný stacionár - ambulantná (32)	Seniori
	Kalypso n. o. Veľká Suchá 237, 9 8701 Hrnčiarska Ves Mgr. Jaroslav Koka	Denný stacionár - ambulantná (26)	Seniori
TILIA n. o. Železničná 613/36, 987 01 Poltár dsstilia@mail.t-com.sk	Koordinačné centrum Železničná 613/36, 987 01 Poltár Mgr. Bc. Ing. Jana Dalaslan +421 907910392	Prepravná služba -terénna	FO s ŤZP odkázané na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo FO s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie
	Koordinačné centrum Železničná 613/36, 987 01 Poltár Mgr. Bc. Ing. Jana Dalaslan +421 907910392	Opatrovateľská služba - terénna	FO odkázané na pomoc inej FO
	Zariadenie pre seniorov TILIA, Slaná Lehota 15, 987 01 Poltár Mgr. Bc. Ing. Jana Dalaslan +421 907910392	Zariadenie pre seniorov - pobytová ročná (26)	FO, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej FO, alebo FO, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov
	ADOS TILIA, Slaná Lehota 15, 987 01 Poltár	Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti	Osoba, čiastočne alebo úplne imobilná, ktorá potrebuje odbornú

[1] * Pozastavená prevádzka

	Ľubica Lakotová +421 907910392		ošetrovateľskú alebo rehabilitačnú starostlivosť a nemôže samostatne chodiť na ošetrenie či rehabilitáciu.
Betánia v Kalinove, n. o. **Hrabovo 771** **98501 Kalinovo** **+421 474390691** **Mgr. Dana Belková** **betaniavkalinove@gmail.com**	Opatrovateľské a ošetrovateľské centrum, Hrabovo 771, 98501 Kalinovo	Domov sociálnych služieb - pobytová ročná (10)	plnoleté FO odkázané na pomoc inej FO
	Opatrovateľské a ošetrovateľské centrum, Hrabovo 771, 98501 Kalinovo	Zariadenie pre seniorov - pobytová ročná (19)	FO, ktoré dovŕšili dôchodkový vek
Diecézna charita Rožňava **Kósu-Schoppera 141/2** **04801 Rožňava**	Opatrovateľská služba Dobšinského 20, 98505 Kokava nad Rimavicou Andrea Kasárová +421 911942663 dchrv.kokava@gmail.com	Opatrovateľská služba - terénna	Seniori
Kultúrno - výchovné OZ Láčho drom **Huta 656/31,** **98505 Kokava nad Rimavicou** **kc.kokava@gmail.com**	Komunitné centrum Kokava nad Rimavicou Mgr. Mariana Pehelová +421 902067912	Komunitné centrum - ambulantná - terénna	Obyvatelia MRK, osoby ohrozené sociálnym vylúčením alebo obmedzením ich schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy
IN Network Slovakia, n. o. **Sokolská 12** **98401 Lučenec** **Mgr. Jozef Bohunický** **inslovakia@stonline.sk** **+421 917864473**	Komunitné centrum Cinobaňa, Banská 49/56, 98522 Cinobaňa Mgr. Jozef Bohunický	Komunitné centrum - ambulantná	Osoby v nepriaznivej soc. situácii ohrozené soc. vylúčením alebo s obmedz. schopnosťou sa spoloč. začleniť alebo samostatne riešiť svoje) - deti a mladiství od 1 roka do 18 rokov, plnoletí, rodiny zapojené do aktuálne prebiehajúcich aktivít.
Občianske združenie Pro Zdravie **Mýtna 125** **98553 Mýtna**	Poskytovanie opatrovateľskej služby v okrese Poltár Mgr. Elena Budáčová +421 918648577 ados.budacova@gmail.com	Opatrovateľská služba - terénna	FO, ktoré sú odkázané na pomoc inej FO a ich stupeň odkázanosti je najmenej II. a sú odkázané na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách
ATHÉNA **Francisciho 74/0** **98101 Hnúšťa** **ozathena@centrum.sk**	Služba včasnej intervencie v okrese Poltár Mgr. Katarína Moncoľová +421 903896527	Služba včasnej intervencie -terénna	Deti od narodenia do 7 rokov veku, ktorých vývoj je ohrozený z dôvodu zdrav. postihnutia a rodiny týchto detí.

Zdroj: www.e-vuc.sk/bbsk/socialna-pomoc/socialne-sluzby-v-banskobystrickom-samospravnom-kraji

8. Vybrané organizácie v SR podľa cieľových skupín

V tabuľkách sú vybrané užitočné stránky pre jednotlivé cieľové skupiny.

Seniori

Fórum na pomoc starším 0800 172 500 Pomoc v kríze – bezplatná linka
Jednota dôchodcov Slovenska www.jds.sk Portál organizácie
Ústredný portál verejnej správy www.portal.gov.sk Legislatívne rady a predpisy
Administrátor www.senior.sk Užitočné rady a prehľady
Administrátor www.seniorportal.sk prehľady
Administrátor www.seniortip.sk

Občania so zdravotným postihnutím - ŤZP

Národná rada občanov so ZP www.nrozp.sk Poradenstvo
Slovenská humanitná rada www.rehis.sk Poradenstvo, prehľady, koordinácia
Slovenský zväz TP www.sztp.sk Portál občanov so zdravotným postihnutím
Asociácia nepočujúcich www.aneps.sk Portál nepočujúcich občanov
Združenie na pomoc ĽMP www.zpmpvsr.sk Portál o mentálnom postihnutí

Rodiny s deťmi

Áno pre život n. o. 0800 120 024 Pomoc v kríze – bezplatná linka
Návrat o. z. www.adopcia.sk Odborné sociálne poradenstvo
Úsmev ako dar SPDDD o. z. www.usmev.sk Odborné sociálne poradenstvo
Asociácia náhradných rodín www.anr.sk Odborné sociálne poradenstvo
Inpresa Art www.mamatata.sk Portál o rodine

Ohrozené deti, mládež a mladí dospelí

Centrum Slniečko n. o. 0800 121 212 Detská linka záchrany
Rada mládeže Slovenska www.mladez.sk Koordinácia činnosti, poradenstvo
Viva Network Slovensko www.vivanet.sk Koordinácia činnosti organizácií

9. Dotazníkový prieskum

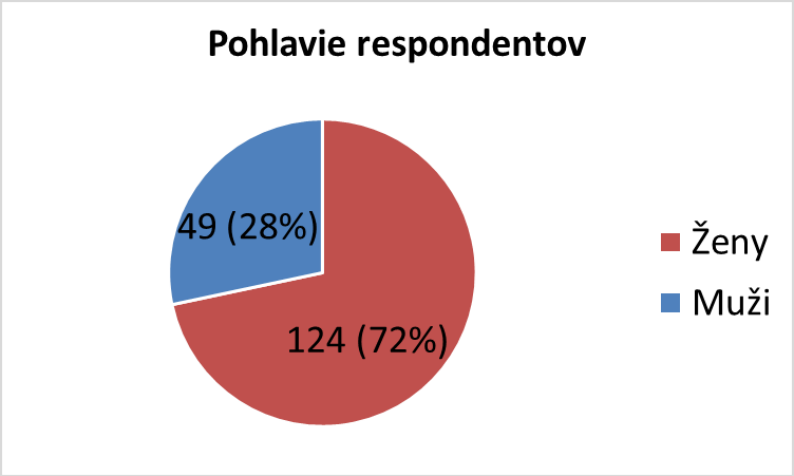
Súčasťou analytickej časti komunitného plánu sociálnych služieb sú aj výsledky z dotazníkového prieskumu, ktorý bol zameraný na zistenie názorov, návrhov, potrieb a odporúčaní, ako by sa mala rozvíjať oblasť sociálnych služieb v meste Poltár v najbližších rokoch. Prioritne boli oslovení zástupcovia cieľových skupín občanov, na ktoré bolo komunitné plánovanie zamerané. Dotazníkový prieskum bol anonymný a bol k dispozícii v tlačenej aj elektronickej forme.

Dotazník mal tri časti: 1. Otázky o respondentovi
2. Otázky o spokojnosti so životom v meste Poltár
3. Otázky o sociálnych službách

1. Otázky o respondentovi

Do dotazníkového prieskumu sa zapojilo 174 respondentov. Z toho bolo 124 žien a 49 mužov. Jeden respondent svoje pohlavie neuviedol.

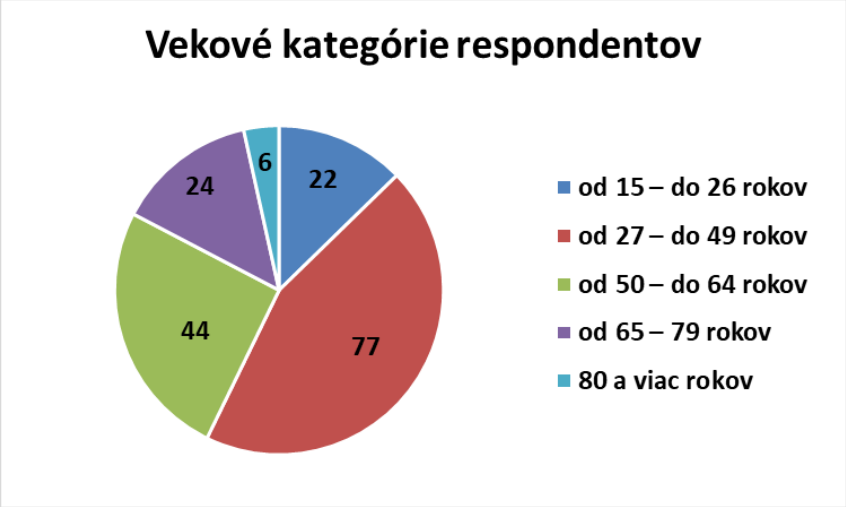
Graf. č. 10 – Pohlavie respondentov

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Najviac respondentov, ktorí sa zapojili do dotazníkového prieskumu, patrí do vekovej kategórie 27 – 49 rokov, je ich 77. Jeden respondent svoj vek neuviedol.

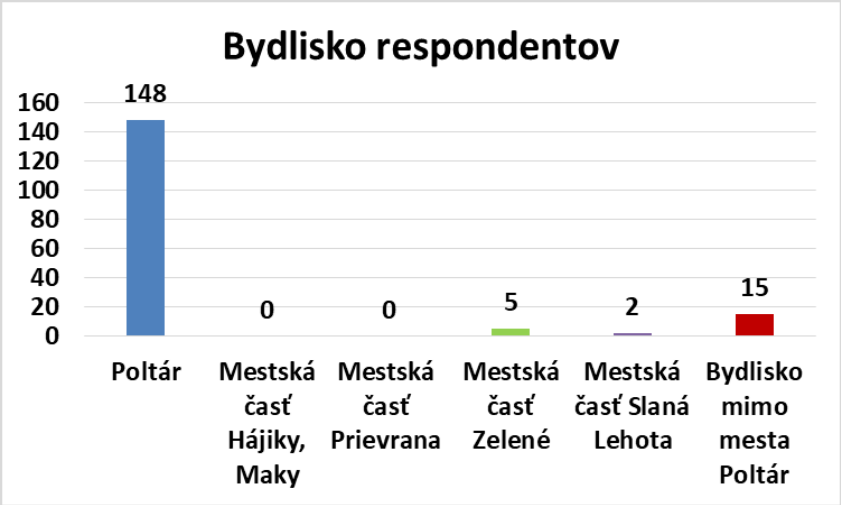
Graf. č. 11 – Vekové kategórie respondentov

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Najviac respondentov, ktorí sa zapojili do dotazníkového prieskumu, býva v Poltári, je ich 148. Štyria respondenti svoje bydlisko neuviedli.

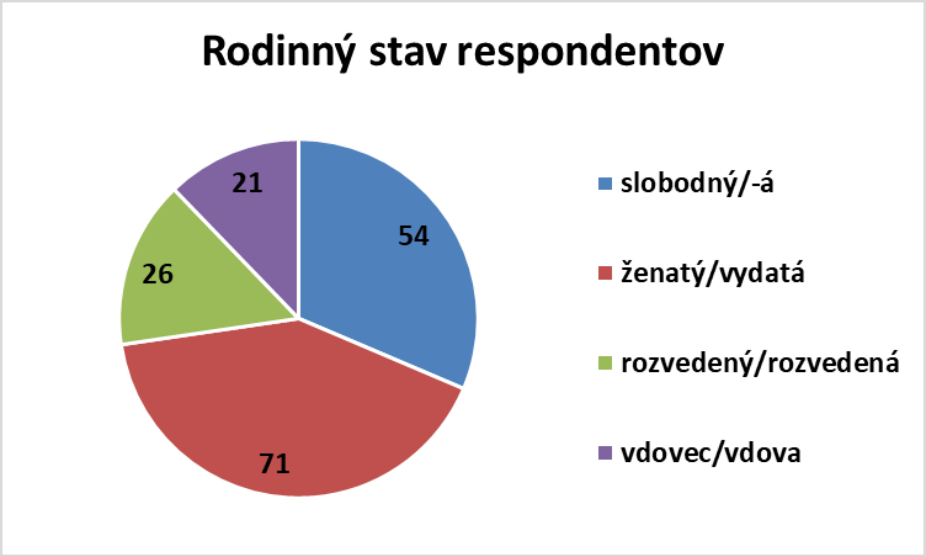
Graf. č. 12 – Bydlisko respondentov

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Najviac respondentov, ktorí sa zapojili do dotazníkového prieskumu uviedlo, že sú v manželskom zväzku, bolo ich 71. Dvaja respondenti svoj rodinný stav neuviedli.

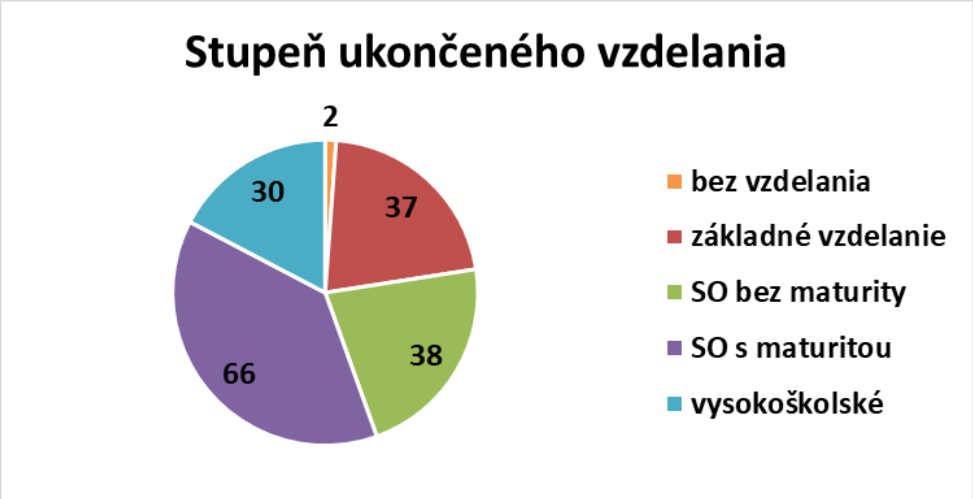
Graf. č. 13 – Rodinný stav respondentov

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Najviac respondentov, ktorí sa zapojili do dotazníkového prieskumu uviedlo, že má stredné odborné vzdelanie s maturitou, je ich 66. Jeden respondent svoje vzdelanie neuviedol.

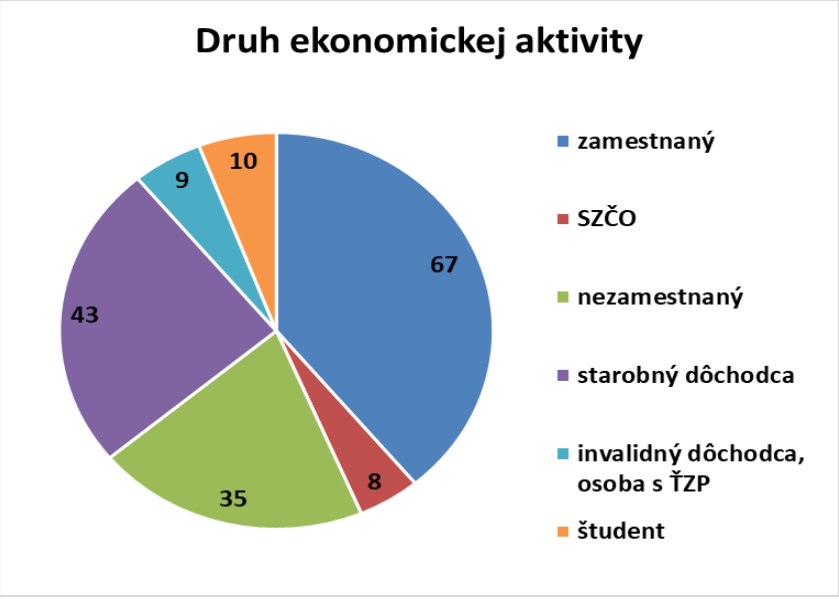
Graf. č. 14 – Dosiahnuté vzdelanie

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Najviac respondentov, ktorí sa zapojili do dotazníkového prieskumu uviedlo, že sú zamestnaní, je ich 67. Dvaja respondenti svoju ekonomickú aktivitu neuviedli.

Graf. č. 15 – Ekonomická aktivita respondentov

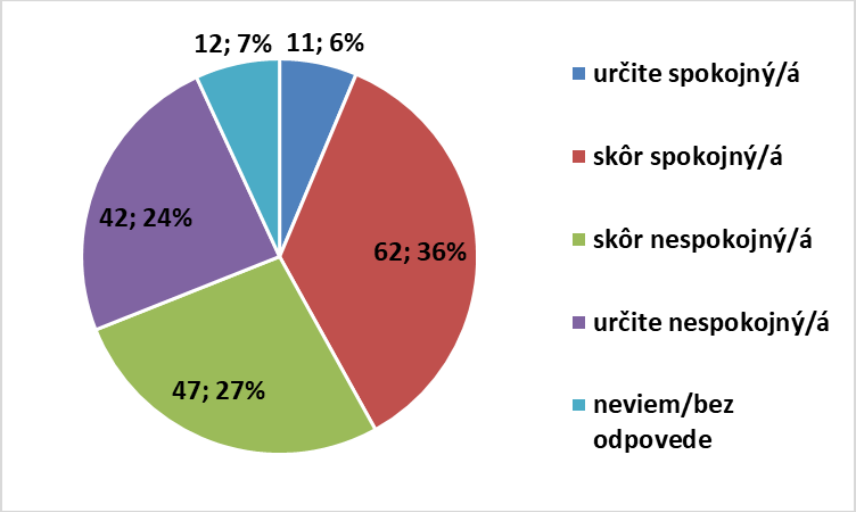

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

2. Otázky o spokojnosti so životom v meste Poltár

Vyhodnotenie otázky: **Ak zoberiete do úvahy všetky stránky života v meste, ako sa celkovo cítite v Poltári?**

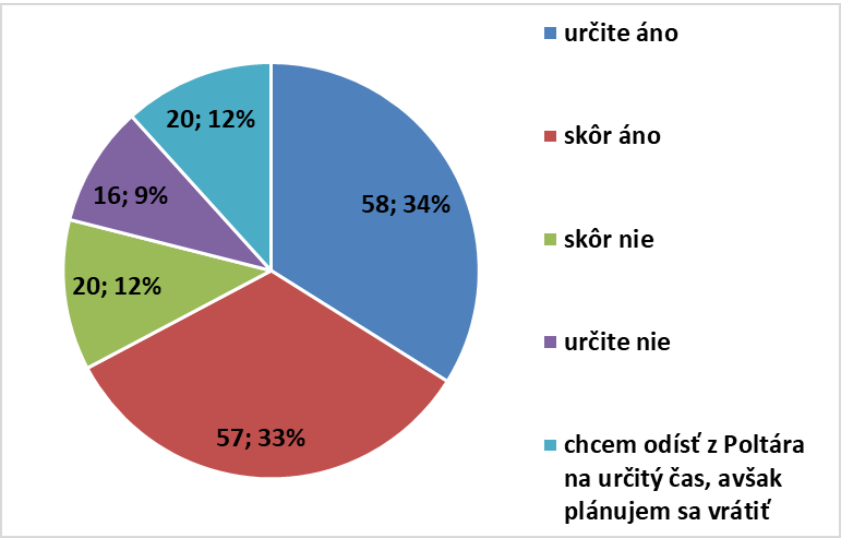
Graf. č. 16 – Celková spokojnosť so životom v meste Poltár

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: „**Plánujete zostať bývať v Poltári?**“

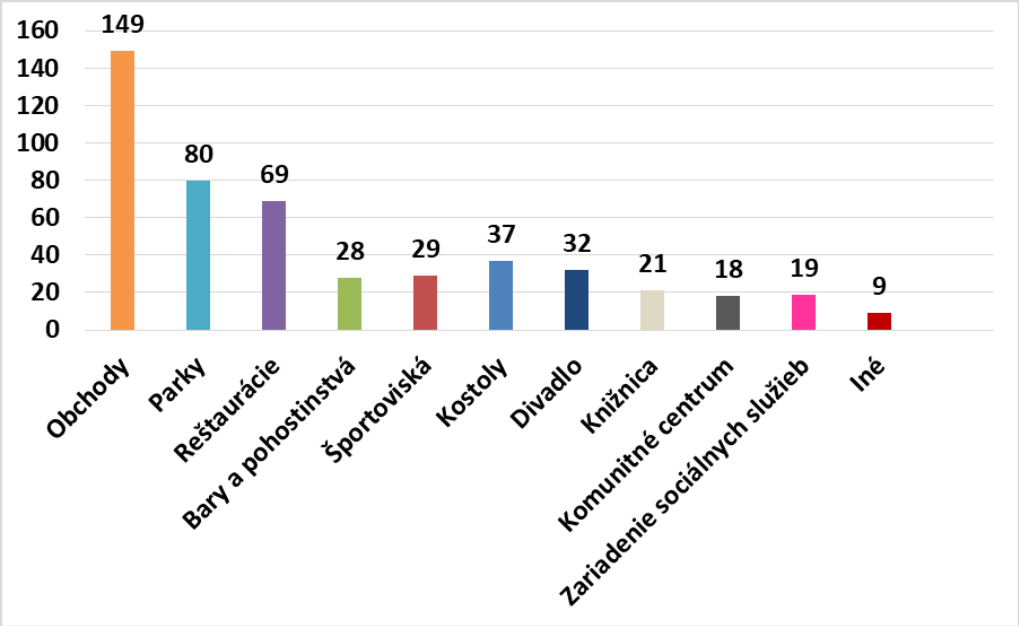
Graf. č. 17 - Vyhodnotenie otázky: „Plánujete zostať bývať v Poltári?“

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: „**Ktoré z nasledujúcich miest v Poltári navštevujete a využívate?**“

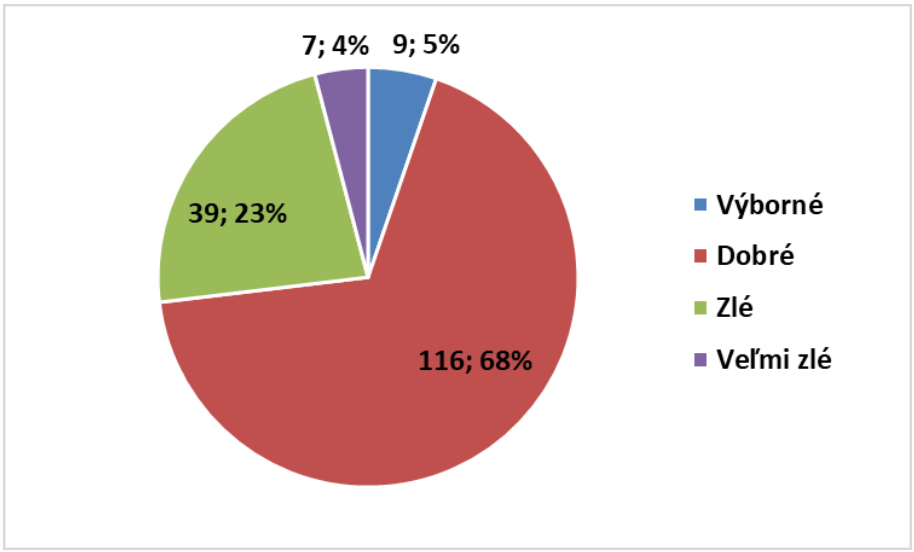
Graf. č. 18 – Navštevované miesta

Položka „**Iné**“ zahŕňa odpovede: Skoky pri kúpalisku, skoky za Tescom (1), Poliklinika (1), Zastávka autobusu (1) Detské ihrisko (1) Les (1), Terénna soc. služba (2) Kaderníctvo (1), Lekáreň (1).

Vyhodnotenie otázky: „**Ako hodnotíte bývanie v Poltári?**“

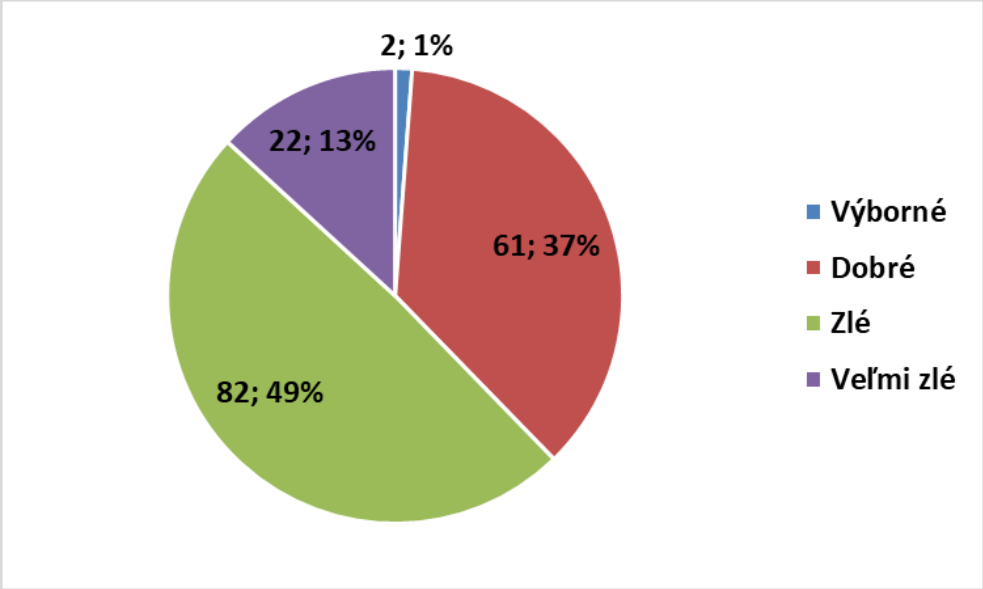
Graf. č. 19 – Hodnotenie bývania v PT

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky:„ **Ako hodnotíte podnikanie v Poltári?**“

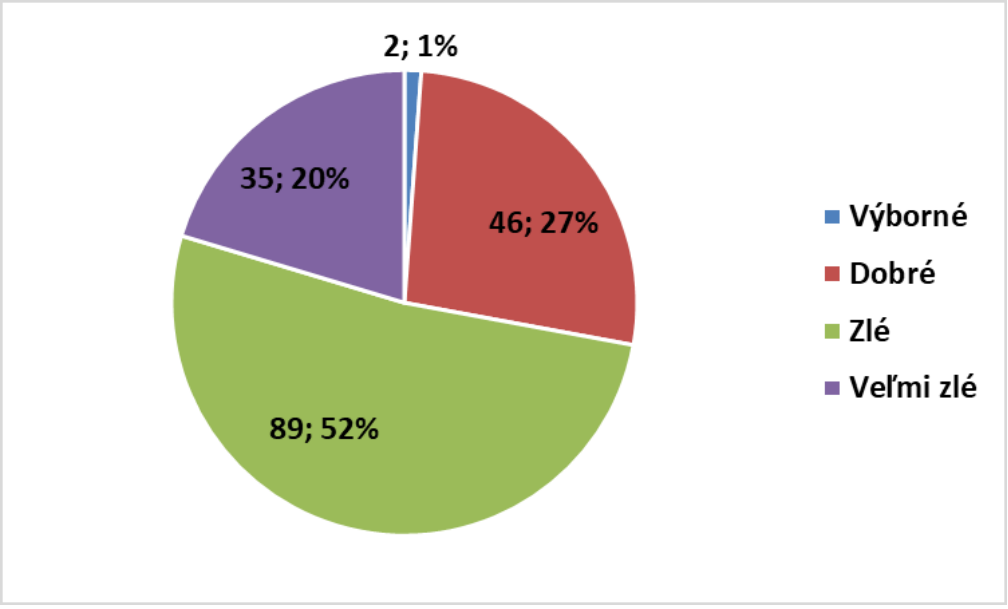
Graf. č. 20 – Hodnotenie podnikania v PT

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: „**Ako hodnotíte možnosti na trávenie voľného času a kultúrne vyžitie v Poltári?**“

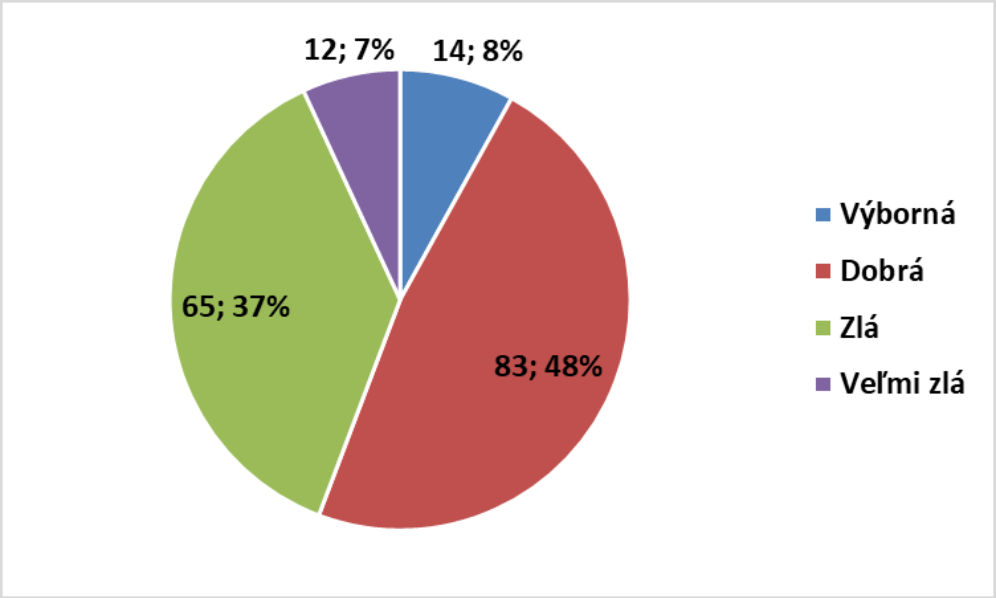
Graf. č. 21 – Hodnotenie možností na trávenie voľného času a kultúrne vyžitie v PT

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: „**Ako hodnotíte obchodnú sieť v Poltári?**“

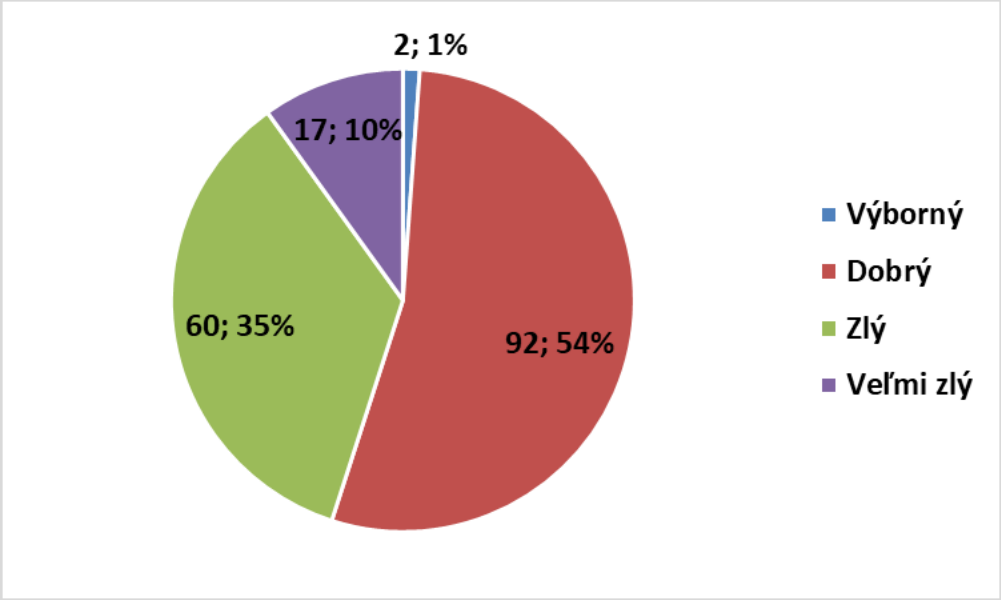
Graf. č. 22 – Hodnotenie obchodnej siete v PT

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: „**Ako hodnotíte komunitný život v Poltári?**“

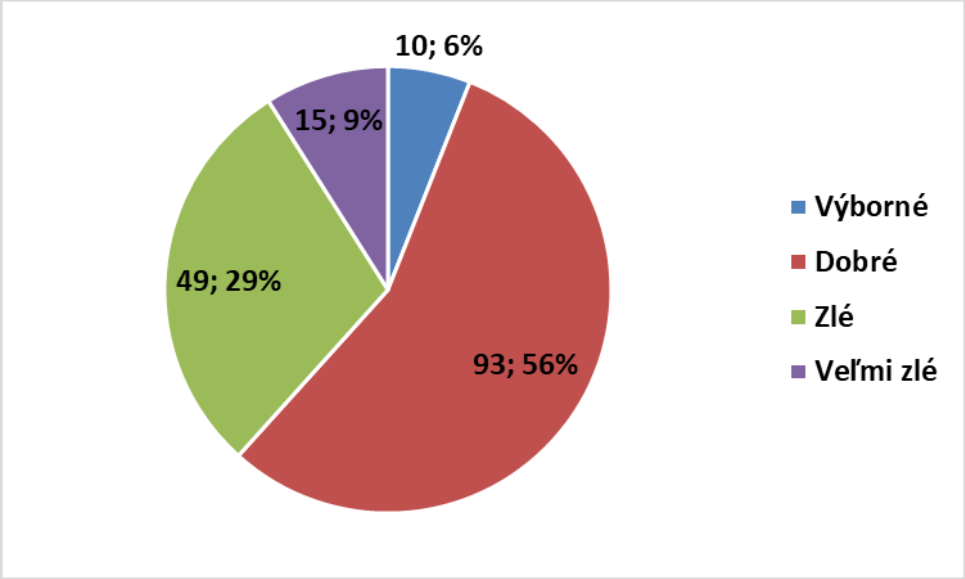
Graf. č. 23 – Hodnotenie komunitného života v PT

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: „**Ako hodnotíte sociálne služby v Poltári?**“

Graf. č. 24 – Hodnotenie sociálnych služieb v PT

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: „**Aké sú podľa Vás najväčšie problémy v meste Poltár?**“

V rámci tejto otvorenej otázky respondenti uviedli nasledovné odpovede:

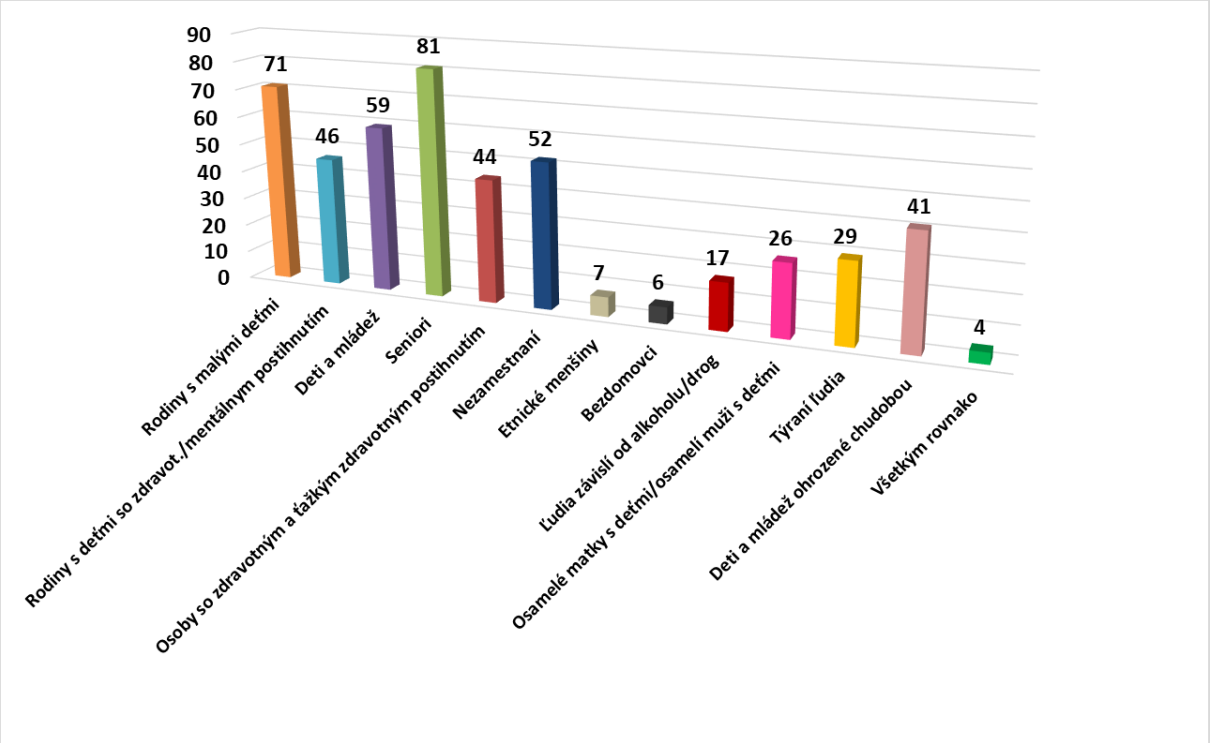
1. Vysoká nezamestnanosť, nedostatok pracovných príležitostí, odliv ľudí za prácou (**50**)
2. Nedostatočný priestor pre kultúrne a spoločenské vyžitie, nedostatočný priestor na využitie voľného času a relax (hlavne pre mladých a ľudí v strednom veku), nedostatok, prípadne nízka kvalita kultúrnych a spoločenských akcií, nedostatočný priestor a aktivity pre rodiny resp. mamičky s deťmi (**26**)
3. Neupravenosť a nedostatočná výzdoba mesta (napr. málo zelene a kvetinovej výzdoby, neuspokojivá dekorácia hlavne na Vianoce - Vianočný stromček), zanedbanosť, chátranie, čistota mesta (napr. neporiadok po psoch, smeti), nedostatočná starostlivosť a údržba mesta (napr. rozbité sochy, fontány v parkoch), znečistená príroda (**18**)
4. Absencia verejných toaliet (**18**)
5. Kriminalita a vandalizmus: výtržnosti v parku, rušenie kľudu v nočných hodinách, alkohol a drogy na verejnosti (vysedávanie mládeže na verejných priestranstvách pod vplyvom alkoholu/drog) (**14**)
6. Vedenie mesta, poslanci MsZ (**13**)
7. Nedostatok inštitúcií, úradov a slabá vybavenosť služieb (napr. absencia Orange, O2) v Poltári (**9**)
8. Nedostatok, zlý stav (zarastené pieskoviská, neopravené a zničené lavičky a preliezky), znečistenie (od mačiek a psov, špaky, sklo) a zlá vybavenosť detských ihrísk, pieskovísk, parčíkov, nedostatok oddychových miest a parkov a ich neupravenosť, absencia skutočného parku (**8**)

9. Zdravotná starostlivosť a zdravotné služby, absencia LSPP a lekárov špecialistov (očný a kožný) (**7**)
10. Zamestnanci MsÚ, ÚPSVaR, Policajných zložiek a Pošty (**7**) – neochota pomôcť
11. Zlý stav ciest (napr. ul. Podhorská), chodníkov (napr. Zelené, ul. Sklárska) – rozbité, neupravené (**7**)
12. Slabo rozvinutá obchodná sieť, zóna (napr. absencia kvalitných butikov, nedostatok menších obchodov) (**7**)
13. Problémy s neprispôsobivými Rómami (**6**)
14. Nedostatok sociálnych služieb v meste (**4**)
15. Slabé podnikateľské aktivity, nedostatočná podpora podnikateľov v PT (**2**)
16. Kosenie pozemkov – zanedbané miesta (napr. staré sídlisko), nepravidelné kosenie; pri kosení cintorína používať plachtu, aby sa neporušili hroby a vyhlasovať kosenie v rozhlase. (**2**)
17. Nedostatok miest, resp. nedostatočná kapacita v zariadeniach pre seniorov a v ostatných druhoch zariadení pre zdravotne postihnuté osoby a osoby v seniorskom veku v porovnaní s dopytom, nízka variabilita sociálnych služieb priamo v meste Poltár, relatívne nízky prijem seniorov na pokrytie úhrady za sociálne služby, nedostatočná informovanosť o možnostiach a ponuke soc. služieb v regióne zo strany samosprávy, takmer žiadna podpora dobrovoľníctva v sociálnych službách, malá otvorenosť samosprávy k spolupráci s rôznymi subjektami poskytujúcimi soc. služby, v rámci komunitnej práce je pozornosť viac orientovaná na rómsku otázku ako na iné cieľové skupiny (**2**)
18. Nesúdržnosť medzi obyvateľmi (starší vs mladí) (**2**)
19. Absencia penziónu na ubytovanie pre turistov a návštevníkov (**1**); Absencia reštaurácie (**1**); Starnutie populácie (**1**); Školstvo (**1**); Stav autobusovej (nástupné miesto) a vlakovej stanice (**1**); Absencia cyklotrasy (**1**); Bývanie (**1**); Predaj starej polikliniky (**1**); Kultúrny dom (**1**)

3. Otázky o sociálnych službách

Vyhodnotenie otázky: „**Ktorým z nasledujúcich skupín obyvateľov mesta Poltár by sa podľa Vás mala venovať zvýšená pozornosť?**“

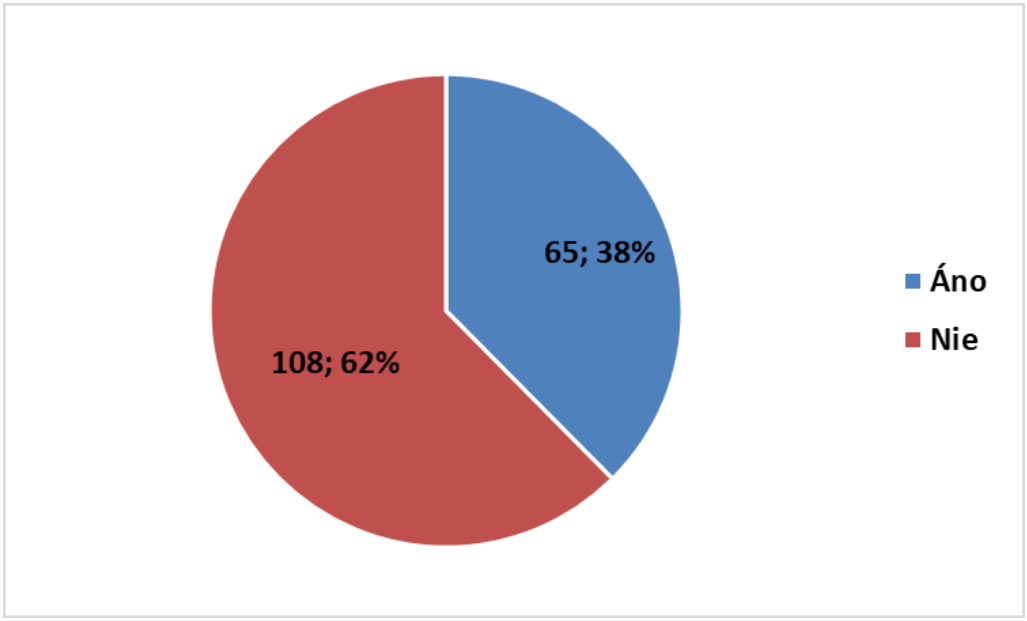
Graf. č. 25 – Cieľové skupiny

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: „**Využívate Vy, alebo Váš blízky, nejaký druh sociálnej služby v meste Poltár?**“

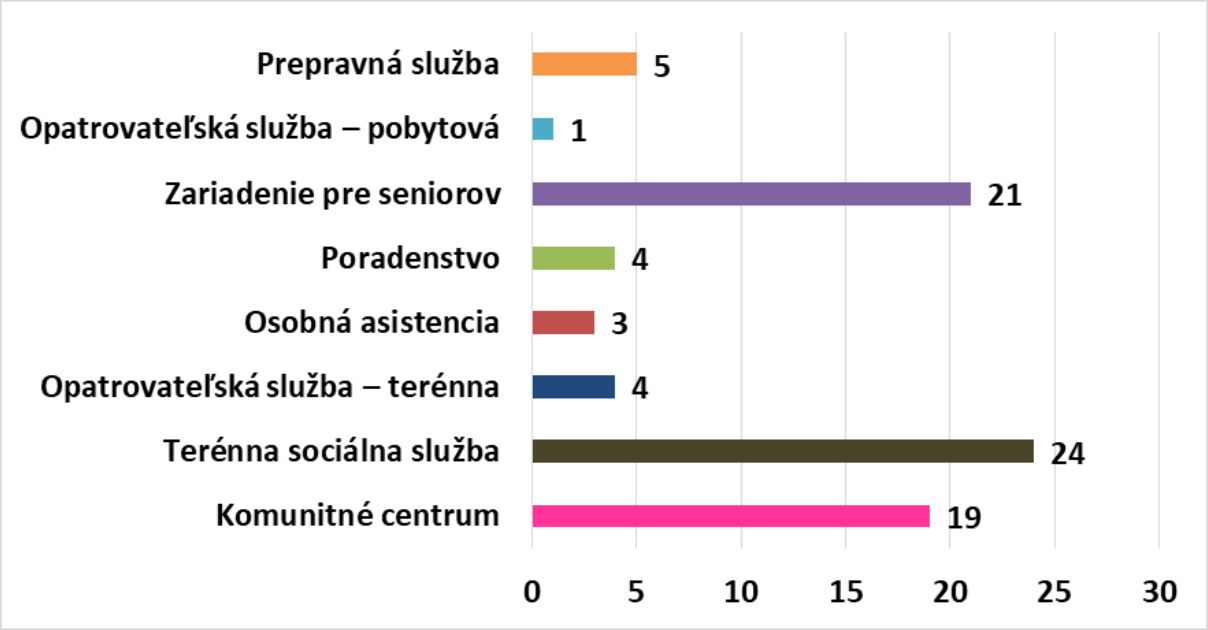
Graf. č. 26 – Využívanie soc. služieb respondentami

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: „**V prípade, že ste odpovedali na predchádzajúcu otázku kladne, označte všetky druhy sociálnych služieb, ktoré Vy alebo Váš blízky využívate v meste Poltár.**“

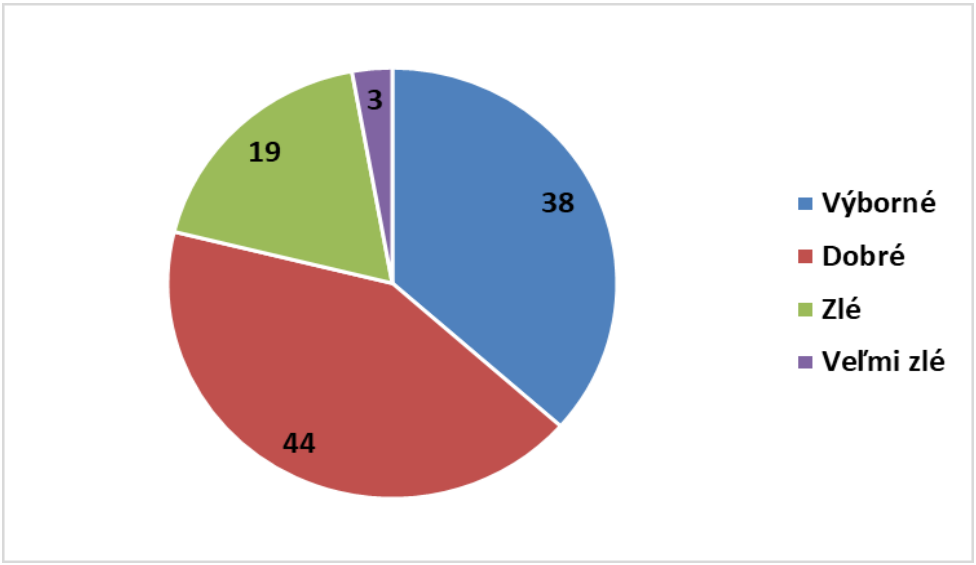
Graf. č. 27 – Druhy soc. služieb využívané respondentami

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: **„Ako hodnotíte kvalitu týchto služieb?“**

Graf. č. 28 – Hodnotenie využívaných soc. služieb

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

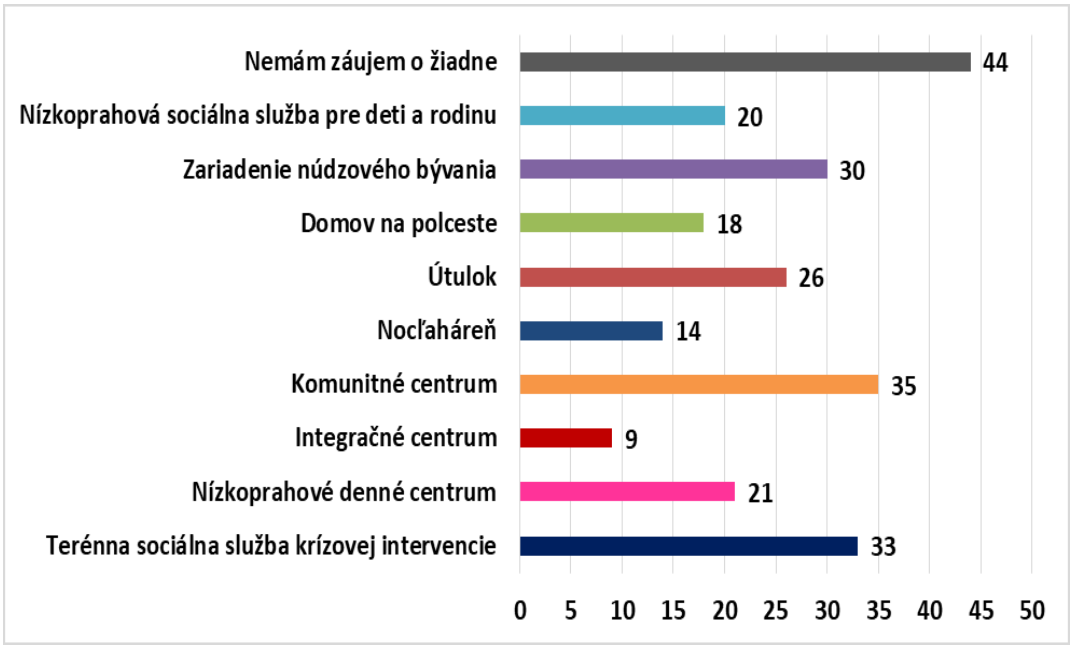
Vyhodnotenie otázky: **„V čom vidíte možnosť zlepšenia v rámci poskytovania týchto služieb?“**

V rámci tejto otvorenej otázky respondenti uviedli nasledovné odpovede:

1. Skvalitnenie prostredia komunitného centra, t. j. priestory a vybavenie, rozšírenie služieb, intervencií a aktivít pre sociálne znevýhodnené skupiny a taktiež zriadenie bezbariérového prístupu (**4**)
2. Viac zapájať mládež, lebo keď nemajú čo robiť, vytvárajú skupiny, ktoré holdujú drogám a cigaretám (**1**)
3. Vybudovať, prípadne rekonštruovať zariadenie pre seniorov v meste (**2**)
4. Prehodnotiť predaj starej polikliniky, ak sa dá, túto odkúpiť a rekonštruovať na zariadenie pre seniorov (**2**)
5. Rozšírenie a rozvoj sociálnych služieb (**2**)
6. Všetko je to slabé na zlej úrovni (**2**)
7. Kvalifikovaní a odborní pracovníci (**2**)
8. Rozšírenie kapacít zariadení pre seniorov z dôvodu neustále zvyšujúceho sa počtu odkázaných seniorov na 24-hodinovú starostlivosť, záujem samosprávy o finančnú alebo nefinančnú podporu neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, rozvoj dobrovoľníctva
9. Zriadenie denného stacionára pre seniorov a ZŤP (**2**)
10. Vybudovanie verejných toaliet (**1**)

Vyhodnotenie otázky: **„O aké sociálne služby a zariadenia v oblasti krízovej intervencie by ste mali do budúcna záujem v meste Poltár?“**

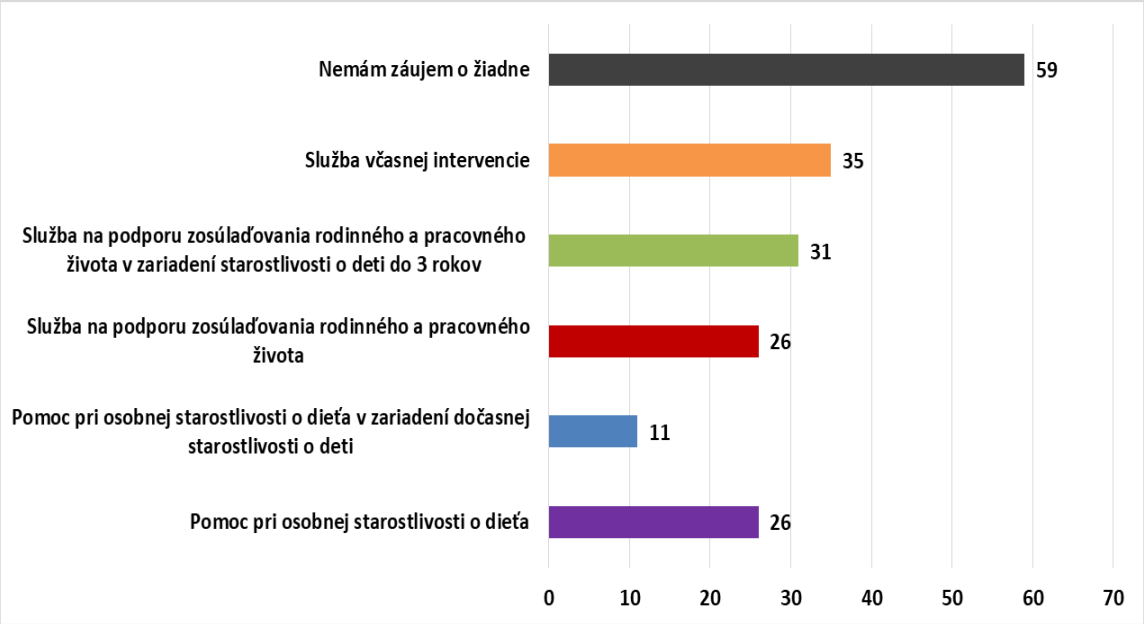
Graf. č. 29 – Záujem o soc. služby v oblasti krízovej intervencie

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: **„O aké sociálne služby na podporu rodiny s deťmi by ste mali do budúcna záujem v meste Poltár?“**

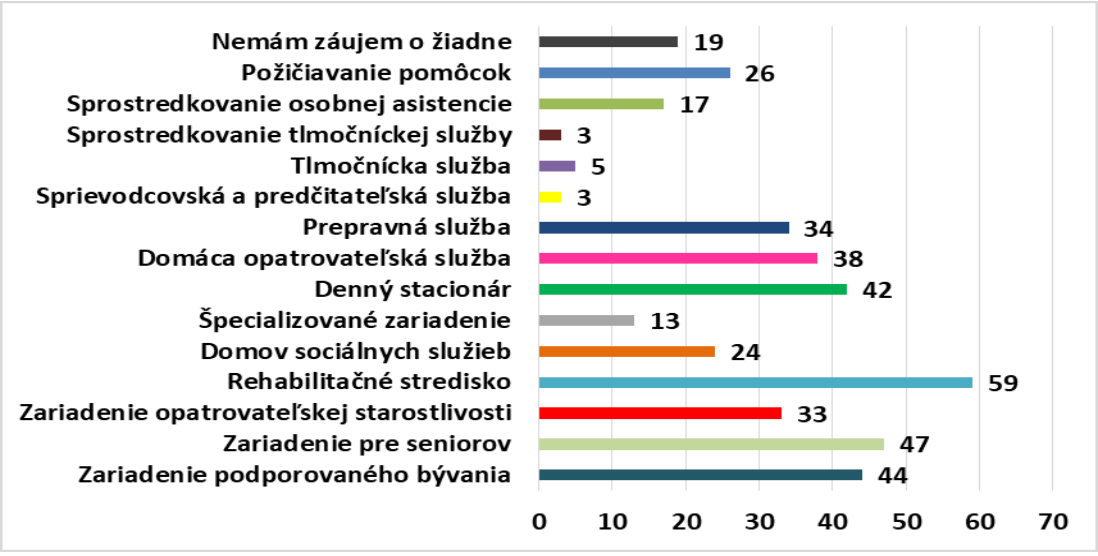
Graf. č. 30 – Záujem o soc. služby v oblasti podpory rodiny s deťmi

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: **„O aké sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo dovŕšenia dôchodkového veku by ste mali do budúcna záujem v meste Poltár?“**

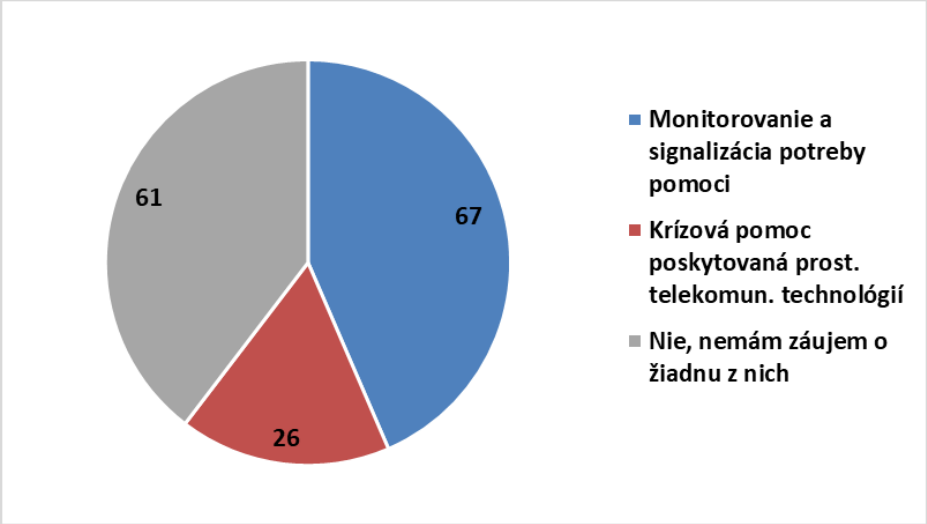
Graf. č. 31 – Záujem o soc. služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: **„Mali by ste v budúcnosti záujem o niektorú zo služieb s použitím telekomunikačných technológií v meste Poltár?“**

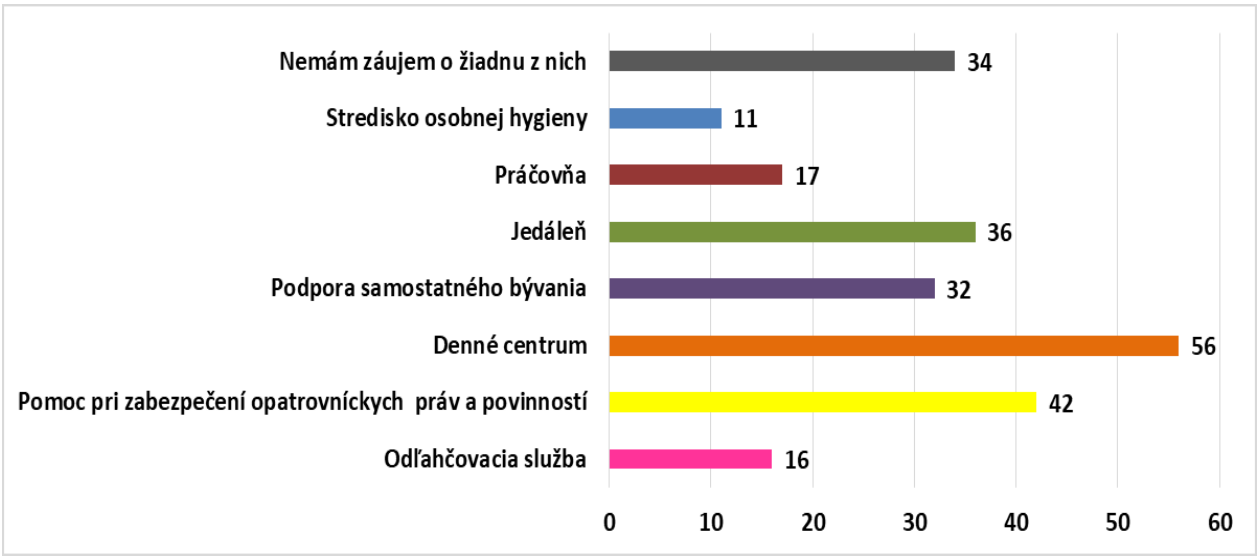
Graf. č. 32 – Záujem o služby využívajúce telekomunikačné technológie

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: **„Mali by ste v budúcnosti záujem o niektorú z podporných sociálnych služieb v meste Poltár?“**

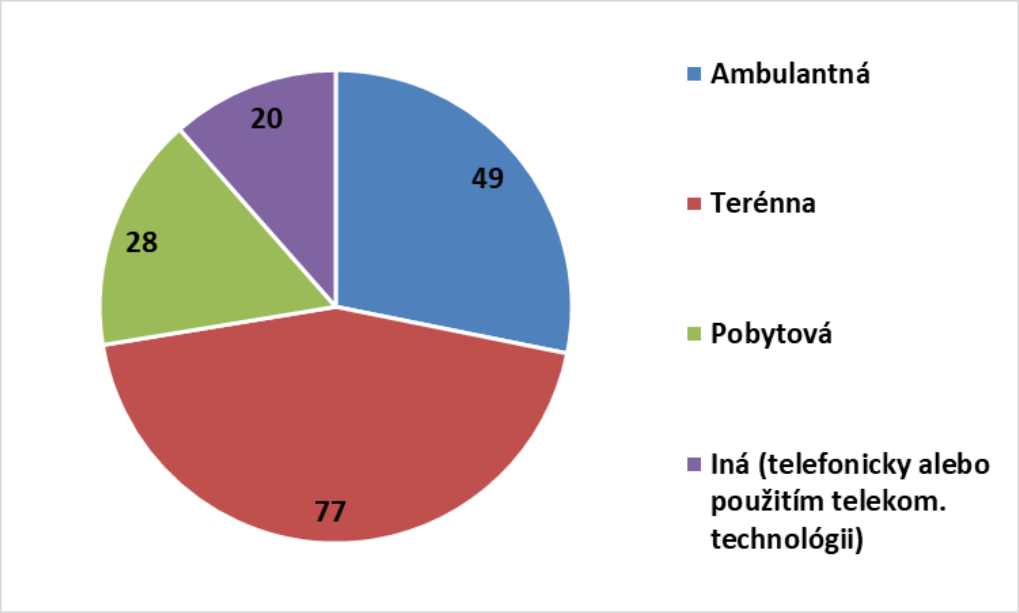
Graf. č. 33 – Záujem o podporné sociálne služby

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: **„Aká forma poskytovania sociálnej služby v Poltári by Vám osobne vyhovovala najviac?“**

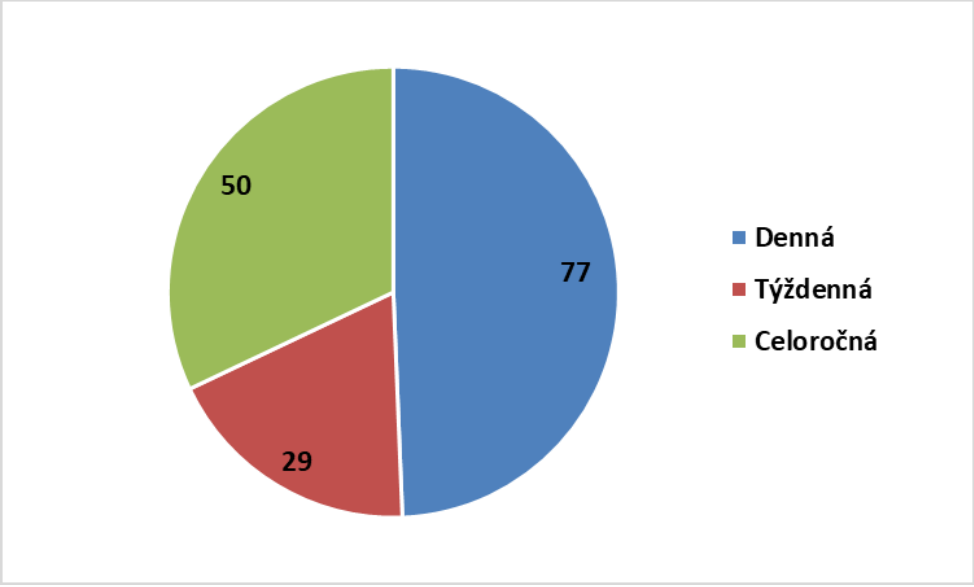
Graf. č. 34 – Záujem o jednotlivé formy soc. služieb

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: **„Aká forma poskytovania sociálnej služby Poltári by Vám osobne vyhovovala najviac?“**

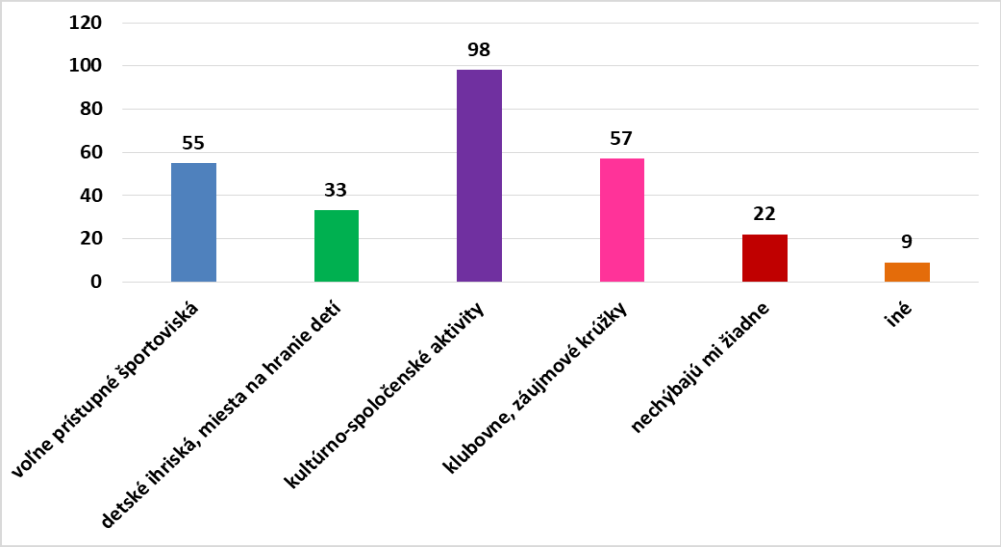
Graf. č. 35 – Záujem o jednotlivé formy soc. služieb

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: **„Aké aktivity resp. zariadenia Vám v rámci prevencie v sociálnej oblasti v Poltári chýbajú?“**

Graf. č. 37 – Aktivity a zariadenia, ktoré chýbajú občanom v rámci prevencie v soc. oblasti

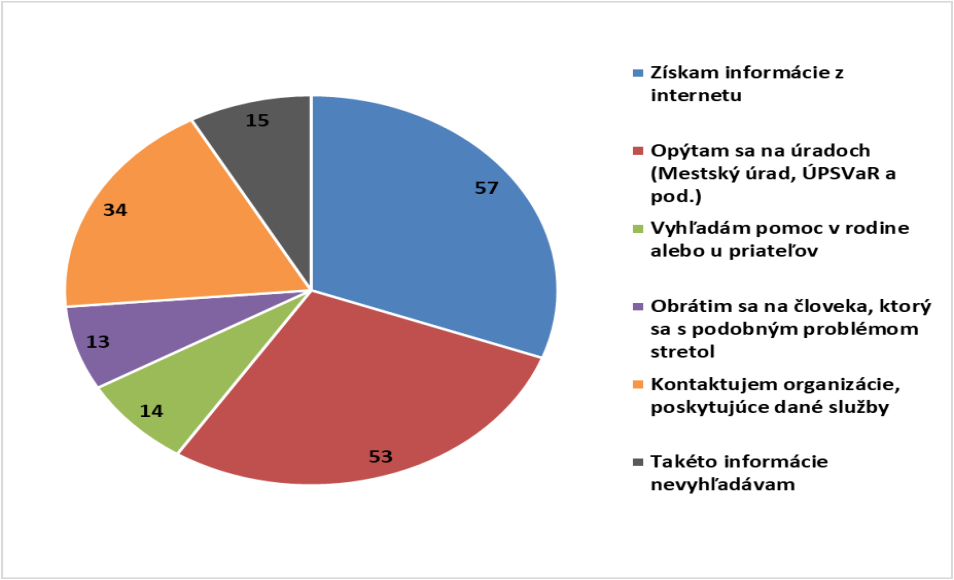

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Položka „**Iné**“ zahŕňa odpovede: Tanečné štúdio na tanečné kurzy etno tancov (1), Hudobné kluby (1), Kino (1), Workout parky (1), Väčšie kúpalisko (1), Interiérové ihriská pre deti (1), Práca (1) Rehabilitácia (LC nevyhovuje (1), Park (1).

Vyhodnotenie otázky: **„Na koho sa obrátite v prípade, že by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb v meste?“**

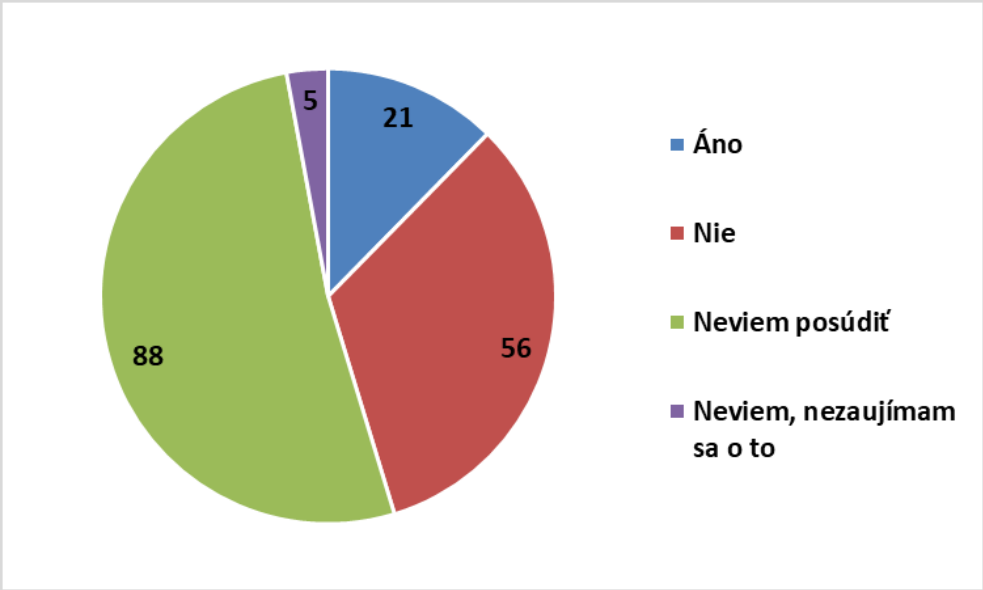
Graf. č. 38 – Spôsoby získania informácií o soc. službách v meste využívané respondentami

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie otázky: **„Myslíte si, že je informovanosť občanov v oblasti poskytovania sociálnych služieb v Poltári dostatočná?“**

Graf. č. 39 – Informovanosť o sociálnych službách

Zdroj: dotazníkový prieskum, 2018

Vyhodnotenie časti: **„Vaše doplňujúce názory, pripomienky a odporúčania k téme“**

1. Ľudskejší prístup na ÚPSVaR
2. Viac kultúrnych aktivít pre občanov, viac priestoru pre kultúrne vyžitie, zriadenie kina. Poltár je v dni prac. pokoja a štátne sviatky ako po vyhlásení zákazu vychádzania. (3)
3. Zriadiť mládeži voľne prístupne športoviská
4. Je potrebné naladiť ľudom mestský rozhlas, aby počuli a dostatočne rozumeli, čo hlásia
5. Telefónne služby – Orange, Telecom
6. Mestská polícia
7. Aby všetci poslanci a primátor ťahali za jedno, nebojovali proti sebe a budovali Poltár pre ľudí, zaoberať sa a aj riešiť problémy obyvateľov (2)
8. Kultúrny dom modernizovať, hlavne sedadlá
9. Vybudovať poriadny chodník na Zelenom
10. Doriešiť kanalizáciu na ul. Podhorskej
11. Potiahnuť novú cestu na ul. Podhorskej, aj medzi bytovkami
12. Vybudovanie mini detských ihrísk pred bytovkami (napr. Podhorská ul.)
13. Vybudovanie viac oddychových miest v meste ako napr. park

10. SWOT analýza v sociálnej oblasti

Na základe získaných analytických podkladov z výsledkov dotazníkového prieskumu, výstupov zo stretnutí pracovných skupín a riadiacej skupiny bola zostavená SWOT analýza hodnotiaca sociálnu oblasť v meste Poltár.

S – Silné stránky	W – Slabé stránky
→ Dostupnosť zdravotnej starostlivosti → Existujúce zariadenia sociálnych služieb (ZSS Poltár, TILIA, n. o., KC) → Opatrovateľská služba → Záujem zo strany mesta o rozvoj soc. služieb → Dostačujúce a dostupné stravovacie služby → Realizácia terénnej sociálnej práce → Rozvinuté športové aktivity (futbal, volejbal, fitnes centrum, bojové športy, stolný tenis a pod.) → Rómske materské centrum Slniečko (ÚRMC) → Centrá voľného času v rámci základných škôl → ZUŠ, folklórne súbory, divadelný súbor → Detský domov → Pedagogicko-psychologická poradňa → Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva → Slovenský Červený kríž – miestny spolok Poltár → Mestská organizácia Jednoty dôchodcov → Základná organizácia Slovenského zväzu zdravotne postihnutých	→ Dlhé čakacie doby na zdravotnú starostlivosť → Absencia prepravnej služby (Sociálny taxík) → Nepostačujúce kapacity opatrovateľov terénnych SS aj nedostatočné financovanie → Nedostatočné kapacity sociálnych zariadení / aj pre špecializované zariadenie – TILIA n. o. → Nízke dôchodky (kúpyschopnosť seniorov) → Ekonomická náročnosť budovy/prevádzka – ZSS PT → Absencia kožného, očného lekára → Absencia pohotovosti LSPP → Absencia rehabilitačného strediska → Chýbajúce kapacity odľahčovacej služby → Zastaralé technologické vybavenie – ZSS Poltár → Absencia požičiavania pomôcok → KC – chýbajúce vybavenie (PC, technika pre deti), absencia bezbariérového vstupu, nedostatočné priestorové kapacity, sociálne zariadenie v KC → Absencia materského centra → Absencia bezbariérových chodníkov → Absencia útulku (bezdomovci) → Absencia krízového centra → Bývanie pre matky s deťmi (finančná situácia) → Nezamestnanosť, neukončené vzdelanie, absencia na povinnom vzdelávaní, žiadne pracovné návyky, → Nepostačujúce prázdninové programy a voľnočasové programy pre mládež, chýbajú jazykové kurzy → Absencia pešej zóny, parku, cyklotrasy, dráhy pre korčuliarov, športovísk pre deti (hlavne na futbal) → Nedostatok pieskovísk a detských ihrísk → Absencia verejných toaliet → Nedostatočná činnosť polície v teréne
O - Príležitosti	**T - Ohrozenia**

→ možnosť čerpania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov zameraných na rozvoj sociálnych služieb → rekvalifikačné kurzy pre cieľovú skupinu → cezhraničná spolupráca organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej starostlivosti → medializácia sociálnej problematiky – zvýšenie povedomia o sociálnej oblasti → schválenie komunitného plánu sociálnych služieb → aktivita a záujem seniorov → novela zákona o sociálnych službách → členstvo mesta v regionálnom združení MAS Hornohrad → realizácia projektu terénnej sociálnej práce aj v nasledujúcom období → podpora pracovných návykov mladých → vzdelávanie, trávenie voľného času ako prevencia pred kriminalitou → zriadenie nových zariadení poskytujúcich sociálne služby v meste	→ nedostatok finančných prostriedkov pre oblasť sociálnej starostlivosti → nedostatok financií na spolufinancovanie projektov pre cieľové skupiny → zložitosť implementácie projektov → nedostatočná stimulácia zamestnávateľov k zamestnávaniu ŤZP → odliv pracovnej sily za lepším zárobkom do zahraničia → nižšie platy v sociálnej oblasti → nedostatok starostlivosti o tých, ktorí sa starajú (vyhorenie soc. pracovníkov) → nedostatok odborného personálu → nízke príjmy seniorov - neumožnia im platiť za sociálne služby → nový zákon o sociálnych službách → sociálna politika štátu – nemotivuje ľudí pracovať → vplyv nepriaznivého demografického vývoja

Zdroj: vlastné spracovanie

III. STRATEGICKÁ ČASŤ

11. Cieľové skupiny

Pre vypracovanie stratégie Komunitného plánu sociálnych služieb boli stanovené 2 cieľové skupiny:

- **Seniori a zdravotne postihnuté osoby**
- **Rodina s deťmi a mládež**

11.1. Popis cieľovej skupiny „Seniori a zdravotne postihnuté osoby“

Poproduktívny vek a zdravotné postihnutie občana veľmi úzko súvisí. Často prináša so sebou neschopnosť sa o seba postarať, zabezpečiť si svoje základné potreby, vyrovnať sa so zvýšenými životnými nákladmi, ktoré si občan nedokáže často zabezpečiť vlastným pričinením tak, aby jeho životná úroveň alebo úroveň jeho rodiny zostala na patričnej úrovni.
Sociálny dôsledok ŤZP je znevýhodnenie, ktoré má FO z dôvodu jej ŤZP v porovnaní s FO bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok, ktoré je schopná z dôvodu ŤZP prekonať sama. ŤZP je zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50%. Funkčná porucha je nedostatok telesných schopností, zmyslových schopností alebo duševných schopností FO, ktorý z hľadiska predpokladaného vývoja zdravotného postihnutia bude trvať dlhšie ako 12 mesiacov.

11.2. Popis cieľovej skupiny „Rodina s deťmi a mládež“

Rodiny s deťmi a mládež sú cieľová skupina, u ktorej často dochádza k sociálnemu vylúčeniu, hlavne u sociálne slabších rodín a to aj z dôvodu zanedbávania povinnosti rodičov k malým deťom.
Pre túto cieľovú skupinu by mali byť vytvorené podmienky na využívanie voľno-časových aktivít, aby nedochádzalo k sociálnemu vylúčeniu a v prípade mládeže aj ku kriminalite.
Ide o podporu fungovania existujúcich, ale aj nových sociálnych zariadení a služieb v meste pre deti, mládež, rodiny s deťmi vo všeobecnosti, ale aj nachádzajúcich sa v nepriaznivej sociálnej situácii. Prioritou pre rodiny s malými deťmi a mládež a v meste Poltár je zabezpečiť zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a rodín s deťmi, podpora sebarealizácie, kreativity a individuálnych zručností, organizovanie preventívnych kultúrno-spoločenských a športových aktivít pre deti a mládež, ako aj realizácia zážitkových preventívnych programov, besied, prednášok a poradenstva v oblasti zvyšovania bezpečnosti detí, prevencie pred negatívnymi javmi (užívanie drog, drobná kriminalita a pod.).

12. Strategický cieľ a priority

12.1. Strategický cieľ

„Systematickou prácou dosiahnuť lepší prístup všetkých obyvateľov k poskytovaným sociálnym službám, odstraňovať nežiadúce sociálno-patologické javy a podporovať lepšie integrovanie seniorov, rodín s deťmi a mládeže do spoločnosti“.

12.2. Parciálne ciele, priority a opatrenia v oblasti sociálnych služieb

Na základe získaných analytických podkladov z výsledkov dotazníkového prieskumu, sociálno-demografických údajov a výstupov z riadiacej skupiny boli špecifikované tri ciele KPSS a k nim zadefinované priority, opatrenia a aktivity.

Cieľ č. 1 Vytvárať podmienky pre udržateľnosť fungovania existujúcich sociálnych zariadení a služieb					
Priorita	**Opatrenie**	**Aktivita**	**Predpokladaný náklad / zdroje krytia**	**Časový harmonogram**	**Gestor / Partneri**
1.1 Podpora existujúcich sociálnych zariadení a služieb	**1.1.1 Vytvorenie podmienok pre nepretržité a dlhodobé fungovanie existujúcich sociálnych zariadení a služieb určených pre cieľové skupiny**	**1.1.1.1** Podpora činnosti opatrovateľskej služby v domácom prostredí	190 000 € / ročne Mesto Poltár, klienti	2018-2023	Mesto Poltár
		1.1.1.2 Podpora a udržanie činnosti terénnej sociálnej práce	49 000 € / ročne IA MPSVR; Mesto Poltár	2018-2023	Mesto Poltár, IA MPSVR
		1.1.1.3 Podpora a udržanie činnosti Komunitného centra	48 000 € / ročne IA MPSVR; Mesto Poltár; dary	2018-2023	Mesto Poltár IA MPSVR; ZŠ a MŠ; RMC Slniečko dobrovolníci
		1.1.1.4 Podpora a udržanie činnosti ZSS Poltár	380 000 € /ročne Mesto Poltár; MPSVR; klienti	2018-2023	Mesto Poltár
		1.1.1.5 Podpora a udržanie činnosti TILIA n. o.	385 000 € / ročne TILIA n.o., MPSVR; klienti; sponzori; granty; dotácie	2018-2023	TILIA, n.o.

Cieľ č. 2 Rozšíriť ponuku sociálnych služieb a zariadení pre cieľové skupiny					
Priorita	**Opatrenie**	**Aktivita**	**Predpoklad. náklad / zdroje**	**Časový harmonogram**	**Gestor / Partneri**
2.1 Rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb	**2.1.1 Zvýšenie počtu sociálnych zariadení a služieb určených pre cieľové skupiny**	**2.1.1.1** Zriadenie denného stacionára	N/A	N/A	N/A
		2.1.1.2 Zriadenie rehabilitačného strediska	700 000 € * EŠIF, Mesto Poltár	2019-2020	Mesto Poltár
		2.1.1.3 Zriadenie a podpora činnosti Materského centra / Hracieho centra pre deti	200 000 € Mesto Poltár; N/A	2019-2023	Mesto Poltár OZ; dobrovoľníci; ZŠ; MŠ
		2.1.1.4 Zriadenie krízového centra	N/A	N/A	N/A
		2.1.1.5 Zriadenie sociálnej služby „Sociálny taxík“ a podpora jeho činnosti	35 000 € Envirofond / MAS Hornohrad; Mesto Poltár	2018-2023	Mesto Poltár MŽP; MAS Hornohrad
		2.1.1.6 Zavedenie monitorovania a signalizácie potreby pomoci	N/A	N/A	N/A
		2.1.1.7 Zriadenie domova sociálnych služieb	400 000 € ŠR; Mesto Poltár	2018-2019	Mesto Poltár ÚV SR
		2.1.1.8 Zriadenie špecializovaného zariadenia	N/A	N/A	TILIA n.o.

[2]

[2] * Suma 700 000 € predstavuje celkovú investíciu do Zdravotného strediska, ktorého súčasťou bude aj rehabilitačné stredisko

Cieľ č. 2 Rozšíriť ponuku sociálnych služieb a zariadení pre cieľové skupiny					
Priorita	**Opatrenie**	**Aktivita**	**Predpoklad. náklad / zdroje**	**Časový harmonogram**	**Gestor / Partneri**
2.1 Rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb	**2.2.1 Rozšírenie kapacít a skvalitnenie existujúcich poskytovaných služieb**	**2.2.1.1** ZPS TILIA - Jasmin komunitná forma bývania (12 klientov)	750 000 € IROP, TILIA n. o.	2018-2022	TILIA n.o.
		2.2.1.2 TILIA n.o. - Rozšírenie opatrovateľskej služby v domácom prostredí prijímateľa soc. služby	65000 €/ rok TILIA n.o.; ÚPSVaR	2022	TILIA n.o.
		2.2.1.3 Zníženie energet. náročnosti ZSS Poltár (zateplenie budovy s novou fasádou, nové zariad. na vykurovanie, sln. kolektory)	N/A EŠIF, Mesto Poltár	N/A	Mesto Poltár N/A
		2.2.1.4 Zabezpečenie automobilu na prepravu ZC a zásobovanie ZSS Poltár	18 000 € EŠIF, Mesto Poltár	N/A	Mesto Poltár N/A
		2.2.1.5 Rekonštrukcia komunitného centra (bezbariérového prístupu do KC, exteriérové dvere, sociálne zariadenie (toalety), sanita, okná, podlahy, omietky, schody na podkrovie) a rozšírenie priestorových kapacít KC (kuchyňa, PC kút, podkrovie) / Výstavba nového komunitného centra	200 000 € / 175 000 € EŠIF; Mesto Poltár; N/A	N/A N/A	Mesto Poltár dobrovolníci; ZŠ; MŠ; TSP; RMC Slniečko
		2.2.1.6 Rozšírenie vybavenia KC (výpočtová technika, elektr. spotrebiče, nábytok) / Rozšírenie poskytovaných komunitných služieb	10 000 € / N/A EŠIF, Mesto Poltár, ŠR	N/A	Mesto Poltár N/A

Cieľ č. 3:	Realizovať podporné aktivity a činnosti úzko spojené so sociálnou oblasťou				
Priorita	**Opatrenie**	**Aktivita**	**Predpoklad. náklad / zdroje krytia**	**Časový harmonogram**	**Gestor / Partneri**
3.1 Skvalitnenie života cieľových skupín a občanov mesta	**3.1.1 Zvýšiť dostupnosť podporných služieb v meste**	**3.1.1.1** Vybudovanie bezbariérového prístupu do verejných budov vo vlastníctve mesta	N/A	N/A	Mesto Poltár N/A
3.2 Podpora kultúrno-spoločenských, športových a prevenčných aktivít	**3.2.1 Rozvoj mesta v oblasti podpory kultúry, športu a voľnočasových aktivít s prioritným zameraním na účinnú prevenciu sociálno-patologických javov a kriminality**	**3.2.1.1** Organizovanie kultúrno-spoločenských, športových a ostatných prevenčných aktivít	3 500 € / ročne Mesto Poltár; granty; dotácie, sponzori	2018-2023	Mesto Poltár ZŠ, MŠ, OZ, sponzori
		3.2.1.2 Podpora klubu dôchodcov a klubu ZO SZZP	1 700 € / ročne Mesto Poltár	2018-2023	Mesto Poltár KD; ZO SZZP
		3.2.1.3 Doplnenie a modernizácia existujúcich kamerových systémov	50 000 € Mesto Poltár	2018-2020	Mesto Poltár
		3.2.1.4 Modernizácia kultúrneho domu	2 400 000 € Mesto Poltár; EŠIF	2018-2020	Mesto Poltár
		3.2.1.5 Vybudovanie pešej zóny v meste	1 000 € Mesto Poltár	2019-2021	Mesto Poltár

13. Realizácia a monitoring realizácie KPSS

K realizácii KPSS patrí aj vypracovanie kontroly, monitorovania a aktualizácie KPSS. Preto po ukončení procesu komunitného plánovania a následne schválení KPSS zastupiteľstvom, bude vytvorená monitorovacia skupina, ktorá bude v stanovených časových intervaloch pravidelne kontrolovať stav realizácie jednotlivých aktivít v rámci konkrétnych opatrení.
V rámci kontroly a monitoringu budú realizované a posúdené napĺňania konkrétnych aktivít a opatrení. Výstupy budú spracované v monitorovacej správe a budú predkladané obecnému zastupiteľstvu, ktoré ich posúdi, prípadne navrhne zmeny aktivít. Zmeny v KPSS budú podliehať schváleniu v mestskom zastupiteľstve. Výsledky pravidelného monitoringu KPSS budú zverejňované na informačných tabuliach mesta, prípadne na webovej stránke mesta.

13.1. Plán monitoringu

Cieľ č. 1 Vytvárať podmienky pre udržateľnosť fungovania existujúcich sociálnych zariadení a služieb					
Priorita	**Opatrenie**	**Aktivita**	**Monitorovacia komisia**	**Termín monitorovania**	**Doba trvania**
1.1 Podpora existujúcich sociálnych zariadení a služieb	**1.1.1 Vytvorenie podmienok pre nepretržité a dlhodobé fungovanie existujúcich sociálnych zariadení a služieb určených pre cieľové skupiny**	**1.1.1.1** Podpora činnosti opatrovateľskej služby v domácom prostredí	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca OP	1x ročne	2018-2023
		1.1.1.2 Podpora a udržanie činnosti terénnej sociálnej práce	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca TSP	1x ročne	2018-2023
		1.1.1.3 Podpora a udržanie činnosti Komunitného centra	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca KC	1x ročne	2018-2023
		1.1.1.4 Podpora a udržanie činnosti ZSS Poltár	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca ZSS	1x ročne	2018-2023
		1.1.1.5 Podpora a udržanie činnosti TILIA n.o.	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca TILIA n.o.	1x ročne	2018-2023

Cieľ č. 2	Rozšíriť ponuku sociálnych služieb a zariadení pre cieľové skupiny				
Priorita	**Opatrenie**	**Aktivita**	**Monitorovacia komisia**	**Termín monitorovania**	**Doba trvania**
2.1 Rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb	**2.1.1 Zvýšenie počtu sociálnych zariadení a služieb určených pre cieľové skupiny**	**2.1.1.1** Zriadenie denného stacionára	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; N/A	1x ročne	N/A
		2.1.1.2 Zriadenie rehabilitačného strediska	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; N/A	1x ročne	2019-2022
		2.1.1.3 Zriadenie a podpora činnosti Materského centra / Hracieho centra pre deti	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca CS	1x ročne	2019-2020
		2.1.1.4 Zriadenie krízového centra	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; N/A	1x ročne	N/A
		2.1.1.5 Zriadenie sociálnej služby „Sociálny taxík“ a podpora jeho činnosti	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca SC	1x ročne	2018-2023
		2.1.1.6 Zavedenie monitorovania a signalizácie potreby pomoci	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca CS	1x ročne	N/A
		2.1.1.7 Zriadenie domova sociálnych služieb	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca CS	1x ročne	N/A
		2.1.1.8 Zriadenie špecializovaného zariadenia	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca TILIA n.o.	1x ročne	N/A

Cieľ č. 2	Rozšíriť ponuku sociálnych služieb a zariadení pre cieľové skupiny				
Priorita	**Opatrenie**	**Aktivita**	**Monitorovacia komisia**	**Termín monitorovania**	**Doba trvania**
2.1 Rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb	**2.2.1 Rozšírenie kapacít a skvalitnenie existujúcich poskytovaných služieb**	**2.2.1.1** ZPS TILIA - Jasmin komunitná forma bývania (12 klientov)	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca TILIA n.o.	1x ročne	2018-2022
		2.2.1.2 TILIA n.o. - Rozšírenie opatrovateľskej služby v domácom prostredí prijímateľa soc. služby	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca TILIA n.o.	1x ročne	2022
		2.2.1.3 Zníženie energet. náročnosti ZSS Poltár (zateplenie budovy s novou fasádou, nové zariad. na vykurovanie, sln. kolektory)	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca ZSS	1x ročne	N/A
		2.2.1.4 Zabezpečenie automobilu na prepravu ZC a zásobovanie ZSS Poltár	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca ZSS	1x ročne	N/A
		2.2.1.5 Rekonštrukcia komunitného centra a rozšírenie priestorových kapacít KC / Výstavba nového komunitného centra	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca KC	1x ročne	N/A
		2.2.1.6 Rozšírenie vybavenia KC (výpočtová technika, elektr. spotrebiče, nábytok) / Rozšírenie poskytovaných komunitných služieb	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca KC	1x ročne	N/A

Cieľ č. 3	Realizovať podporné aktivity a činnosti úzko spojené so sociálnou oblasťou				
Priorita	**Opatrenie**	**Aktivita**	**Monitorovacia komisia**	**Termín monitorovania**	**Doba trvania**
3.1 Skvalitnenie života cieľových skupín a občanov mesta	**3.1.1 Zvýšiť dostupnosť podporných služieb v meste**	3.1.1.1 Vybudovanie bezbariérového prístupu do verejných budov vo vlastníctve mesta	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; N/A	1x ročne	N/A
3.2 Podpora kultúrno-spoločenských, športových a prevenčných aktivít	**3.2.1 Rozvoj mesta v oblasti podpory kultúry, športu a voľnočas. aktivít s prioritným zameraním na účinnú prevenciu sociálno-patolog. javov a kriminality**	3.2.1.1 Organizovanie kultúrno-spoločenských, športových a ostatných prevenčných aktivít	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca CS	1x ročne	2018-2023
		3.2.1.2 Podpora klubu dôchodcov a klubu ZO SZZP	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca CS	1x ročne	2018-2023
		3.2.1.3 Doplnenie a modernizácia existujúcich kamerových systémov	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca CS	1x ročne	2018-2020
		3.2.1.4 Modernizácia kultúrneho domu	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; zástupca CS	1x ročne	2018-2020
		3.2.1.5 Vybudovanie pešej zóny v meste	pracovník mesta; člen sociálnej komisie; N/A	1x ročne	2019-2021

Komunitný plán sociálnych služieb je spracovaný na obdobie 6 rokov na obdobie 2018-2023. V KP je možné robiť úpravy, korekcie a doplnky v danom období. Úpravy a zmeny KPSS sú v kompetencií riadiacej a pracovnej skupiny, ktoré sa dohodnú na forme a spôsobe úpravy zmeny KPSS. Navrhované zmeny vstúpia do platnosti po schválení zastupiteľstvom.

Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2018-2023 bol schválený mestským zastupiteľstvom dňa:

..... číslo uznesenia .....

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb pomôže samospráve niesť zodpovednosť za poskytovanie sociálnych služieb pre občanov mesta.

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľudom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti

Určite je prínosom prístup štátu, že vytvára legislatívny rámec na presun kompetencií v danej oblasti. No zároveň je potrebné upozorniť na nedostatočné finančné krytie daného zámeru zo strany štátu. Mesto preto musí využívať aj iné zdroje financovania. Spracovanie komunitného plánu je iba čiastkovým výsledkom, najdôležitejšia je jeho realizácia a zlepšenie služieb pre užívateľov. Je na samospráve, ako zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život.

Zoznam skratiek

ADOS	agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti
BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
CPK	Centrum prvého kontaktu pre podnikateľov v Poltári
CR	cestovný ruch
CS	cieľová skupina
ČK	Červený kríž
ČOV	čistička odpadových vôd
DvHN	dávka v hmotnej núdzi
EŠIF	európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
FO	fyzická osoba
IA MPSVR	Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
IA ZASI	Implementačná agentúra pre operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
JD	Jednota dôchodcov
JRD	Jednotné roľnícke družstvo
KC	komunitné centrum
KP	komunitný plán
KPSS	Komunitný plán sociálnych služieb
LSPP	Lekárska služba prvej pomoci
MAS	Miestna akčná skupina
MDŽ	Medzinárodný deň žien
MPSVR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
MSP	malí a strední podnikatelia
MsÚ	Mestský úrad
MsZ	mestské zastupiteľstvo
MŠ	Materská škola
N/A	(v súčasnosti) nedostupný údaj
n. o.	nezisková organizácia
NP KC	Národný projekt Komunitné centrá
ObZ	občianske záležitosti
OR SR	Obchodný register Slovenskej republiky
OZ	občianske združenie
PC	počítač
PHSR	program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PS	pracovná skupina
PT	Poltár
RMC	Rómske materské centrum
SK	Sociálna kuratela
SNP	Slovenské národné povstanie
SPOD	Sociálnoprávna ochrana detí
SP	sociálne poradenstvo
SS	sociálna služba
SŠ	Stredná škola
SZPB	Slovenský zväz protifašistických bojovníkov
ŠR	Štátny rozpočet
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TJ	Telovýchovná jednota
TSP	terénna sociálna práca
ŤZP	ťažko zdravotne postihnutý
UoZ	uchádzač o zamestnanie
ÚRMC	Únia rómskych materských centier
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky
VÚC	Vyšší územný celok
ZOS	Zariadenie opatrovateľskej starostlivosti
ZPS	Zariadenie pre seniorov
ZSS	Zariadenie sociálnych služieb
ZŠ	Základná škola
ZUŠ	Základná umelecká škola
Z. z. (Zb)	Zbierka zákonov

Zoznam bibliografických odkazov

- Ako pripraviť komunitný plán sociálnych služieb v obci – Ing. Mária Filipová (2018)
- Komunitné plánovanie sociálnych služieb – PHDr. Woleková, SOCIA (2004)
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2011 – 2017
- Manuál komunitného plánovania sociálnych služieb - PSI subregiónu Šariš
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 - 2020 – MPSVR SR (2014)
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Poltár na roky 2010-2019
- Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Lučenec
- vlastné pozorovanie alebo prieskum
- výstupy zo stretnutí riadiaceho výboru, pracovných skupín a dotazníkového prieskumu
- www.e-vuc.sk/bbsk/socialna-pomoc
- www.statistics.sk
- www.poltar.sk
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov

Spracovateľ KPSS:

Občianske združenie „Pre Rozvoj“

Železničná 2
987 01 Poltár
Tel: 047/4111 800
e-mail: cpkpoltar@cpk.sk